

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	1/2 q	buna	egyenértéke
500	1	"	"
1000	2	"	"
2000	4	"	"
3000	6	"	"
ezon fölül	5	"	"
Részevnyitársaságok, szövetkezetek, vállalatok	3 q	buna	egyenértéke
1 q buna egyenértéke májusi fizetésnél			510.000 K.
Egyéb tagok részére évi tagdíj			4 aranykorona = 60.000 K.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
Kiadásért felelős: **Szilassy Zoltán**
az OMGE igazgatója
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**
Támaszkodó: **Rothmayer Imre**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-03

Időleges előfizetési ár az előfizetési díj utólagos kiegészítésének fenntartásával:

OMGE-tagoknak:		Előfizetőknek:	
Egy évre	200.000 K	Egy évre	320.000 K
Félévre	100.000 "	Félévre	160.000 "
Negyedévre	50.000 "	Negyedévre	80.000 "

Külföldre a fenti árak kétszerese
Előfizetést csak naptári negyedévekre fogadunk el

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef.: József 92-33

TARTALOM:

Időszerű kérdések. (Somssich László gróf.)
Hogyan lettem szociológus. Tárca. (Mailáth József gróf.)
Feherműstár mint keseli zöldségtakarmány. (Takács Zsigmond.)
A növénykereskedések gyakorlati értéke. (Grábner Emil.)
A napraforgócsalamádé. (Weiser István dr.)
Új telivér szimmentali tenyésztés. (Pichler Richard.)
A berlini híztott állattiallítás. (Konkoly Thege Sándor dr.)
Új rendeletek. (Birtokmentesítési eljárás jelzáloghitel szerzése céljából.)
Könyvismertetés.
A gazdaközönség köréből. (Aranyeső. — Ifj. Levátsch László.)
Egyenlő elbánást kérünk! (Glaser Géza.)
Zöldmező és zöldasztal.
Vegyes közlemények.
Tőzsde, kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEEL

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya a Békésvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve **június 13-14-én Békéscsabán** tanulmányi szemléssel kapcsolatosan

állattenyésztési vándorgyűlést

rendez, amelynek programja a következő:

Június hó 12., péntek. Indulás Budapestről, a keleti pályaudvarról a délután 17 órakor induló gyorsvonattal. Erkezés Békéscsabára 21 óra tájban. (A nyári menetrend-változás miatt egyes időpontok csak hozzávetőlegesek.) Vacsora a Fiume-szálló éttermében. Éjjeli szállás Békéscsabán.

Június hó 13., szombat. Indulás reggel 8:30 órakor az Alföldi Első Gazdasági Vasút „Békéscsaba közraktárak” állomásáról különvonattal Ókigyósa, megérkezés 9 órakor. **Wenckheim József gróf okmányi uradalmanak megtekintése.** (Reggeli után a belső majorban a villanyerőre berendezett központi mihelyek, gőzeke és vasuti telep, gazdasági szeszgyár és hízallda, felvérménes, tehenészet, gulya, kertészet, a belsőmajori gazdaság, valamint a földreform folytán átadott kisparcellák megismerése. 13 órakor ebéd. 15 órakor gazdasági vasuton Józsefmajor, a mangolica sertésenyésztés és hizlalás, a szőlőtelep, a fácányenyésztés, Frigyesmajor, a fésűsmerinó juhászat stb. megtekintése.) Este különvonattal beutazás Békéscsabára. Vacsora a Fiume-szálló éttermében. Éjjeli szállás Békéscsabán.

Június hó 14., vasárnap. Indulás reggel 8 órakor kocsikon a városházáról a békéscsabai alsóvági tehénlegelőre az ottlévő marhaállomány megtekintésére, ezután a békéscsabai gazdasági érdekeltség által létesített Sertőhizlaló R.-T. (itt reggeli), majd a Kerek-dűlőben lévő kiscsapatnyák és birtokok, közöttük a Bakoss Mátys-féle sertésenyésztés és hizlalda megismerése. Kocsim Békéscsabára visszatérve, a „Békéscsabai kiscsapatok” fogyasztási és értékesítő szövetkezet telepeinek és a békéscsabai mentelep szőlőtelepének megtekintése. 13 órakor ebéd a Fiume-szálló éttermében.

15 órakor **állattenyésztési vándorgyűlés** a városháza tanácstermében a következő tárgysorozattal:

1. Megnyitás; üdvözlések.
2. **Mattiassich Sándor** várm. gazd. felügyelő előadása: „Békésvármegye állattenyésztésének helyzete”.

3. **Schandl József** dr. közgazd. egyet. tanár előadása: „Feladatok az alföldi állattenyésztés fejlesztése érdekében”.
4. **Weiser István** dr. gazd. főtanácsos, a m. kir. állatteltani és takarmányozási kísérleti állomás igazgatójának előadása: „Az alföldi takarmánytermelés, takarmányozás és takarmánybesavanyítás javítása”.

5. Hozzászólások.
20 órakor vacsora a Fiume-szálló éttermében.
Visszatérés vagy a 23:15 órakor induló személyvonattal (érkezés Budapest, k. p.-n., reggel 5:30 órakor), vagy a hétfőn reggel 7 óra után induló gyorsvonattal (érkezés Budapest, k. p.-n., 12 óra körül).

A békéscsabai vándorgyűléssel kapcsolatos tanulmányi szemléken a résztvevők száma technikai okokból korlátozva van. A részvételi szándékot legkésőbb június hó 4-ig az OMGE titkári hivatalával kell közölni. A vándorgyűlésen való részvétel természetesen nincsen korlátokhoz kötve és ott örömmel látjuk az OMGE minden tagját.

Budapest, 1925. május hó 26-án.

Döry Hugó s. k.,
szakosztályi elnök.

Időszerű kérdések.

(Somssich László gróf kijelentései a GEOS folyó évi május hó 27-én tartott végrehajtóbizottsági ülésén.)

A közgazdasági egyetem ügye.

Az utolsó hetekben riasztó híresztelések kerültek szárnyra arról, hogy az Országos Takarékosági Bizottság a közgazdasági egyetem szétbontásának, sőt esetleges megszüntetésének tervével foglalkozik. A gazdaközönség nem maradhat közömbös egyetlen pillanatig sem olyan tervszellettel szemben, amely ennek az egyetlen legmagasabbfokú tudományos közgazdasági főiskolánknak a sorsát érinti. Ha a haladás útjára kívánunk lépni és ebben az irányban előre jutni, elengedhetetlen feltétel, hogy megmentjük, tartjuk, sőt fejlesszük a felsőbb mezőgazdasági szakoktatásra, egyáltalán a közgazdasági oktatásra szolgáló intézményeinket. Mindenféle kicsinyes és osztályérdekeket szolgáló argumentumok eltörpülnek e fontos kulturális érdekekkel szemben és azért a legnagyobb eréllyel és nyomatékkal kell állást foglalnunk a közgazdasági egyetem fenntartása mellett. Ugy tudom, hogy azok a kiadások, amelyek a közgazdaságtudományi kar fenntartásával járnak, aránylag celenyészően csekélyek a költségvetés többi részéhez képest és sok mindenféle más kérdésben sokkal megokoltabb volna a takarékoskodás, mint éppen itt, ahol az aránylag csekély kiadás bőven meghozza kamatait azon a réven, hogy a magasabb gazdasági és közgazdasági tudományban nevelt férfiak kezükbe véve az irányítást, a mezőgazdaságot virágzóbbá és gyümölcsözőbbé teszik; ezen a módon bőven meg fog térülni az a csekély költség, amelyet a magyar közgazdasági egyetem fenntartása megkíván.

Köszönettel tartozunk **Zichy János** grófnak, aki ennakidején kultuszministersége alatt a közgazdasági egyetemünket inaugurálta és **Bernát Istvannak**, aki memorandumot dolgozott ki és résztvett abban a küldöttségben, amely a közgazdasági egyetem

érdekeit a kultuszminiszternek a legmelegebben figyelmébe ajánlotta. Azt hiszem, a dolog nem olyan reménytelen, mint egyesek tendenciózusan hirdetik — mert ebben is bizonyos irányzatosság van — s ha kellő eréllyel és kellő helyen mindenki fellép a maga hatáskörében, ugy ezt a kérdést mindenesetre olyan irányban oldják meg, amely Magyarország méltóságának és az egyetemes gazdasági érdekeknek is megfelel.

A mezőgazdasági hitel.

A másik kérdés, amelyre rá akarok mutatni, a **mezőgazdasági hitel** kérdése. Ismételtén olvashattuk a napisajtó hasábjain is, hogy a mezőgazdasági hiteleknek bizonyos átmeneti jellegű megoldását a pénzügyminiszter ur kezdeményezte, sőt ebben a tekintetben megfelelő tárgyalások is folytak és ezek bizonyos mértékben befejezésre is jutottak. Az Országos Gazdasági Egyesületnek mindenesetre teljes elismeréssel kell lennie a pénzügyminiszter urnak ebben a kérdésben tanúsított jóindulatáért, noha természetesen azok az összegek, amelyek így a gazdaság rendelkezésére fognak állni, olyan csekélyek, hogy porszemként tűnnek el a tengerben. Az illető pénzügyintézetek, amelyeket a kölcsönösszeg szét- és elosztásával megbíznak, a legnehezebb feladat előtt állanak, ha azt akarják, hogy tényleg igazságosan jusson s nemcsak abból a szempontból akarnak eljárni, hogy mindenkinek egyformán elosztva jusson, hanem egyénileg járnak el s oda juttatnak, ahol leginkább van rá szükség és ahol az illető gazdának a létérdekük függ attól, hogy erre a néhány hónapra kapnak-e hitelt vagy sem. Ez vonatkozik a rövid lejáratú kölcsönre.

Sajnos, itt is bizonyos drágitást kell megállapítani abban, hogy a körzeti hitelszövetkezetek csak az OKH zsiroja alapján tudják leszámoltatni a Nemzeti Banknál a váltókat és ezáltal a gazdákat három kamatozási tétel terheli. Így, mire a gazdához ér a pénz, belekerül neki 17-18%-ba, holott a Jegyintézet pénze 11%-os. Eppen tegnap informálódtam arról, hogy körülbelül 2-5% az új teher minden állomáson, sőt talán több is. Mindenesetre felesleges így közbeiktatni új elemeket, hogy egy testről több bört huzzanak. Szóval megint csak ott vagyunk, amit annakidején diffikultáltunk, hogy több pénzügyintézet ékelődik bele a hitelkiszolgálásba, most ugyanez jelentkezik. Ezen lehetne egy kis jóindulattal segíteni és olyan intézkedésekkel, amelyek bizonyos helyeken nem szimpatikusak ugyan, de mindenesetre a gazdaközönség jogos érdekeit szolgálják.

Ami a hosszú lejáratú hitel illeti, a pénzügyminiszterium kezdeményezésére 22.000.000 aranykoronás összeg kerül kiosztásra. Méltóztatnék számbavenni, mit jelent huszonkétmillió korona a magyar mezőgazdaság szempontjából. Ez semmi ahhoz képest, hogy mennyi a hiteligény; ez számba sem vehető. Az intenció mindenesetre szép és nemes és méltányolni kell, hiszen a valami jobb a semminél. Sajnos azonban, nem váltak valóra azok a vérmes remények, amelyekkel a gazdatársadalmat biztatták: a külföldről jövő aranyesővel. Ettől az esőtől bátran járhatunk esernyő nélkül. Nem esik, egyáltalán nem is csepeg.

Teljes cséplőgarnitúrát

gőz-, benzin-, szivógáz- vagy traktorüzemre, **ugyszintén cséplőgépet külön is, kedvező 3-4 éves részletfizetés mellett szállít!**

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete műszaki és géposztálya, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

Fordson- és Cormick-traktort

raktárról kedvező feltételek mellett szállít!

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete műszaki és géposztálya, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

Egyelőre messze vagyunk attól az időtől, hogy komolyan lehetne számítani a külföldről hosszabb lejáratu mezőgazdasági hitelek nyújtására. Ennek egyik oka az, hogy külsővilágunk külföldre való kihelyezése a mai viszonyok között bizonyos nehézségekbe ütközik. A másik ok pedig az, hogy ugy látszik, a bizalom ehhez még nincs eléggé megalapozva. Nem is lesz mindaddig, amíg itt az abszolút vagyonszükség nem áll fenn. A magyar földnek egy bizonyos része még mindig vinkulálva van, akár milyen csekély százalékban is és megvan annak az eshetősége, hogy a haszonbér szerződésekre beavatkoznak, ahelyett, hogy ezek abszolút fixizrova volnának s a kölcsönös szerződésekre és a magántulajdonnak szentsége biztosítva volna. Míg ez be nem következik, mindaddig nem lehet csodálni, hogy nincs a külföldnek bizalma a földhiteinyújtásra, aminek alapja a földtulajdon szabadsága, biztonsága s a szerződések és a magántulajdonok szentsége.

Ezek azok az okok, nagyjában, amelyek a külföldet, elsősorban Angliát, visszatartják attól, hogy nagyobb méretű külföldi jelzálogos kölcsönökkel jöjjen a támogatásunkra. Vannak egyes jelenségek, amelyek arra mutatnak, hogy sporadikusan lehetségesek voltak hiteinyújtások, de az ezelőtt két hónappal kilátásba helyezett és mindenhol a legközelebbi időre várt hiteinyújtás reménye és megvalósulása egyelőre még messze késik.

Rá kell itt mutatni egy másik körülményre. Nem pozitív alakban, de sokfelől hallottunk bizonyos kombinációkról, hogy a kormány akár állami kezelésben, akár pedig állami felügyelet alatt vagy irányítással új jelzálogintézetet vagy hasonló formációt kíván alakítani ezeknek az állam által most kibocsátandó jelzálogkölcsönöknek vagy jelzálogos előlegeknek kezelésére. Ha komoly volna ez a dolog, semmi esetre sem történhetné meg anélkül, hogy a magyar gazdaságot meg ne kérdezzék és meg ne hallgassák, mert ez a kérdés olyan mélyen belenyúl egész gazdasági életünkbe, hogy a legjobban érdekelt gazdaközönség hozzájárulása nélkül még tervbe sem lehetne venni.

De esetleg veszélyes lehet ilyen berendezés abból a szempontból is, mert köztudomású, hogy minden ilyen állami adminisztrációban levő intézmény mennyivel drágább rezsivel és milyen nehézkes apparátussal dolgozik, szemben más pénzügyi intézetekkel s természetesen a magasabb költségek és a bürokratikus nehézségek azoknak a rovására megy, akik a kölcsönt felvették, mert kezelési költség és egyéb címen leadják ennek az ellenértékét. Ehhez a kérdéshez a legnagyobb elővigyázattal kell hozzájárulni és minden esetre elvárjuk a kormánytól, hogy ebben a kérdésben nélkülünk nem fog eljárni.

Jövedelmi és vagyonadó kivetése az 1924. évről.

További kérdés, amelyre rámutatni kívánok, az 1924. évi jövedelemadó és vagyonadó kivetése. Mindannyian gazdák vagyunk, nem kell tehát bővebben megokolni és ecsetelni, minő katasztrófális volt az 1924. gazdasági év minden tekintetben. Az ország legnagyobb részében jövedelemről egyáltalán nem lehet beszélni, mert hiszen a legtöbb gazdaság ennek az esztendőnek súlyos kamat- és adósságtérheit nyögi, másrészt a köztartozások nagyrésztével is hátralekban vannak és mindezek a terhek csak az új termésből kerülnek esetleg kifizetésre, ha ugyan az új termés sikerül. Itt vannak a rendkívül deprimált és hirtelen, jóformán indokolatlanul leesett állatárak, amelyek a gazdasági életet határozottan súlyos válságba hozták. A gazdaközönség fizetőképessége mindezek

tehetségeihez mért helyet foglalt el a belügyminisztériumban. A Zempléni megyei Orvosok és Gyógyászok Egyesületének volt buzdó elnöke és engem mindjárt megnyert egy előadás tartására. Ezt meg is tartottam ezen a címen: „A rómaiak befolyása az emberiség művelődésére”.

Nemsokára — ugy 1886—1887 körül — ismét felszólított, hogy tartsak az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésén egy előadást a szociálizmusról, vagy — amint ő mondotta — a jövő kérdéséről. En ezt keréken megtagadtam azzal az indoklással, hogy nem tudom mi az szociálizmus és olyan témáról nem beszélhetek, amelyhez nem értek. A jó Chyzer doktornak kénytelen-kelletlen el kellett fogadnia ezt a kocsart.

Chyzernek ez a felszólítása azonban szöveget ütött a fejembe és kezdtem a szociálizmus iránt érdeklődni; az alapvető munkákat tehát négy nyelven meghoztam s akkor meg nagyon ráérvén, sokat olvashattam.

A petróleum és benzín váma.

Utolsó sorban rámutatni kívánok még a petróleum és benzín váma kérdésére. Az aktualitása ott van, hogy már csak rövid egy-két nap választ el bennünket attól a terminustól, amikor az alacsonyabb vámtételek érvényre megszűnik. Tudniillik, május 31-re van megállapítva az a határidő, ameddig a petróleum váma és a benzín váma alacsonyabb tételű érvényben vannak. Egetően szükséges, hogy ebben a kérdésben legalább is a mostani állapot fenntartassék, méltán követeljük azonban ennek a vámnak a le-

szállítását. Most következik a cséplési időszak, amikor a legnagyobb arányú a benzin fogyasztás és a mostani árak mellett veszedelemben vannak a munkálatok. Ugyanez vonatkozik a petróleumra is, amely a szántógépek, traktorok révén mint hajtóerő, a faluban pedig mint világítóanyag olyan fontos szükségleti cikk, amelynek komoly szociális szempontok is megkövetelik, hogy az olcsóbbá tételre minden intézkedés megtörténjen. Itt nem lehet egyedül irányadó az öt finomító gyár érdeke, amelyek összesen néhány száz munkást foglalkoztatnak, ha ezzel szembeállítjuk az ország millióinak érdekét, akiknek elsőrendű fogyasztási cikkeiről van szó. Viszont az államkincstár egyoldalú fiskális szempontjai sem okolják meg a magasabb vámtételek, mert ez a másik oldalon nagy és helyrehozhatatlan károkat okozna. Erre is újból felhívjuk a kormány figyelmét és feltétlenül követeljük, hogy a vámtételek mindenestre legalább a jelenlegi nívón maradjanak, ezenfelül azonban a lehetőség szerint mindenestre csökkentsenek.

Ezek voltak azok az időszereken jelentkező kérdések, amelyekre szükségesnek tartottam a figyelmet felhívni.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

Fehérmustár (Sinapis alba), mint kései zöldtakarmány.

A „Köztelek” f. évi 22. számában Bagossy László takarmányozás szempontjából igen értékes és felette hasznos növény termelésére hívja fel figyelmünket. Magam is több éven át természetem a fehérmustárt s eközben én is arra a meggyőződésre jutottam, hogy ez a növény több rendbeli jó tulajdonságánál fogva valóban nagyobb figyelmet érdemelne.

A fehérmustár ugyanis a talajban — a szélsőségektől eltekintve — nem válogatós és rövid tenyészidejű, az időjárás iránt sem nagyon érzékeny. Az egészen laza, száraz homok és erősen kötött, nedves talajtól eltekintve, minden talajon megterem, de legjobban díszlik mégis a fekete televényes, agyagos homoktalajokon. Legjobban tenyészik enyhe, nyirkos időjárásban. Sem a száraz, meleg, sem pedig a hűvös, nedves időjárás fejlődésére nem kedvező. Természetének megfelelő talajviszonyok és kedvező időjárásban 6—8 hét alatt kifejlődik annyira, hogy már kaszálható s mint ilyen — különösen fejőstehenek részére — izletes zöldtakarmányt szolgáltat.

Azonban a fehérmustár természetének célját és felhasználását illetőleg tapasztalataim alapján azon a nézeten vagyok, hogy a fehérmustár tavaszi takarmánytermelésre nem való, legalább is e célból való termelése nem fizeti ki magát, mert bár rövid tenyészidejűnél fogva tavasszal egymásután többször is vehető, de mégsem érdemes vetni, mert tavasszal más takarmánynövényekkel nagyobb és biztosabb terméket érünk el és különben is tavasszal a fehérmustárnak rendszeren csak az első vetése sikerül, mert a másodikat többnyire tönkreteszik különböző ellenségei, mint például a bolhák és honvédbogár álcái.

Magja véget szintén nem nagyon érdemes termelni, legalább is nagyban nem, mert nagyobb mennyiségű mustármagnak nálunk ezidőszere biztos

TÁRCA.

Hogyan lettem szociológus.

(Szemelvények Mailáth József grófnak, Budapesten, a Magyar Közgazdasági Társaságban tartott előadásából.)

Midőn 1882. év őszén Zemplén megyébe mentem boldogult Antal nagybátyám örökét átvenni, boldogult atyám azzal bocsátott el — mivel csak önkéntesi övem és jogi tanulmányaim fejezhettem be, de már gazdasági iskolába nem mehettem át — „Fiam, oculus domini etiam ignorantis”. (A gazda szeme használ, még ha az illető nem is tud még semmit.) Másodsor: „Lectorem unius libri timoi”. (Egy könyvnek az olvasójától félek, mert az egy dolgot tud jól.) Harmadsor pedig: Kossuth Lajos megyéjében az igazi „nobile officiumot”, vagyis azt, aki a közügyekkel önzetlenül foglalkozik, mindig megbecsülik.

Igy történt, hogy én mindennel foglalkozni kezdtem; a megyei életben mint tiszteletbeli főjegyző, a községekben mint képviselőtestületi és iskolaszéki tag a néppel közvetlenül érintkeztem; így nemcsak a magyar intelligencia szokásaival és gondolkodásmódjával, de a köznéppel jellemével és szokásaival is megismerkedtem.

Anélkül, hogy sejtettem volna, a szociális élet főbb tényezőit és a szociális kérdés alapjait tehát már ekkor tanulmányoztam meg.

Akkor az u. n. szociálizmusról csak annyit tudtam, amennyi felületes egyetemi tanulmányaimból reáragadt; de nem tudtam, hogy tulajdonképpen milyen fán terem.

Sátoraljuhelyben, a megye székhelyén, volt egy nagyon kedves, okos és művelt, szorgalmas, sokoldalú megyei főorvos: Chyzer Kornél dr., aki azután, évtizedek múltán, nagy

tehetségeihez mért helyet foglalt el a belügyminisztériumban. A Zempléni megyei Orvosok és Gyógyászok Egyesületének volt buzdó elnöke és engem mindjárt megnyert egy előadás tartására. Ezt meg is tartottam ezen a címen: „A rómaiak befolyása az emberiség művelődésére”.

Nemsokára — ugy 1886—1887 körül — ismét felszólított, hogy tartsak az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésén egy előadást a szociálizmusról, vagy — amint ő mondotta — a jövő kérdéséről. En ezt keréken megtagadtam azzal az indoklással, hogy nem tudom mi az szociálizmus és olyan témáról nem beszélhetek, amelyhez nem értek. A jó Chyzer doktornak kénytelen-kelletlen el kellett fogadnia ezt a kocsart.

Chyzernek ez a felszólítása azonban szöveget ütött a fejembe és kezdtem a szociálizmus iránt érdeklődni; az alapvető munkákat tehát négy nyelven meghoztam s akkor meg nagyon ráérvén, sokat olvashattam.

1901-ben Chyzer dr. ismét felszólított, hogy tartsak előadást a szociálizmusról; ezt most már készséggel megírtam és pedig Bártán, 1901. augusztus 22-én ezen a címen: „A szociálizmus múltja, jelene és jövője”.

Bár hosszú volt az előadásom, az ott megjelent figyelmzett fejekek láthatólag nagyon érdekelte és így ösztönzést kaptam arra, hogy a megkezdett ösvényen továbbhaladjak. Ezt megelőzően még 1898-ban megjelent Werner Sombartnak, akkor Breslauban a Handelshochschule tanárának azóta két vasok kötetre megdagadt, feltűntést keltő munkája: „Der Sozialismus und die soziale Bewegung im 19-ten Jahrhundert”, amelyet nagy élvezettel tanulmányoztam és feltetttem magamnak, hogy ezzel az érdekes egyéniséggel, akinek egész fel fogása és élenk stílusa lekötött, személyesen megismerkedem. A Bártán tartott előadásomat feleségem segítségével németre fordítottam és elküldöttem nemcsak Som-

bartnak, hanem több más németországi egyetemi tanárnak, akik a szociálizmussal kapcsolatban foglalkoztak.

Werner Sombarttal egyelőre levelezést kezdtem, lelkesedve írva az ő „Szociálizmus”-áról és 1901-ben elküldöttem neki az én bártfai előadásomat, amire ő nagyon barátságosan, nagy jóindulattal felelt és arra ösztönzött, hogy csak folytassam tanulmányaimat, írjak és dolgozzak a téren, mert a szociálizmus eszméi fogják a világot megmozgatni és alakítani.

Azután meghívott még Breslauból, hogyha egyszer Németországba jövök, látogassam meg. Ezt meg is tettem abból az alkalomból, midőn a német vándorkiállítás, Breslau közelében tartották meg. Meglátogattam és három napig nála laktam, igen szép villájában. Feltűnt nekem, hogy a lépcsőház falai a nagy szocialisták képeivel voltak díszítve, mint Marx, Engels, Lassalle és mások. Akkor sokat beszélgettünk erről a témáról és ő már akkor mondotta nekem, amire roppant büszkévé tett, mert még fiatal voltam, hogy még nem talált laikust, aki a szocialisztikus literatúrában úgy kiismerné magát, mint én.

Mondhatom, körülbelül 25 éve levelezek Sombarttal és neki igen sok ösztönzést köszönhetek.

Hogy a külföld, főleg pedig Németország szociológusaival az érintkezést minél közvetlenebbé tehessem, már körülbelül 25—30 év előtt beléptem a „Verein für Sozialpolitik” nevű németországi egyetemes, melyet 1872-ben Schmoller, Wagner és mások alapítottak; azóta ennek a Vereinnek — a háborús és a forradalmi éveket kivéve — tagja vagyok s mint ilyen, résztvettem tavaly az egyetemes Stuttgartban megtartott 51. közgyűlésén, ahol Sombart tanár az osztályharcról tartott egy fellépést keltő és érdekes előadást.

Mikor a Bodrogközön a Várkonyi-féle, az Alföldön pedig a Mezőfy-féle agrárszociálizmus kiütött, akkor ezzel

ési időszak, amikor
nyasztás és a mos-
annak a munká-
leumra is, amely
nt hajtóerő, a falu-
n fontos szükség-
is szempontok is
re minden intéz-
egyedül irányadó
k összesen néhány
a ezzel szembe-
tét, akiknek első-
szó. Viszont az
szempontjai sem
mert ez a másik
károkat okozna.
figyelmét és fel-
leket mindenesetre
tjanak, ezenfelül
mesetre csökken-

jelentkező kér-
tottam a figyelmet

SZTÉS

S.

esef.

s alba),

rmány.

a Bagossy László
értékes és felette
el figyelmüket.
em a *fehértus-*
désre jutottam,
tulajdonságánál
demelne.
am — a szélső-
s és rövid te-
nyeron érzékeny.
erősen kötött,
n talajon meg-
fekete televényes,
tenyészik enyhe,
eleg, sem pedig
nem kedvező.
es kedvező idő-
nyira, hogy már
n fejőstehenek
olgáltat.

ének célját és
alapján azon a
tavaszi takar-
s e célból való
r rövid tenyész-
többször is vet-
t tavasszal más
biztosabb termé-
asszal a fehér-
vetése sikerül,
szik különböző
védobogár alcaí.
érdemes ter-
gyobb mennyi-
szerint biztos

vetemi tanárnak,
tak.

ntem, lelkesedve
elkülöndöttem neki
n barátságosan,
hogy csak foly-
e tőren, mert a
mozgalmi és ál-

egyszer Német-
l tettem abból
állítást, Breslau
s három napig
nekem, hogy a
voltak diszitve,
or sokat beszél-
ondotta nekem,
l voltam, hogy
s literatúrában

Sombarttal és

szociológusaival
m, már körül-
en Szociálpolitik-
en Schmöller,
k a Vereim-nek
— tagja vagyok
ek Stuttgartban
szint az osztály-
szitást előadást.
az Alföldön
t, akkor ezzel

piaca még nincs. Tavasszal — április hó köze-
pén — 24 cm. sortávolságban, kat. holdankint 6—8 kg.
vetőmaggal csak annyit vetettem, hogy kései zöld-
takarmány termeléséhez elegendő saját termései vető-
maggal rendelkezem. *Rövid tenyészideje és az idő-
járással szemben tanúsított ellenállása miatt azonban
igen nagy jelentőséget tulajdonítok a fehérmustárnak,
mint kései zöldtakarmánynak, vagyis mint olyan növény-
nek, amely október, sőt néha november hónapban is jó
minőség mellett kielégítő mennyiségű zöldtakarmányt
szolgált.*

Eme előnyös tulajdonsága miatt a fehérmustár
csakugyan nagyobb figyelmet érdemel. Nagyon jól
tudjuk ugyanis, hogy a legtöbb gazdaságban a zöld-
takarmányozás szeptember elején, legjobb esetben
szeptember közepén osalamádé etetésével befejezést
nyer. Később a csalamádé már csak nagyon gyenge
zöldtakarmányt szolgáltat, mert nagy részben elszá-
rad, vagy leveleit különféle növényi betegségek,
rozsa, egyéb levélfoltok támadják meg, amelyek
annak minőségét nagyon lerontják.

Más kései zöldtakarmányt szolgáltató növényünk
pedig nem igen van. Ilyen volna nyarán az őszi
árpa és tavaszi borsókeverék, amely ott, ahol a
nyári időjárás nem túlságosan száraz, ahol tehát
nyáron közbe-közbe jó kiadás eső szokott lenni,
ott október végéig, sőt november közepéig is jó
minőség mellett nagy tömegű zöldtakarmányt ad.
Az Alföldön azonban — annak szárazabb jellegű
éghajlata miatt — eme keveréknek mint kései zöld-
takarmánynak természetese nagyon bizonytalan. Mert
ha azt akarjuk, hogy kielégítő termést adjon, akkor
már július végén, legkésőbb augusztus elején el-
 kellene vetni. Csakhogy nálunk az Alföldön éppen
akkor szokott az időjárás a legszárazabb lenni. Már
pedig ha az árpás borsó fejlődése kezdetén esőt
nem kap, csak gyengén fog fejlődni, alacsony marad
és kevés termést ad. Így tehát az árpás borsót
sem érdemes kései zöldtakarmánynak termelni.
Pedig ugyancsak fontos dolog, hogy állatainkat minél
tovább zöldtakarmányon tarthassuk, mert annál később
kell a téli száraztakarmányozásra áttérni s így álla-
taink kielelítése is inkább és jobban van biztosítva.
Emellett, ha kései zöldtakarmány áll rendelkezé-
sünkre, nem vagyunk kénytelenek — a vizenyős takar-
mányt feltétlenül megkívánó fejőstehenek miatt —
a takarmányrépa etetését október elején, esetleg már
szeptember második felében megkezdeni, aminek
nemcsak az a hátránya, hogy az akkor még gyenge
répából többet kell a teheneknek adni, hanem ezzel
a répa termését is erősen csökkentjük, hiszen tudva-
levő dolog, hogy a takarmányrépa éppen szeptem-
ber havában — de enyhe időjárásban még október
elején is — sokat fejlődik.

A zöldtakarmányozás kinyújtására tehát igen
alkalmas növénynek tartom a fehérmustárt s termé-
lésére vonatkozólag a következőket ajánlhatom.

Feltétlenül szükséges, hogy a talaj jó erőben legyen.
Mivel a gyors fejlődéshez sok nitrogénre van
szüksége, fontos, hogy az istállótrágyázástól messze
ne essék. Igen előnyösnek bizonyult olyan táblába
vetni, melybe őszi kalászos után a következő tavaszon
istállótrágyázott kapasnövényt szándékozunk vetni,
ha a táblának arra a részére, amelyen a fehérmustárt
akarjuk termelni, az őszi kalászos betakarítása után
az istállótrágyát mielőbb kihordjuk, alászántjuk.
S utána azonnal tömörítünk s boronálunk, hogy az
istállótrágya elkorhadását siettesük. Ha nem istálló-
trágyázott földbe vetjük, ajánlatos, ha a műtrágyákat,
szuperfoszfátot és chilisalétromot (lazább természetű

a kérdéssel gyakorlatilag és elméletileg sokat foglalkoztam;
és erről szóló tanulmányaim négy (magyar, német, francia
és angol) nyelven jelentek meg. Ebben a tanulmányomban
a szerzett gyakorlati tapasztalataimmal szentesítettnek talál-
tam Werner Sombartnak ama teóriáját, hogy: ha a szociá-
lizmus egy agrárállamban üti fel a fejét, ott az mindig
kommunizmus és anarchizmus fejlődik ki.

Hogy tehát ennek a kommunisztikus-anarchisztikus „föld-
osztás”-nak nálunk elejét vehessük, én már 1899-ben, esze-
rint már 26 év előtt sürgettem először: a községeknek
legelővel való ellátását; másodsor: a községi szegényebb
lakosok részére kisebb helyeket és kertek megszerzésének
megkönnyítését; harmadsor: kisbérletek és feles földek
kiadását; negyedsor: nagyobb uradalnából kibocsátandó
bérleteket, vagy eladásokat.

1918. év szeptember havában a Katholikus Népszövetség
szociális kurzusán „a magyar birtokpolitika irányai a háború
után” címen tartottam felolvasást, melyet két ízben akkor
ismételtem a Ludovika-Akadémia tisztképző tanfolyamán.

1920-ban a mezőgazdasági munkáskérdést tárgyaltam az
ipari munkáskérdéssel szemben és „A magyarországi birtok-
politikai reform előzményei” című füzetemben közöltem
Tisza István gróf akkori miniszterelnökök a birtokpolitikáról
folytatott levelezésemet.

Hosszabb időn át folytatott tanulmányaimból és az ezalatt
gyűjtött tapasztalataimból, melyeket különben dióhéjban már
a birtai előadásomban elmondottam, a következő konklu-
ziókat vonhatom le: ha államfőink és hatóságaink, vala-
mint polgárságunk — nem is szóva a magasabb és vagy-
nosabb intelligenciáról — többet és komolyabban foglal-
koztak volna a néppel és a szociális kérdéssel, ma nem
állnánk olyan rosszul, mint ahogyan állunk. Ha a közép-
osztályról 1901-ben Kassán; ha a birtokreformról 1902-ben
a szegedi gazdaságkongresszuson mondott szavainak a kor-

talajon még 40%-os kálisót is) adunk alája, mert
ezekkel enyhe és nyirkos időjárásban a természetete-
meseen növeljük. Egy alkalommal az őszi kalászos
alá szórva adott szuperfoszfát — utóhatásként —
56 q-val emelte a fehérmustár kat. holdankinti
termését.

*A fehérmustár a porhanyóan megmunkált és tömött
talajt szereti, miért is — őszi kalászos után vetve —
ennek tarlóját mielőbb törjük fel és boronáljuk el;
ezt a munkát — amennyiben a talaj rövidesen meg-
nem áznék, ismételjük meg. Amint a talaj a legelső
alkalommal megázott, 16—18 cm. mélyen szántuk
fel, jó erősen fogasoljuk meg, vagyis mindent kövessünk
el, hogy a talaj minél porhanyóbb legyen, mert a fehérm-
mustár a rögs talajon egyenlőtlenül fog kikelni és ritka
marad.*

Ha a talajt jóval a vetés előtt sikerült felszánta-
nunk — akkor azt a vetésig állandóan porhanyóan
tartva — közvetlen vetés előtt extirpátorral (vagy
tárcsás- vagy rugósboronával) járassuk meg, boro-
náljuk el és hengerezzük le.

*Ha eső hiányában a talajt közvetlenül a vetés előtt
bírnánk csak felszántani, mivel már ez esetben min-
deje a talajnak a vetésig a leülepedésre — igen
előnyösnek bizonyult közvetlenül szántás után a talajnak
tömörítése, tömörítővel való megjártatása; ezt kövesse
azonnal a borona, majd pedig a henger.*

Az így előkészített talajba jól csirázó magból
12 cm. sortávolságban kat. holdankint 14—15 kilo-
grammot vessünk; ha az időjárás szárazabb, akkor a vető-
maggal 20 kg-ig is felmehetünk, ennél többet azonban
ne vessünk. A magot minél sekélyebben — 0,5—1 cm.
mélyre — szabad csak vetni. Vetés után, ha nyirkos
földbe sikerült vetnünk, akkor elegendő a tövis-
borona is, ellenkező esetben, hogy a mag gyors és
egyenletes kikelését biztosítsuk, vetés után könnyű
hengerrel járassuk meg a földet. *Ápolása csak annyi-
ból áll, hogy amikor 8—10 cm. magasságot ért, könnyű
boronával megjártjuk. Ez különösen az esetben szük-
séges és fontos is, ha közvetlen vetés előtti szántás
után tömörítettünk és a sekély vetés miatt előtte
hengereztünk.*

Enyhe, nyirkos időjárásban a fehérmustár pár
nap alatt kikel és gyors fejlődésnek indul, ugy
hogy 6—8 hét alatt néha 85, sőt 110 cm. magasra
is megnő; közepes időjárásban rendszeren 50—60 cm.
magasságot ér el; száraz, meleg vagy hűvös és túlsá-
gosan nedves időjárásban 10—12 cm.-nél maga-
sabbra nem nő meg.

Hat éven át természetem a fehérmustárt kései
zöldtakarmánynak, a 6 év közül négy évben sikerült,
ugy hogy a terméseredmény négy év átlagában
133 q volt, ami azonban enyhe, nyirkos időben 176
és 182 q-ra is felment. A 6 év közül csak 2 évben
nem volt kaszálható, az egyikben nagy szárazság,
a másikban sok csapadékkal párosult igen hűvös
időjárás miatt, de annyira akkor is kifejlődött, hogy
legeltethető volt; ha a két gyenge esztendő is bele-
számítjuk, a 6 év termésátlaga még így is 89 q zöld-
takarmány volt kat. holdankint.

*Kedvező, vagyis nyirkos időjárásban a fehérmustár
első részletének vetését augusztus 20-ika körül kezdtem
meg. Ez esetben a második részletet szeptember elején,
a harmadikat pedig szeptember közepén vettem. Ha
azonban az első késése miatt az első részletet csak
szeptember elején sikerült elvetni, akkor a szeptem-
ber közepi második részlettel a vetést be is fejeztem,
mert a később vetett még a legkedvezőbb őszi idő-
ben sem fejlődött — de nem is fejlődhetett — ki
annyira, hogy kaszálható lett volna.*

mányzat megszívlelte és annak csak egy kis részét effek-
tuálta volna; sohasem lett volna alkalma Buza Barnának
az ő lehetetlen rombolási terveit szövegre hozni. De nem
következett volna el a birtokreformnak oly kezelése sem,
mely agrárállamunk hitelét a külföld előtt teljesen leron-
totta, sőt még mindig is rongja akkor, amikor őt pénzügy-
miniszter fáradozik e csonka ország a tünk szélére juttatott
gazdasági és pénzügyi helyzetének a helyreállításán.

Az elmondottak után Magyarország összes intelligens kö-
zönségéhez azt a kérelmet intézem: foglalkozzon mennél
belsőbben a szociális kérdéssel, hogy egyrészt megismerje,
mi a lényege és másrészt, hogy annak hiányos és ferde
ismeretéből származó félreértések kártékony hatásait ki-
kerülje. Hiszen a nemzetek életében láthatunk példákat,
miserint az egyes társadalmi osztályok elzárkózottsága
vagy tudatlansága mindig ártalmára volt a köznek. Ezt
tudjuk a görögök és a rómaiak történelméből és ezt lát-
hatjuk ma a világháborút átélt Európa összes államaiban.
Hogy nálunk a bolsevizmus alatt a polgári osztály, az u. n.
bourgeoisie oly gyávan viselkedett; hogy a szociáldemo-
kraták a helyzetet nem a haza, de még a maguk javára
sem használták fel és hogy az uralmat a kommunistáknak
engedték át: mindez csak azért történhetett meg, mert a
Közvélemény nem tudta, mi is tulajdonképpen a szociálistizmus
és milyen fattyuhajtású is lehetnek. De éppen mert a pol-
gárság tudatlan volt, a veszélyt fel sem ismerhette; azt
hitte, hogy jajgatással mindent helyre lehet hozni. Nagyon
jól tudjuk azonban azt, hogy minél műveltelemből valaki,
annál jobban fél az ismeretlenről. Hogy közülnk ilyen sokan
és köztük — minden szerénytelenség nélkül mondom —
magam is az u. n. őszi-rózsás forradalom és a kommun-
izmus alatt megtartottuk lelki egyensúlyunkat, ez azért
van, mert ismertük a kérdést, tudtuk, hogy ez a lehetetlen
állapot, ez a bohózat — amint sokan mondták — nem

*Egy részletben egyszerre csak annyit vessünk, amennyit
10—14 nap alatt felelhetünk, mert később a becők
fejlődése s ezekben a mustárolaj képződése miatt veszély
nélkül nem etethető. Ezért a fehérmustár kaszálását a
virágzás legelején kezdjük meg és kaszáljuk addig, amíg
a becők fejlődése meg nem kezdődik; ilyen állapotban
fejőstehenek kitűnő takarmánya, miért is elsősorban
fejősteheneknek adjuk és csak ha feleslegben van,
etessük egyéb szarvasmarhával is. Az állatok magá-
ban is igen szeretik, de ha kevés, szénával vagy
szalmával keverve etethetjük.*

*Amint a becők képződése megindult, a fehérmustárt
etetni nem szabad, mert a becőkben mustárolaj kép-
ződik, mely kellemetlen csipős ízűvé teszi, ami miatt
az állatok sem eszik szívesen. De ilyen állapotban
különösen azért sem szabad etetni, mert az emésztő-
szervek nyálkahártyáján gyulladást okoz, tehát árt
az állatok egészségének, de ezenkívül még a tej is
kesernyős ízt kaphat.*

Mivel a fehérmustár tavasszal az említett okoknál
fogva — véleményem szerint — zöldtakarmányozás
céljából vetni nem gazdaságos, szénakészítésre pedig
nem való — zsombolyázni, belőle erjesztett takar-
mányt készíteni nem célszerű, mert tulkorán kaszálva
könnyen elkásásodik, de mert rövid tenyészidejéről
fogva, időjárás szerint 6—8, de egy ízben előfordult,
hogy 5 hét múlva kedvező őszi időben nagytömegű
ízletes, elég tápláló zöldtakarmányt szolgáltatott s vele a
zöldtakarmányozás sokszor november hó közepéig is meg-
hosszabbítható, eme jó tulajdonságánál fogva említett
célből érdemesnek tartom termelésének felkarolását.

A fehérmustárnak, mint kései zöldtakarmánynak
értékét nagyban növeli az is, hogy még a hidegebb idő-
járás beálltával is etethető, mert ha már kifejlődött s
legalább is virágzás kezdetén van, akkor, amint azt
megfigyeltem sikerült, 5—6 C° hideget is kár nélkül
kibir.

Ha kedveződen időjárás miatt nem fejlődik ki
annyira, hogy kaszálható lenne, akkor legeltessük
le, szarvasmarhák így is szívesen eszik. Ha pedig
egy részét a becők fejlődése miatt már nem takar-
mányozhatók fel, szántjuk alá zöldtrágyának.

Nyéki Takáts Zsigmond
nv. gazd. akad. r. tanár.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

ÉS

VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grabner Emil.

A növénykeresztezések
gyakorlati értéke.

A magyar növénynemesítők eddigi munkálataik
folyamán sikerrel dolgoztak keresztezések nélkül
és csupán csak az arra alkalmas anyatövek kiválasztá-
sával nagyon jelentékeny mértékben javíthatták a
nemesítendő növényfajtaikat, mert azok legtöbbje
különböző értékű fajtaelemek keveréke volt. Amíg
ezek közül a gyakorlati termelés céljaira legjobban
megfelelőket ki nem tenyésztették és azok értékét
ki nem próbáltuk, nem is dolgozhattunk keresztezé-
sekkel, mert ezek gyakorlati értékének ismerete
nélkül a keresztezések nem lettek volna *cél tudatosak*,
a véletlen esélyeire pedig ilyen munkát nem szabad
alapítani.

Ezért ezideig a kiválasztással végzett nemesítés

tarthat sokáig. Igaza volt annak a kisteleki kisgazdának,
aki — megkérdezvén őt a gyűjtőfogházban, hogy mit gondol,
meddig fog tartani ez az állapot — azt felelte nekem:
a feje tetején az ember nem tud sokáig megállni.

Végül Széchenyi István grófa, a legnagyobb magyarra
hivatkozom, akit különben sürden idéznék, de intelmeit
egyaláltal nem követjük, pedig ő nem volt *pártpolitikus*,
aki a fórumot mulattalta vagy honfitársait elkésértette volna
beszédével, de *szociálpolitikus* volt a szónak legnemesebb
értelmében, aki fájának hibáit és erényeit jól ismerte. A
hibákat azonban nemcsak folyton ostorozni, hanem a jó
tulajdonságokat értékelni is tudta! Az arisztokráciát fel-
rázta tespedtségéből, kigonyolta gyengéit és produktív mun-
kásságra serkentette. Az elhagyott parasztságot védelmébe
vette, a kereskedelmet és ipart pedig támogatta, ahol csak
lehetett. Ő nem volt egyoldalú merkantilista, sem egyoldalú
agrárius, hanem a három termelési ág harmonikus együtt-
működésének megteremtője, buzgó istápolója.

Kövessük őt tehát, különösen most, amikor bizonyos
agrasztó jelenség nemcsak a nemzetgazdászknak, hanem
minden figyelmes szemlélőnek is fel fog tűnni és pedig a
termékellen tevékenységnek ijesztő megszorodása a gazda-
sági termelő tevékenységgel szemben. Sokan akarnak munka
nélkül meggazdagodni és szerepet játszani!!

Hogy tehát a hazai kultúra megmentése még sikerülhes-
sen, a társadalom minden rétegét onzetlen szellemnek kell
áthátlnia. Okuljunk a lesólyt 50 év szociális mozgalmainak
tanulásaiban, tisztítsuk meg a kapitalizmust káros kinyívéseitől
és ne várjunk mindent csak az államtól! Végezze mindenki
lelkismeretesen odaadással kötelességét, töltse be legjobb
tudása és akaratja szerint a társadalomban elfoglalt helyét
és legyen érzésünk és gondolkodásunk embertársaink iránt
megértőbb, nemesebb!

volt a legáltalánosabban használt növénynemesítő eljárásunk, amellyel kitenyészítettük a régi növényfajtáink legjobb fajtaelemeit és ezek vannak most a gyakorlati termelés körében forgalomban. Így létesültek a mostani nemesített buza, rozs, árpa, zab, repce, len, kender, bab stb. fajtáink és egyes kivételektől, valamint az Orsz. M. Kir. Növénynemesítő Intézet ezirányú munkálataitól eltekintve, a keresztezéseket rendszeresen csak a burgonya és a szőlő nemesítésénél használtuk.

A magabeporzással szaporodó növények egyedkiválasztással létesített fajtái azonban — fajtisza szaporítás esetén — fajszilárd öröklődéssel egységes jellegűek. Ezért ezekből az újabb anyatókiválasztások csak a fajta értékes tulajdonságainak fenntartását, egyúttal fokozatos, de csak lassu javítását biztosítják, mert az újonnan tenyésztésre használt anyatóvek csak a hullámzó változékonyság határain belül, a fajta jellemző tulajdonságainak megváltoztatása nélkül érvényesíthetik javító hatóságukat.

Ha nagyobb arányu javítást, különösen a fajtahibák kiküszöbölését, az értékes tulajdonságok fokozását akarjuk elérni, továbbá, ha két vagy több növényfajtában létező értékes tulajdonságokat egy fajtába kívánunk egyesíteni, ezt csak az arra alkalmas növényfajták céltudatos keresztezése útján érhetjük el.

Amilyen kellemetlen és fajtát leromboló hatású az arra alkalmatlan fajtával történt véletlen, vagy természetesen keresztezés, ugyanolyan, sőt fokozott mértékben értékes a céltudatos keresztezés, mellyel az arra alkalmas növényfajtákat természetesen párosítjuk, hogy az így nyert nagyszámú új változatokból a kitűzött céljainknak legmegfelelőbb növényegyedekkel az új növényfajtákat létesíthessük.

Ez a növénynemesítő igazi alkotó munkája, mert az eddig rendelkezésünkre állott természetes vagy tájfajtákból kiválasztás útján csak azokat a fajtaelemeket tenyészíthetjük ki, amelyeket a természet alkotott, ellenben a keresztezésekkel a nemesítő alkot olyan új növényfajtákat, amelyek a legjobb tudása szerint a gyakorlati termelés céljaira jobban megfelelőek, mint az eddigiek.

Ezért a legtöbb magyar növénynemesítő üzembem már az első évek folyamán beállítottuk a keresztezéseket, amikor a régi növényfajtából kitenyészített fajtaelemeket annyira megismerhettük, hogy azok gyakorlati értékéről nemcsak a növénybírálat, hanem gyakorlati fajtakipróbálás útján is meggyőződhetünk. Ezek a munkálatok most is folyamatban vannak, de azok kiterjedtebb alkalmazása, a keresztezések sokoldalú felhasználása szükséges, hogy a magyar növénynemesítés további fejlődését a legmagasabb színvonalra fokozhassuk.

Legfontosabb növényeink, a kalászos gabonafélék közül a magabeporzással szaporodó buza, árpa és zab fajtáinkat további fokban csakis keresztezésekkel tökéletesíthetjük. De ugyanez áll a rozsról és a szintén nagyon fontos, főnövényként termelt tengerire is, mert bár ezekben a szomszédosbeporzásuk folytán jelentékeny fokban vannak értéktelen fajtaelemek is, amelyek állandó kiselejtezésével a kiválasztás nagyobb eredményeket érhet el, mint a fentemlített növények fajtisza változatainál, mégis értékes a keresztezés ezeknél a növényeknél is, ha az eddigiektől lényegesen eltérő új növényfajtát kívánunk létesíteni.

Két nagyon fontos takarmánynövényünk, a lóherénél és a lucernánál, részben a fűféléknél is, még mindig a bennük rejlő fajtaelemek különválasztása

céljából végzett kiválasztás az elsősorban használandó növénynemesítő eljárásunk, mert ezeknél előbb a legértékesebb fajtaelemeiket kell kikutatnunk, hogy azokat céltudatos keresztezésekre használhassuk. Így van ez mindazon növényeknél, amelyek nem egységes jellegűek és amelyeknél, mint régebben a kalászosaink honi természetes fajtáinál, előbb a gyakorlati termelés céljaira legalkalmasabb fajtaelemek kite-

feladatunk az, hogy az arra alkalmas növényfajtáinkkal megfelelő arányu céltudatos keresztezéseket végezzünk, mert ezek szolgáltatják a jövőben az eddigieknél jobb nemesített növényfajtákat.

E munka sikerét elsősorban az dönti el, hogy a kitűzött célunknak legjobban megfelelő növényfajtákat használjuk e célra, mert nem a keresztezésen mulik az eredmény, hanem azon, hogy olyan növényfajtákat használjunk e célra, amelyek párosítása a kívánt eredményt legjobban biztosíthatja.

A legtöbb növény virágszerkezete olyan, hogy a herélist finom csipesz és olló segítségével, a mesterséges termékenyítés munkáját pedig ecsettel, vagy portokelhelyezéssel nagytűveg nélkül is könnyen elvégezhetjük.*) Tájékoztul a mellékelt 74. és 75. számú képeken közlöm Obermayer Ernőnek az Országos M. Kir. Növénynemesítő Intézetben végzett vizsgálatai alapján készített rajzait. Ezek a buza és rozs virágszerkezetét és termékenyülését nagytűvegben mutatják be és ennek alapján azokat a természetben bárki is szabad szemmel felismerheti, illetőleg keresztezések céljaira felhasználhatja.**)

A keresztezés művét, néhány kényes virágszerkezeti, vagy fejletlen korban termékenyülő növény kivételével, nem nehéz végrehajtani és azt bárki sikeresen végezheti, ha megfelelő növénytani ismeretek vannak. Annál nehezebb feladat azonban az így nyert keresztek közül a gyakorlati célokra legértékesebbeket kiválasztani és fajtisztán kitenyészteni.

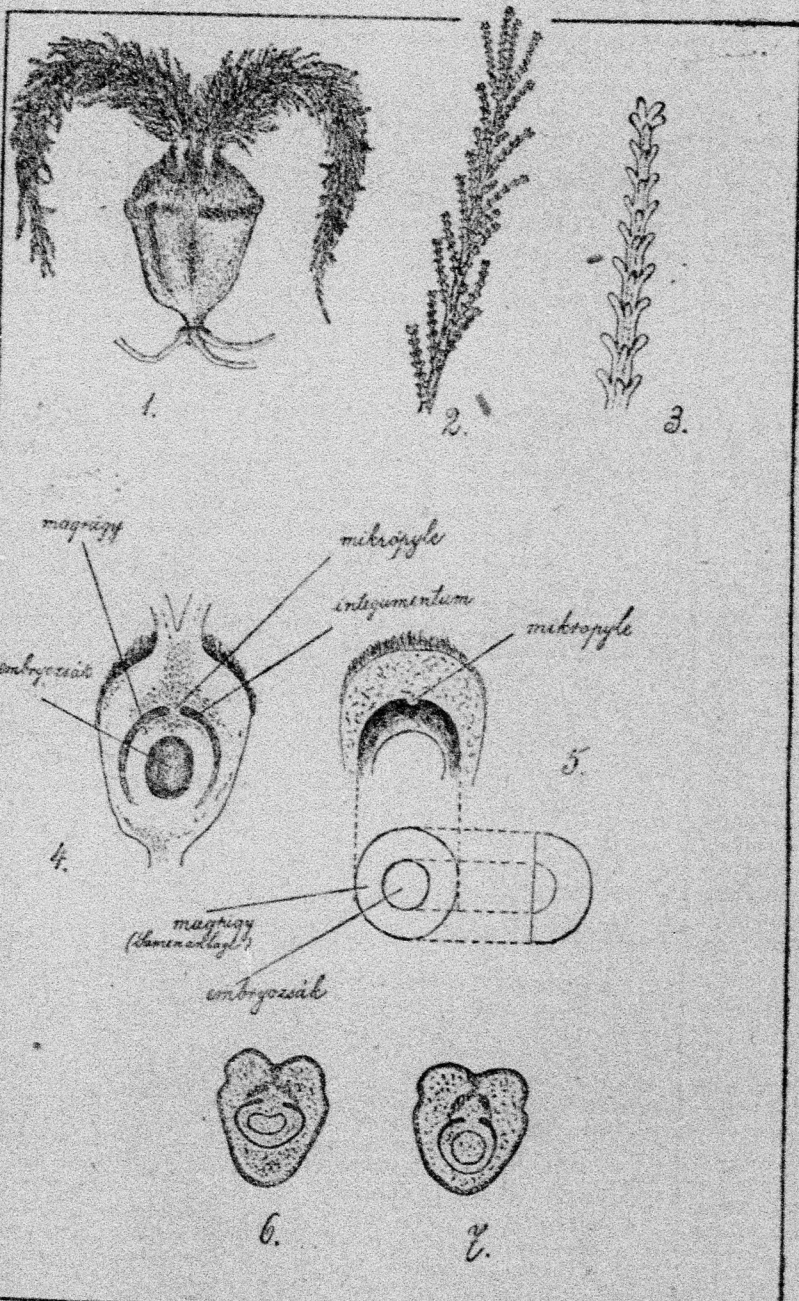
Ez természetes, mert a sikeres keresztezés után az e célra használt növények tulajdonságainak nagyszámú új kapcsolatait, ezenkívül számos új változatokat nyerünk és a növénynemesítő gyakorlati képességein, egyúttal szakbeli tudásán mulik az, hogy képes azokat az új változatokat kitenyészteni, amelyekkel a kitűzött feladatait legsikeresebben megvalósíthatja.

A gyors sikert az is megnehezíti, hogy a keresztezésből származó növények jelentékeny része, az utódaira nem örökíti át egységesen a tulajdonságait, hanem részlegesen, vagyis az utódai között jelentékeny számban vannak olyanok, amelyek más jellegűek, mint amilyent kitenyészteni kívánunk.

Ezért keresztezés után még a magabeporzással, szaporodó növényeknél és hosszabb időn, átlagosan 8-10 éven át, de gyakran még tovább, szükséges a céljainknak megfelelő anyatóveket az egyedtenyésztés elvei szerint évről-évre kiválogatnunk, anélkül, hogy azok termését teljes egészében szaporításra használhatnánk fel.

A növényi tulajdonságok keresztezés utáni hasadását és Mendel törvényei szerinti öröklődését a 76. és 77. képeken mutatom be. Az utóbbi ábrán bemutatott esetben két új változat létesül: a fehér toklásos és a vörös tarbuza. Ha a keresztezés követő kiválasztásnál nemcsak két, hanem több tulajdonságot veszünk figyelembe, akkor ennek megfelelő számban több új változatot nyerünk.

Azt a hátrányt, hogy a keresztezésből származó növények tulajdonságai azok hasadása folytán évek során át rosszul öröklődnek, a gyakorlati nemesítés köré-

74. sz. kép. 1. A rozs termője a két bibével és a három filamentum kiindulása helyével. Stereoszkópos praeparáló mikroszkóp alatt. 2. A rozs bibének egy középszerű ága a legkisebb ágacskaival. Ster. praep. mikr. alól 62-szer nagyítva. 3. A rozs bibének egy hossz tengelyiránti metszete, melyen a funiculus, nucellus és az embryozsák üres helye látható. Ster. praep. mikr. alól. 4. A rozs termőjének hosszanti tengellyel párhuzamos szelete. A termő körülvette üregből a nucellus ki van emelve és az embryozsákkal együtt látható. Ster. praep. mikr. alól. 6-7. A termő metszetei. Obermayer Ernő vizsgálatai alapján.

nyésztése az alapvető feladat.

Amint azonban ezek rendelkezésre állanak, akkor a keresztezés a további feladat és a fajtajavítás legeredményesebb módja, mert a természetes fajtaelemek céltudatos kiválasztás és kipróbálás esetén feltétlenül jobbak, mint a régi kevert jellegű fajta, azonban azok további tökéletesítése csak keresztezés útján lehetséges. Ezért nagyon mélyrehatóan alapvető

*) A keresztezés végrehajtását és az azt követő öröklődést Grabner: „A gazdasági növények nemesítése” című munkája ismerteti. Kiadója a Patria R.-T. Budapest.

**) A buza és a rozs virágzását és termékenyülését részletesen ismerteti: Obermayer Ernőnek a Kísérleti Közlönyök 1917. évi XX. kötetének 1. számú füzetében közreadott munkája.

FORDSON-TRAKTOR raktárról • **HALTENBERGER VILMOS** a FORD-gyárak
azonnal • autorizált képviselése
szállítható • Budapest, VI., Nagymező-u. 19. Sárogyeim: Wilford Budapest

Telefon: 66-15
Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-ekék, tárcsásboronák, tárcsás szikekék, fűkaszálo, burgonyakiszedő, körfűrészberendezés

CHINOIN GYÓGYSZ. ÉS VEGY. TERM. GYÁRA R.-T. **UJPEST** Mezőgazdasági osztály
TELEFON: 163-36, 132-54, 85-30

Rügyfakadás után permetezze **GYÜMÖLCSFÁIT**
MONILIA (gyümölcs-
penész) ellen: **SULFAROL** ALMAMOLY ellen
A vértetű terjedését meggátolja: **ALMOLA** Minden sebhelyet, különösen az almafáknál, be kell tapasztani!
virágzás után: **ARZOLA**

Peronospora ellen: **PEROSAN** permetezésre. Méz nem kell hozzá!
Fürt-, lombperonospora és lisztharmat ellen: **VERDOLA** porozásra.

ben úgy csökkenthetjük, hogy az első években — amíg a tulajdonságok oszlása tart — csak a legkiválóbb, vagy céljainkra különösen megfelelő anyatöveket emeljük ki elkülönített szaporításra. A többi anyagot évről-évre keveredésmintesen csupán csak elvetjük és csak akkor kezdjük az arra alkalmas anyatöveket az egyedtenyésztés elvei szerint kezelni, amikor a tulajdonságok hasadása eszikken, vagy megszűnik.

Ezzel látszólagosan időt veszítünk, de ha az öröklésben állandóbbá vált tenyészanyagból nagyobb számú anyatövet választunk ki, akkor ezzel és azok fajszilárdabb (konstans) átörökítő képességével a késedelemet behozhatjuk.

A jól berendezett növénynemesítő üzemekben egyébként ugyis történtek már korábban is az ilyen tenyészanyagból anyatökválasztások és miután a keresztezések ilyen helyen állandóan folyamatban vannak, éppen csak arról van szó, hogy a keresztezésből származó növényfajtákat tovább kell kezelni, de amint az első ilyen fajták forgalomba kerültek, ezek után már folytatni is lehetnek a többi, később létesített fajták forgalombahozatala is. A kiválasztással és a keresztezéssel létesített növényfajták között tehát csak kezdetben van az utóbbiak hátrányára késedelem, később már megvan a folytonosság, ha a növénynemesítő nemcsak egy alkalommal, hanem állandóan végez céltudatos keresztezéseket.

Mintán a dugványozással, vagy a gyöktörzsek útján (vegetatív) szaporított növényeknél (burgonya) keresztezés után is fajszilárd az öröklődés és ezeknél a növényeknél a tulajdonságok hasadása nem érvényesülhet, elegendő, ha a megfelelő anyatöveket dugványról vagy gumóról tovább szaporítjuk. A magról termelt növényeknél azonban a keresztezésből származó növényanyag vegyes öröklődésével számolnunk kell, de a fent említett eljárásnál azzal is gyorsíthatjuk a gyakorlati eredmények rövidebb idő alatti elérését, hogy amikor az megokolt, a keresztezésből származó tenyészanyagból lehetőség szerint sok, a céljainkra alkalmas anyatövet választunk ki egyedtenyésztés céljából, mert ezzel elérjük azt, hogy nagyobb mennyiségben nyerünk a céljainknak megfelelő, tehát gyorsan szaporítható tenyészanyagot. Ez a kiválasztás már a keresztezést követő 3—4-ik esztendőben megkezdődhetik.

Bármilyen kiválóak egyébként a keresztezésre használt szülőfajták, lehetőleg mellőznünk kell azokat, amelyeknek olyan hibáik vannak, amelyeket az utódaikban nehezen lehet megbirálnunk. Különösen ilyen az őszi gaobnafélék gyenge fagyállósága. Ezt a tulajdonságot csak némely kifagyást előidéző évben és csak az esetben bírálhatjuk meg, ha a nemesített növényanyagot különböző viszonyok között, évek során át vethetjük alá ki-, vagy felfagyási próbának. Ez pedig nemcsak hosszadalmas, de bizonytalan is teszi a tenyésztés eredményét. Ha mégis elkerülhetetlen az, hogy gyengén fagyálló növényfajtát használjunk keresztezésre, például a kétsoros őszi árpa, vagy az őszi zab létesítése esetén, akkor számolnunk kell azzal, hogy csak jelentékenyen hosszabb időn át jutunk megfelelő eredményre, sőt az eredménytelenséggel is számolnunk kell.

A roszdaállóság hiánya olyan hiba, amellyel könnyebben jutunk eredményre, mert mindig lehet olyan roszdajárta területet biztosítani, ahol a tenyészanyagunkat rendszeresen kipróbálhatjuk. Az Orsz. M. Kir. Növénynemesítő Intézet munkaadményei hazai viszonyaink között is igazolták azt a külföldi tapasztalatot, hogy a roszdafogékonyság összetett tulajdonság és ha például két roszdásodásra hajlamos buzfajtát keresztezünk, akkor azok után roszdának ellenállóbb utódokat is nyerhetünk. Ezek mellett természetesen roszdafogékonyabbakat is, azonban azokat kiselejtjük.

A fenti példákban már érintettem egyes olyan lehetőségeket, amelyeket a céltudatos keresztezések növényfajtáink mélyreható megjavítására szolgáltathatnak. A keresztezések értéke különösen abban van, hogy általuk egy fajtába egyesíthetünk olyan tulajdonságokat, amelyek most két vagy több növényfajtában vannak. Ezenkívül az értékes tulajdonságokat fokozhatjuk, egyúttal az értéktörő tulajdonságokat kiküszöbölhetjük, végül a nyugvó (latens) tulajdonságok életre-

amelyek szaporítása jó sikerrel van folyamatban, ugyanez áll a Hatvani Növénynemesítő R.-T. nagyteleki telepén Legány Odön által végzett őszi buza, tavaszi árpa-, borsó- és csmegetengeri keresztezésekre. Baross László bánkuton a bánkúti lófogú és a pignoletto tengeri keresztezése útján a korai bánkúti simaszemű tengerijében olyan új tengerifajtát létesített, amely nagyon előnyösen egyesíti magában a pignoletto-tengeri korai érését és a lófogú tengeri hosszabb csösalakulását, valamint mélyebb magrétegét. A fentieket mint fejlettebb munkákat csak példaként említem, mert a keresztezések a többi növénynemesítő üzemben is folyamatban vannak.

Ezek a példák bizonyítják, hogy a céltudatos keresztezésekben a növényfajtáink mélyreható megjavítására alapvetően fejlesztő hatású eljárás áll rendelkezésünkre. Ezért a növényfajtáink virágzási időszakát teljes arányban ki kell használnunk céltudatos keresztezések végrehajtására, mert ha ez arra alkalmas növényfajtákkal történik, azzal a növénynemesítő munkánk jövőbeli magasfokú fejlődését teljes arányban biztosíthatjuk. Grámer Emil.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS

ÁLLATLÉLETTAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

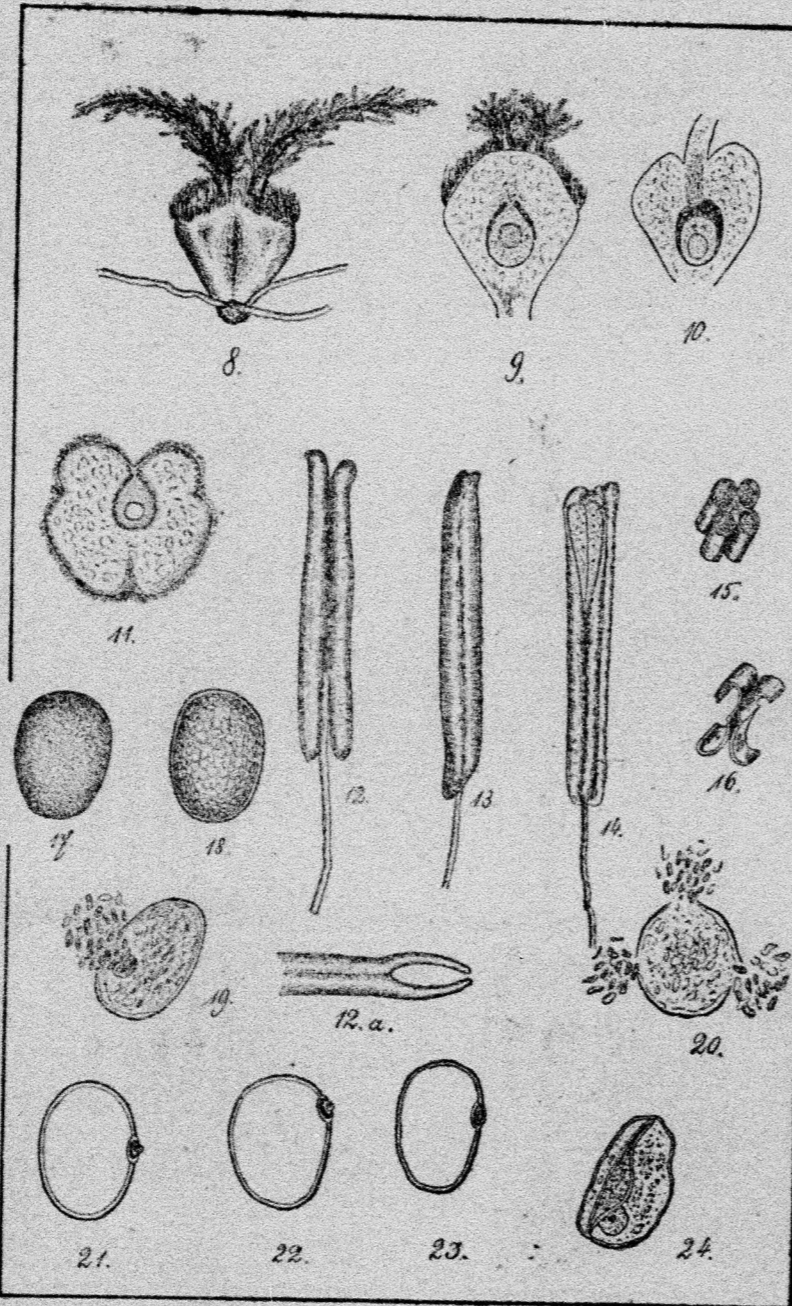
A napraforgócsalamádé.

Ama növények sorában, melyeket olyan szélsőséges, száraz éghajlatú vidékek számára ajánlanak, hol a tengericsalamádé bizonytalan termést ad, az utóbbi időben első helyen szerepel a napraforgócsalamádé. Szaklapjainkban többen foglalkoztak vele és míg termelési módjára, hozamára nézve már hazai tapasztalatokon alapuló véleményekkel is találkozunk, táplálóbértékének megbecsülésénél szakiróink eddig kizárólag amerikai adatokra voltak kénytelenek támaszkodni. Ez a körülmény tette kívánatosá, hogy hazai eredetű napraforgócsalamádéval végezzünk szabatos kísérleteket, melyeknek eredményeit a következőkben kívánom ismertetni. A kísérleti anyagot a tápiógyörgyei és somogyisárdi uradalomok voltak oly szívesek rendelkezésünkre bocsátani. A tápiógyörgyei napraforgócsalamádét egy „Herba” rendszerű erjesztőkamarában, a somogyisárdi közönséges veremben savanyították be.

Mielőtt e kétféle savanyítási eljárással készített napraforgócsalamádéval végzett kísérletek eredményeit ismertetném, nem lesz felesleges arról meg emlékezni, miként itélik meg az amerikai napraforgócsalamádéjukat.

A montanai kísérleti állomás vizsgálati alapján egy napraforgócsalamádé, amelynek aratáskor csak 5%-a volt virágzásban, 77,8% vizet, 2,4% hamut, 2,2% nyers proteint, 6,3% nyers rostot, 0,9% nyers zsírt és 10,4% nitrogénmentes kivonható anyagot tartalmazott. A nyers fehérjének 59,88, a nyers rostnak 42,33, a nyers zsírnak 70,63 és a nitrogénmentes kivonható anyagoknak 69,75%-a volt emészthető. A takarmány izletességére az amerikai tapasztalatok szerint igen nagy befolyással van a betakarítás ideje. Igen későn vágott napraforgócsalamádé a füllesztés után is kemény, fás marad és kevésbé izletes lesz. A jól sikerült savanyított takarmány színe barnás-zöld, sötétebb, mint a kukoricából vagy cirokból készülté. A szag gyengén savanyú és gyantára emlékeztető, emiatt a marha, ha először elébe kerül, vonakodik azt megenni. A takarmány savtartalma az eddigi vizsgálatok szerint 1,34—2,16%.

Az amerikai kísérleti állomás szerint tejelő marhánál 2,83 kg. erjesztett takarmány helyettesíthet 1 kg. jó lucernaszénát és a füllesztett napra-

75. kép. 8. A buza termője a két bibével és a három filamentum kiindulása helyével. Ster. praep. mikr. alól. 9. és 10. A buza termőjének két különböző, a hossz tengellyel párhuzamos, de egymásra merőleges irányú metszete. Ster. praep. mikr. alól. 11. A buza termőjének hossz tengelyre merőleges metszete. 12. és 13. A rozs portokja a hozzátartozó filamentum egy részével, zárt állapotban, két különböző oldalról nézve, 13-szoros nagyítással. Ster. praep. mikr. alól. 12. a) Buza ♀ × rozs ♂ keresztezés I.-ső generációjának portokvége; ráköllőszertől összehajló antherafelek. Nagyítva. 14. A rozs portokja a filamentum egy részével, felszakadt állapotban, 13-szoros nagyítással. Ster. praep. mikr. alól. 15. és 16. A rozs portokjának keresztszete zárt és felnyit állapotban. Ster. praep. mikr. alól. 17. A rozs friss pollenje, szárazon, 1125-szörös nagyítással. 18. A rozsok egy szét nem pattant pollenje viz alatt, 1125-szörös nagyítással. Az intine- és exine-hártya kettős vonalként tűnik fel. 19. Viz alatt kipukkadt rozs pollen, a kiemlés kezdetén. 20. Conc. kényszerben szétzakadt rozs pollen, kevésbé a szétzakadás után. 21., 22. és 23. Kilepőhely a rozs polleneken, chlorohydrát alatt. A pollenek belső tartalma nines feltüntetve. 24. Léha rozs pollenzenesemé levégőn nézve, kilepőhelyel. Obermayer Ernő vizsgálata alapján.

keltésével, vagy a meglévő tulajdonságokat alkotó tényezők újabb csoportosításával az eddigiektől eltérő új növényfajtákat is létesíthetünk.

Hazánkban a keresztezésekkel az újabb magyar burgonyafajtákon kívül eddig az őszi buzanál, őszi árpanál és a tengerinél nyertünk nagyon értékes eredményeket. Az Orsz. M. Kir. Növénynemesítő Intézet növénykereszteszései olyan bőventermő buza-, burgonya- és kétsoros őszi árpafajtákat szolgáltatottak,

Fordson petróleum motorolaj motorbenzin

Speciális minőségben

7824
„**STEAUA**”
Kőolajkereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 8.

Telefon: 194-38, 194-39
Távírási cím: Petrosteg

forgótakarmány teljesen egyenértékű a savanyított kukoricaesalamádéval. Ezzel szemben a washingtoni állomás szerint a kettő értéke egy aránylik egymáshoz, mint 92:100-hoz. Ebben a tekintetben egyébként az egyes kísérleti állomások véleményei nagyon eltérők, úgyhogy végleges ítéletet még az amerikaiak sem alkothattak. A takarmány kellemetlen mellékzajt a tejnek nem ad. Juhoknál a montanai kísérleti állomás szerint 2¹/₂ kg. silózott napraforgó helyettesíthet 1 kg. lucernaszenát, etetése sem a hasasság, sem a szoptatás ideje alatt nem jár hátrányos következményekkel. Sertésekkel az állomás naponta körülbelül 2 kg.-ot etetett fejekint, kevés mennyiségű fölözött tej és szemes eleség mellett és azok jó állapotban maradtak tőle. Hízómarha is sikeresen fogyasztja a napraforgóesalamádét. Tehenekkel zöldszen is próbálták etetni a napraforgót, apróra szecskázva és azt tapasztalták, hogy a tehének kellemes szoktatás után szívesen eszik e takarmányt és jól tejelnek tőle.

Látjuk tehát, hogy az amerikaiak maguk is meg lehetőséget találtak arra, hogy a napraforgóesalamádé tápláléértékét, úgyhogy adataik alapján az itthon természetnek értékéről alig alkothattunk

Látjuk, hogy a három különböző eredetű esalamádé összetételében mélyreható különbségek vannak, ami kétségtelenül azzal függ össze, hogy a kaszálás a fejlettség különböző szakában történt. Hogy a kaszálás időpontja milyen mélyreható befolyást gyakorol a napraforgóesalamádé tápláléértékére, az nemesak a nyers kémiai összetételben nyilvánul, hanem fokozott mértékben nyilatkozik a nyers tápláléanyagok emészthetőségében. A fiatalabb növény elsősorban nyers proteinben gazdagabb a fejlettebbnél, melyben viszont a nyers rost mennyisége nagyobb és a nyers rost elfásodása is előrehaladottabb, ami az emésztési együtthatókban igen világosan tükröződik vissza. Ugyanis megemésztetett a

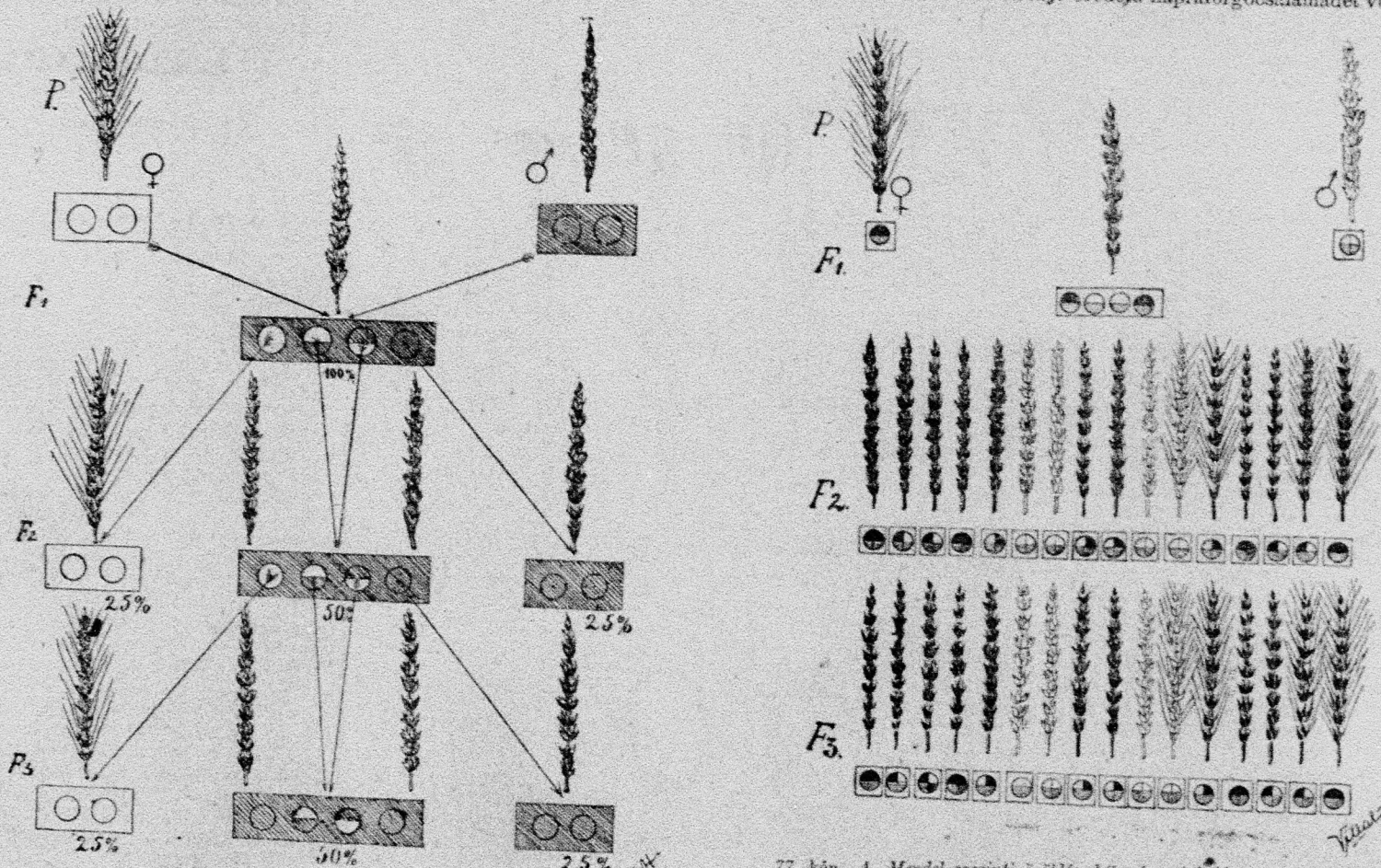
	silózott vermelt montanai napraforgóesalamádé		
	%	%	%
Száranyagából	38.9	46.2	—
Szervesanyagából	43.4	50.8	—
Nyers proteinjéből	11.1	42.9	59.9
Tiszta proteinjéből	5.8	38.1	—
Nyers zsirjából	5.8	44.2	70.6
rostjából	33.8	36.0	42.3
N.-mentes kivonh. anyagaiból	52.8	64.4	69.7

után magyar holdunkint 110 g termést kapott. A két hazai esalamádénak kerekén 75% vízirtalom mellett az em. nitrogéntartalmu anyaga (amid + igazi fehérje), em. fehérjetartalma és keményítő-értéke a következőnek bizonyult; ezekkel az értékekkel — összehasonlítás céljából — szembeállítjuk a hazai tengericsalamádéra vonatkozó adatokat:

	silózott vermelt montanai napraforgóesalamádé		tengericsalamádé
emészthető N.-tartalmu anyag	0.15%	1.03%	1.32%
emészthető fehérje	0.07%	0.82%	—
100 kg. keményítőértéke	8.0 kg.	9.0 kg.	11.3 kg.

Ezek az adatok tehát azt mutatják, hogy még az igen jó minőségű montanai napraforgóesalamádé sem érte el a hazai tengericsalamádé tápláléértékét. Mint fehérjeforrás, a napraforgóesalamádénak épp oly csekély a jelentősége, mint a tengericsalamádénak.

A fentiekből kitűnik, hogy a napraforgóesalamádét nem szabad túlkészen kaszálni. Helytelen volna azonban a túlkorai kaszálás is, mivel ily módon igen vizdus anyagot kapunk, ami ennek folytán a szárazanyaghozamot csökkenti. Így pl. 1923-ban egy jászberényi eredetű napraforgóesalamádét volt alkalmunk

76. kép. A Mendel szerinti öröklés egy páros tulajdonság esetén. A magyar toklásos és a somogyi tarbuza keresztezése esetén a toklásos és tar jelleg öröklődése. A kalászok alatti körök a gamétákat jelzik és pedig: a toklásos jelleg fehér, a tar jelleg vonalozott körrel vagy hasábbal van jelezve. (Grábner Emil: „A gazdasági növények nemesítése” című könyvéből.)

77. kép. A Mendel szerinti öröklés két páros tulajdonság esetén. Vörös-kalászu magyar és fehérkalászu somogyi tarbuza keresztezése esetén: a toklásos és a tar, továbbá a vörös és fehér kalász szín öröklődése. A kalászok alatti körök a gamétákat jelzik és pedig: a vörös kalászsín fekete, a fehér kalászsín fehér; a toklásos jelleg függőlegesen a tar jelleg vízszintesen vonalozott kör, vagy hasábbal van jelezve. (Grábner Emil: „A gazdasági növények nemesítése” című könyvéből.)

magunknak megbízható véleményt. Érthetetlen, hogy továbbá e proteinben szerintük oly szegény takarmányt lucernaszenával hasonlítják össze.

A következőkben a tápiógyörgyei anyagot silózott, a somogyárdit vermeltnek fogjuk a rövidség kedvéért nevezni. Az elsőnek vízirtartalma 74.9%, a másodiknak 80.29% volt. Nyers összetételük összehasonlítása céljából legcélszerűbb a vízmentes anyag összetételét összehasonlítani, még pedig a montanai adatokkal együtt. Ezek a következők:

	silózott vermelt montanai napraforgóesalamádé		
	%	%	%
Hamu	8.38	13.69	10.81
Nyers protein	5.33	9.99	9.91
Tiszta protein	4.73	8.56	—
Nyers zsir	3.80	3.47	4.05
rost	35.05	31.83	28.38
N.-mentes kivonható anyag	47.45	41.08	46.85

Ezek az emésztési együtthatók világosan mutatják, milyen befolyást gyakorol a fejlettség foka a nyers tápláléértékre. Látjuk, hogy a fiatal korban levágott növénynek, mely nitrogéntartalma anyagokban gazdagabb, elfásodott nyers rostban pedig szegényebb mint a későbbeni vágott növény, valamennyi táplálé-anyagai elsősorban a fehérjék, jobban használatnak ki, mint az előregedelt növényei. A fehérje rossz felhasználása folytán a silózott esalamádé emészthető tápláléanyagaiból számított tápanyag tagnak — 7.9-nek — adódott ki, míg az a vermelt esalamádénál 4.1-nek bizonyult. Ez a körülmény arra int, hogy a napraforgóesalamádé levágását ne halasszuk tulságos későre, ne várjuk be a szár tulságos elfásodását, hanem vágjuk le akkor, midőn a szemek tejes érédése megkezdődik. Még ebben az állapotban is igen nagy hozamot ad e növény, ami kitűnik Horváth János főintéző megállapításaiból, aki kétnapi fonnasztás

vizsgálta, mely korán volt kaszálva és ennek folytán vízirtartalma 83.9% volt. Az igaz, hogy ennek megfelelően összetétele igen kedvező volt, amennyiben vízmentes anyagában az ásványi anyag 14.39%, a nyers zsir 8.46%, a nyers protein 12.52%, a nyers rost 28.96%, a tiszta protein 6.94%, a N.-ment. kiv. anyag 40.67% volt.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy legcélszerűbb a napraforgót akkor levágni, amikor a magvaknak körülbelül 50%-a a magbéllel megtelt, 50%-ában pedig éppen kezdetét veszi a magbél képződése. Horváth János, a somogyárdi uradalom főintézője, az egyvirágu változatnak hive, mert ez sok és egyenletes levelet és egyenletes nagyságu és egyidőben fejlődő tányérvirághozamot ad. Hive a korai, lehetőleg februárvégi vetésnek és vetésre a 40 x 40 méreteket ajánlja.

A napraforgóesalamádét úgy amerikai, mint hazai

Magyarországi utakra a legideálisabb az amerikai legújabb szerkezetű

6-hengeres 12/70 HP CHRYSLER SIX és a 4-hengeres MAXWELL

ára 178,000.000, illetve 150,000.000 korona, ab Budapest

Vozérképviselő: **AMERIKAI AUTOMOBIL KERESK. R.-T., Budapest, IV., Dorottya-utca 3.**

8700

észelekek szerint az állatok csakis kellő átmenet betartása után fogyasztják el, e takarmánynál tehát eleintén idegenszerű íze miatt különösen fontos, hogy ahhoz az állatokat fokozatosan hozzászoktassuk, sőt egyes esetekben az állatok csakis más savanyított takarmánnyal felesen elkeverve ették szívesen a szóbanforgó takarmányt. Így például Tápógyörgyén jármosokrók, amelyek száraz szálas-takarmánya csak 2 kg. törekből állott, 20—25 kg.-nyi savanyított takarmányt fogyasztottak, mely felében napraforgósalamádéból, felében tengeriszárból vagy biborheréköréből állott, míg anyajuhok és ürök naponkint és fejenkint egyéb takarmány mellett 0-5 kg. savanyított napraforgósalamádét magában adagolva szívesen fogyasztottak.

Beható vizsgálatokat végeztünk a napraforgósalamádében foglalt különböző savak mennyiségéről és minőségéről, amiről azonban más alkalommal fogok beszámolni.

Weiser István dr.

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS ÉS TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Wellmann Oszkár dr.

A Nagycenki Cukorgyárak R.-T. bükki gazdaságában felállított telivér szimmentáli tenyészet.

A Nagycenki Cukorgyárak Részvénytársulata az elmúlt év folyamán egy szimmentáli telivértenyészetet állított fel bükki gazdaságában. Közérdeket kívánok szolgálni akkor, mikor gazdatársaimat erről a kiváló tenyészetéről tájékoztatom és a Részvénytársaság e nagy-horderejű vállalkozásának indító okairól s a részben már felállított telivér-törzstenyészetnek további céljáról e lap hasábjain beszámolok.

A Részvénytársaságnak 15 gazdaságában van tehenészet, amelyek közül 11 Magyarországon van. Ezeknek állománya körülbelül 500 darab szimmentál-bonyhádi, illetőleg eme fajtáknak vöröstarka tájfajtaival történt keresztezéséből származó tehénből és az ezek pótlására szükséges üszökből áll. (Ezenkívül a Részvénytársaságnak egyik Magyarországon lévő tehenészet — a 12-ik — tiszta montafoni állománnyal rendelkezik, amit csak a tökéletesség kedvéért legyen szabad itt megemlítenem.)

A Részvénytársaság a 11 tehenészetében a szimmentáli irányzatra, mint a mi viszonyainknak legmegfelelőbbre, törekedvén, tisztavérű szimmentáli apaállatoknak beszerzését határozta el.

Tisztavérű szimmentáli bikáknak beszerzése az utóbbi időben, különösen a világháború óta, mind nehezebbé vált. A Részvénytársaság tehenészetének állandó nagy apaállat-szükséglete egyrészt belföldön egykönnyen be nem szereshető, másrészt bikáknak az anyaországból, Svájból való és évenként megisméllendő importálása roppant magas költségekkel jár, amely körülmények arra indítottak bennünket, hogy e kellemetlen helyzetből kivezető utat keressünk és azt az elhatározást érlelték meg, hogy a szükségletet a Részvénytársaság maga állítsa elő.

1924. nyarán vállalatunk gazdasági tanácsadója, E. C. Sedlmayr udvari tanácsos, a wieni „Hochschule für Bodenkultur“ tanára, azt az eszmét vetette fel, hogy a bikák előállítására egy telivér tenyészetet állítsunk fel és egyúttal megfelelő tervezetet is dolgoztunk ki, melyet röviden a következőkben foglalok össze:

„A telivértenyészet felállításának helyéül a Részvénytársaság bükki gazdaságának „Korpamajor“ nevű majorját szemelte ki. Ez a major 50 kat. hold kivételével az összes hozzátartozó területeket a birtok-

reform céljaira leadta. Ezen az 50 kat. holdon állandó legelő létesítetik, amely az egyébként is teljesen különálló major körülövezi és amely éppen azért föltöbb alkalmassá teszi ez utóbbit egy telivértenyészet felállításának helyéül. Tervebe vettük idővel ugyanebben a majorban egy mangalica- és egy német nemes (deutsches Edelschwein) telivértenyészet felállítását is, a Részvénytársaság gazdasági kan-szükségletének fedezésére.

Ezt a major természetesen a telivértenyészet kívánalmainak megfelelően modernül be kell rendezni. Egy jelenleg is fennálló, 30 drb. számos-marhát befogadó istálló lehetővé teszi 28 tehénből és két bikából álló telivértörzsnak azonnali elhelyezését.

A telivér állatok Svájból, Szimmentálból importálók és pedig a legjobb anyagból, ami Svájbán beszerezhető. Az importot 2 évre felosztva vettük tervebe és az első fele 1924 őszén, a második pedig a következő év őszén történne meg.

Ezt az eszmét és tervet az igazgatóság elfogadta és annak keresztülvitelét 1924. őszén meg is kezdte, úgy, hogy az 1924. év október havában részben végre is hajtotta, amennyiben a telivértenyészet részére 1 darab bikát és 15 darab hasas tehenet, illetőleg üszöt vásárolt Szimmentálban.

A szállítási és a vele járó egyéb költségek jobb kihasználása végett egyúttal 7 darab kb. 1 éves tenyészbikát is vásároltunk, amelyeket, amint hágo-képességüket elérték, a gazdaságoknak azonnal ki fogunk osztani, hogy a bikákban érezhető pillanatnyi nagy hiányt enyhítsük.

Svájci utunk alkalmával tapasztalt dolgokkal és az ott szerzett benyomásaimmal ezúttal bővebben nem foglalkozom, mert nem szeretném G. Lütthi és Mesterházy Ernő dr. uraknak az „Állattenyésztők

78. kép. A Nagycenki Cukorgyárak R.-T. által Szimmentálban vásárolt tenyészbikák a bevagionozás előtt.

Lapjái"-nak 2., 4. és 7. számában megjelent cikkeit megismételni.

Magánál a vételnél a főcél az volt, hogy csak a lehető legjobbat és legszebbet vásároljuk és e célunk elérésében nagyon szíves és előzékeny támogatásban részesített bennünket egy G. Lütthi ur, Muri b. Bern, a „Schweizerische Fleckviehverbände“ üzletvezetője, valamint I. Iseli ezredes ur, Wimmis bei Spiez, egy kiváló tenyésztő, miért is fenti címeket az érdekelteknek legmelegebben ajánlhatom. Hogy odakünn részben mily nehéz a vásárló helyzete, mint érdekes esetet megemlítem, hogy bár 8—10, sőt 12,000 frankot is beígértünk egy-egy kiváló egyedért, a svájci tenyésztő még ily magas árért sem volt hajlandó elsőrangú állatjától megválni. Természetesen nem mindent vásároltunk ily magas árért, ha mindjárt egy bikáért 9000 és egy üszőért 4—5000 frankot is kellett fizetnünk, mert a nőivarú állatok nagy átlagban 3500 frankba kerültek. A jelenlegi hiány pótlására vásárolt 1—3/4 éves bikák

átlag 4000 frankért voltak beszerezhetőek, ami minden-esetre még mindig elég jelentékeny ár.

Az importált állatokat azonban nemcsak külemileg vizsgáltuk, hanem tekintettel voltunk főként azok származására s a megejtett próbafejés eredményére is. Így módunkban volt a legjobb apaállatok közül a „Resli“ nevű bikát, fia „Wächter“-nek (tenyésztője Iseli), továbbá „Munter“, „Max“, „Lord“ stb. bikák ivadékait megvenni.

A nőivarú állatoknál szintén csak az elsőrendű származásukat vásároltuk meg, ugymint „Max“, „Klausz“, „Held“, „Munter“ és „Princessin“-nek utódait, befödöttetve a legjobb bikákkal, nevezetesen: „Wächter“, „Munter“, „Hansli“ („Julius“ fia), „Lord“ stb.-vel. A mellékelt képek a bevagionozás előtt ábrázolják az állatokat és pedig az egyik a bikákat, a másik a teheneket és üszöket.

Mielőtt azonban a vásárt végleg megkötöttük volna, az összes állatunk kiválasztott állatokat Kovarcsik, sopronvármegyei állategészségügyi főfelügyelő tuberkulinozta, hogy egész biztosan csakis teljesen egészséges állatokat hozzunk haza.

Ha tekintetbe vesszük a nagy pénzáldozatot és a lehetőség szerinti legszigorubb kiválasztást, úgy joggal remélhető, hogy az eredmény sem fog elmaradni. Minden eshetőségre számítva egy svájci tehenest is hoztunk magunkkal, hogy lehetőleg az állatok tartásmódja se változzék.

A tenyészet vezetése a legnagyobb gonddal, megfelelő költséggel, lehetőleg kifogástalanul történik. A származásra, sulyra és méretekre, valamint tejelő-és tenyészképességre vonatkozó összes adatok pontosan feljegyeztetnek, hogy az állatok és teljesítményük megítélésénél minden tényező könnyen áttekinthető legyen s hogy biztosan remélhessük, hogy a felhasznált anyag és munka megfelelő gyümölcsöt is fog hozni.

Abban az esetben, ha a részvénytársaság szükségletén kívül túlprodukciónak fog bekövetkezni, ezenfelül ha kerületeink legjobb tehenei telivér bikákkal fedeztetve elsőrendű utódokat adnak majd, akkor ez a telivér-törzstenyészet nemcsak a részvénytársaságnál töltötte be hivatását, hanem a várható túlprodukciónak az ország egyéb tenyésztői között történő elterjesztése által magasabb, az egész országra kiterjedő érdeket is szolgált.

Tekintettel a túlprodukciónak esetleges későbbi értékesíthetősére, tervbe vittük ennek a telivértenyészetnek az állami törzskönyvezésre való bejelentését. Sajnálatos értesültünk azonban, hogy az állami törzskönyvezés, valamint a Sopronvármegyei Tejelést Ellenőrző Egyesületnek már régebben történt megszüntetéséről s így kénytelenek vagyunk a törzskönyvezést magánúton végezni. Hogy ez kifogástalanul történjék, azt saját jól felfogott érdekünk parancsolja, hogy így a nagyszámu tehenészetek részére megfelelő anyagot állíthassunk elő.

A Részvénytársaság kerületeiben lévő tehenészetekben már eddig is a legpontosabban hajtottuk végre a próbafejéseket és vezetjük az állománykönyveket. Annál szigorubbán fogjuk tehát ezeknek keresztülvitelét ezután megkövetelni, mert csak így lesz értelme a Részvénytársaság által hozott nagy áldozatnak. Egyidejűleg a rendszeres tuberkulinvizsgálatot is bevezettük és e vizsgálat eredményéből a következtetést a legszigorubbán levonva, reméljük, hogy rövid időn belül valóban minden tekintetben kifogástalan tehénállománnyal fogunk rendelkezni.

A jövő év a telivértenyészet helyének berendezésére van szentelve, építési és egyéb szempontból, úgy, hogy a jövő év őszén az import második felét is lebonyolíthatjuk, mikor is a tervezett telivér szimmentáli törzstenyészet együtt lévén, egy a részvénytársaságra, mint az általános közérdekre kiterjedő munkát megkezdhetjük. A tenyésztésnél szerzett tapasztalatokról és a célul kitűzött eredményről annak idején e lap hasábjain további tájékoztatást fogok majd nyújtani.

FORDSON-TRAKTOR EKÉVEL azonnal szállítható **HAHN** Autorizált képviselő Budapest, VIII., Ütő-ut 52/b. Telefon: József 1-80.

MÉSZNITROGÉN

17—19% nitrogéntartalommal, a legjobb és legolcsóbb légenyutrágya. Kalászosok és kapások, valamint szőlő stb. trágyázására kiválóan alkalmas. Gyárja:

NITROGÉN MÜTRÁGYÁ ÉS VEGYIPAR R.-T.

TELEFON: 108-19, 151-79. BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR I. Távirat NITROGÉN.

Vihágítás és hegesztés céljaira prima **KARBID** ugyanott darabos és szemcsés, pormentes kapható.

A telivér szimmentáli törzstenyészeti megtekintését az érdeklődőknek már most is szívesen megengedi — előzetes értesítés mellett — a cukorgyári uradalomnak büki gazdasági központja de sokkal szívesebben tenné azt egy év múlva, amikor már az egész telivértenyészeti felállítás és szervezése befejezést nyert.

Bük (Sopron m.).

Pichler Richárd.

A berlini hizottállat-kiállítás.

Németországban a híres angol (Smithfield-i) hizottállat-kiállítások mintájára már régóta rendeznek nagyszabású hizottállat-kiállításokat, amelyek hasznos tanulságokat szolgáltatnak a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem részére egyaránt. A háború előtt évről-évre rendszeresen rendezték ezeket a hizottállat-kiállításokat és pedig elsősorban Berlinben, de azonkívül több nagyobb vidéki városban is. Tízéves háborús szünet után a múlt évben újították fel ismét ezek rendezését. Az 1924. évi berlini hizottállat-kiállítás még a kezdet nehézségeivel küzdött, de már akkor olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a hizottállat-kiállítások rendezését végző kuratórium (amelyben résztvesznek a minisztériumok, a mezőgazdasági kamarák, a kereskedők és husiparosok nagyobb szervezetei) ezek további kiépítését határozta el és az idén áprilisban Drezdában, május 3-5-én pedig Berlinben tartott igen jól sikerült hizottállat-kiállítást.

Ez az általam tanulmányozott 40-ik berlini hizottállat-kiállítás méreteiben felülmulta az előző kiállításokat. 730 kiállító 1996 katalógustétel alatt összesen 3200 állatot állított ki, amivel szemben 1914-ben csak 1979, 1913-ban pedig 1440 volt a kiállított állatok és 257 a kiállítók száma. A bemutatott anyag a következőképpen oszlott meg: 518 drb borjú, 866 drb szarvasmarha, 1400 drb sertés és 408 drb juh. Különösen a borjú- és a sertésfelhozatal haladta meg lényegesen a békebeli kiállítások anyagát, míg a szarvasmarhák egyes csoportjaiban a felhajtás most kisebb volt. A kiállítás anyagát főleg azok a vidékek szolgáltatták, amelyek egyébként is Berlin husifogyasztását ellátják: Pommern és Ostpreussen, de szép számmal küldött most állatot Hannover, Schleswig-Holstein, Brandenburg és Pr. Sachsen is, míg a többi tartományból csak néhány tétel érkezett. A felküldött területek állattenyésztése természetesen jellegzetesen visszatükröződött a kiállítás anyagában. Főleg maguk a gazdák és hizalók voltak a kiállítók, akik a szarvasmarhaanyag $\frac{2}{3}$, sertésanyag $\frac{4}{5}$ részét szolgáltatták és csak a többit szállították a kereskedők.

A kiállítás a berlini „Zentralviehhof” szép, felülről nagyszerűen világított, tágas és tiszta állatvívási csarnokaiban volt korosztályok és csoportok szerint gondosan elhelyezve. Egyébként azonban sok tekintetben hiányosnak kell minősítenünk a rendezést, ami valószínűleg a nem remélt nagyarányú felhozatalnak volt a következménye, úgyhogy a kisszámú rendezőség a nagy anyaggal megbirkózni nem tudott. Emiatt elmaradt az állatok hivatalos megmérése és így még a díjnyertes állatok súlyára nézve nem sikerült adatokat szereznünk. Pedig legalább a kiállító által megállapított súlyokat be kellett volna a katalógusba venni, vagy a számtábla mellé kiakasztani, mert a súlyadatok hiányában a szemlélődés sokat veszített tanulságaiból. Hasonlóképpen nagyon hátrányos volt, hogy a hizálás és takarmányozás módjára és eredményeire vonatkozó adatokat alig néhány kiállító akasztotta ki. A bírálat eredményét is csak az első kiállítási nap estéjén függesztették ki. Megnehezítette a tanulmányozást még — ami egyébként örvendetes jelenség volt — a nagy látogató tömeg (az első vasárnapi napon 17,000 volt a látogatók száma), amely időnkint ellenállhatatlanul magával sodort mindenkit.

A borjúk két főcsoportban voltak kiállítva: közönséges és doppelender-borjúk, fajtára való tekintet nélkül; mind a két csoportban azután 3-3 alsztály volt: a) 2 hónaposnál fiatalabb, b) 2-3 $\frac{1}{2}$ hónapos, c) 3 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$ hónapos borjúk (de voltak 7-8 hónaposak is kiállítva). Az u. n. doppelender-borjú nálunk meglehetősen ismeretlen; szabatos meghatározását nem tudom én sem adni, mert viszont nekem sem tudták határozottan megmondani a határvonalat. Általában a széles, dinnyeszerű faru és messze hátra kidomborodó, hatalmas combu (a hidegvérű ló faralakulására emlékeztető) borjúkat nevezik doppelendereknek, amelyek óriási méretű hátsórészüket a rendkívül erős takarmányozásnak köszönhetik, de állítólag bizonyos mértékig öröklődő tulajdonság a doppelenderré válásra való hajlam, bár ez viszont nincsen fajtához kötve. Az ilyen borjúkkal fokozatos szoktatás után napi 18 liter tejet és 9 tojást is megetetnek, de bár jóval magasabb árat lehet értük elérni, az előállításukra fordított áldozat többnyire nem szokott kifizetődni. Láttunk levágva ilyen doppelendereket: valóban hatalmas combjuk van, amiből gyönyörű szeleteket lehet kivágni, de a mi izlésünk szerint alighanem sok rajta a faggyu. Gyakorlatilag a kiállítás a határvonalat a két csoport között megvonni nem tudták, a közönséges borjú csoportjában sok doppelender-formájú állat volt.

A kiállított borjúanyag általában igen szép volt, megérdemelte a „hizott” nevet, ilyen minőségű borjúkat nálunk alig lehet látni, bár viszont elég sok volt a gyenge, vékony, egyáltalában nem kiállítási példány. Itt is nagyon kellemetlen volt az elősúlyok ismeretelenek a hiánya; mindössze egy 7 $\frac{1}{2}$ hónapos keletporosz-hollandi borjúnál akasztotta ki a tulajdonosa, hogy a súlya 350 kg.

A szarvasmarhák nem és kor szerint voltak osztályokba sorozva és pedig 1.) az 1 $\frac{1}{2}$ -2, 2.) a 2-2 $\frac{1}{2}$ éves növendékek, 3.) a 2 $\frac{1}{2}$ -3 $\frac{1}{2}$ éves üszök, 4.) a teh-

eltekintve, kiállításra tényleg érdemes, szépen és jól hizalt anyagot mutattak be, természetesen úgy számban, mint minőségben a lapályfajta vezető, de ennek soraiból is mindenütt feltűnt a shorthorn-marha remek formájával, mélységével, szélességével, hatalmas méreteivel és nagy hizodalmaságával. A nagydíjat és a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját és J. Hansen spickerhoji (Schleswig-Holstein) tenyésztő 4 $\frac{1}{2}$ éves shorthorn ökre vitte el. A lapályfajta anyagon általában előnyösen tapasztalható a német tenyésztő egyesületek újabb tenyészirányának és kitartó céltudatos munkájának a hatása: a régebbi ékalaku, keskeny, laza vállú, szűk mellű típust már csak kevés példány képviselte, a legtöbb állat a modern tonnaforma képviselője volt, amelynél a széles farhoz hasonló széles elsőrészt, dongás és mély mellkas társul. Hegyi fajta viszonylag kevés volt és ami volt, az sem volt jobb, mint amilyeneket a mi vezető gazdaságaink elő tudnak állítani. A szimmentáli jellegű ökröknél feltűnt általában a lábak túlságos hosszúsága.

A kiállított marhák túlnyomórészt egyes tételekből állítottak és aránylag kevesen mutattak be 2-5 darab marhát. A már említett okokból súlyokat itt sem tudok közölni; ezt a hiányt képek közlésével akartam pótolni, de ez sem sikerült, mert fényképeket sem sikerült szerezniem.

A sertésállítási anyaga az értékesítési szempontok alapján egyébként is szokásos beosztás szerint négy osztályba volt sorozva: 1.) 7 hónaposnál fiatalabb, 2.) 7-11 hónapos, 3.) 11-15 hónapos és 4.) 15 hónaposnál idősebb állatok. Az 1. osztály friss husként való árusításra, a 2. osztály ezenkívül még finom hentesáru készítésére, a 3. osztály eltartásra alkalmas hentesáru gyártására, a 4. osztály pedig kolbászárú, zsir- és szalonnanyerésre szolgálat legmegfelelőbb anyagot. A 2. és 3. osztály még fajták szerint három alsztályba is volt sorozva: a) nemes és nemesített, b) berkshire és keresztzései, c) egyéb fajták és keresztzései. Az 1., 2. és 3. osztályban 3-5 darabot álló csapatokat kellett kiállítani, míg a 4. osztályban az idősebb állatokból egyes példányokat is be lehetett mutatni.

A sertésanyagban általában a Németországban újabbán tört hódított tartási és hizalási rendszer tükröződött vissza, amely szerint kevésbé törekszenek most a gyors fejlődés kihasználásával minél előbb piacra, hanem kissé külterjesebb süldőtartás után később kezdik el a hizalást és 120 kg. körüli keményebb husu árut hoznak piacra, melyből már fehéráru is nyerhető. Az ilyen módon előállított hizott anyagnál természetesen sokkal nagyobb hatást gyakoroltak rá a születéstől fogva erősen etetett és korukhoz képest csodálatosan nagy fejlettséget és magas súlyt felmutató süldők. Számos 6-7 hónapos olyan süldő volt, amelynek súlya 130-150 kg. között lehetett; voltak azután 10 hónaposak 200 kg. és 12 hónaposak 240 kg. súlyval. (A hizálás maximális eredménye nagyjából az, hogy a sertés annyiszor 20 kg. súlyu lesz, mint ahány hónapos — természetesen bizonyos korhatárig.) A nagyközönség a legnagyobb érdeklődést a kihizalt öreg kocák és kanok egyes kivételesen óriási példányai iránt tanúsította, amelyek közül egy 4 éves kocá 550 kg. súlyt nyomott.

A bemutatott anyag túlnyomórészt német nemes és nemesített sertés, valamint ezek keresztzései volt, amelyek kevésbé a fajta, mint inkább a tartás és hizálás módja szerint mutattak eltérést, amit a díjazás eredménye is igazolt. Meglepően sok volt a berkshire és ennek keresztzései, amelyek sok díjat is elvittek. Néhány kiállító kifüggesztette a hizalási eredményeit, de csak a szokásos takarmányozás mellett általában nem valami kielégítő gyarapodásról és takarmányhasznosításról számoltak be, (sok tételnél ez csak 16-17% volt) aminek magyarázatát valószínűleg a gyors fejlődőképesség ki nem használá-

79. kép. A Nagycenki Cukorgyárak R.-T. által Szimmentálban vásárolt hasas tehén és üszök a bevagondozás előtt.

nek, 5.) a 2 $\frac{1}{2}$ -3 $\frac{1}{2}$ éves tinók, 6.) a 3 $\frac{1}{2}$ évnél idősebb tinók és ökrök, 7.) az 1 $\frac{1}{2}$ -2 $\frac{1}{2}$ éves, 8.) a 2 $\frac{1}{2}$ -3 $\frac{1}{2}$ éves, 9.) a 3 $\frac{1}{2}$ évesnél idősebb bikák. A 3-6. osztályok fajta szerint még egyenként 3-3 alsztályba voltak sorozva: a) lapályfajták, b) hegyifajták, c) egyéb fajták és keresztzései.

A kiállítás szabályzata hangsúlyozza, hogy az angol kiállításoktól eltérően nemcsak a fiatal, legfinomabb hust szolgáltató, születésétől kezdve mindig csakis a vágóhid számára nevelt abszolút jó állatokat kívánják kiállítani és díjazni, hanem is különösen a birodalom mai helyzetében nagy súlyt vetnek a már más célokra használt marháknak a fogyasztás céljaira való relatív minél jobb kikészítésére, kihizálására is. Ez a törekvés, illetve ez a helyzet meg is látszik a kiállítás képén, mert aránylag kevés volt a nyugati izlésnek igazán megfelelő, külön levágásra nevelt marha és aránytalanul több a kiselejtezett és kihizalt tehén, bika és ökör.

Viszonylag kisszámú állattól, főleg öreg tehéntől

BIZTOSAN és GAZDASÁGOSAN

SZÁNT és CSÉPEL
35-40 HP

EXCELSIOR MOTOREKÉNK

TESSÉK ISMERTETÉST KÉRNI

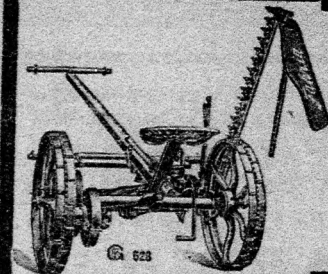
MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR R.-T. DAIMAGPUCH. BUDAPEST

AUSTRO-DAIMLER-MÁG-PUCH

TÁVIRATI-CIM:

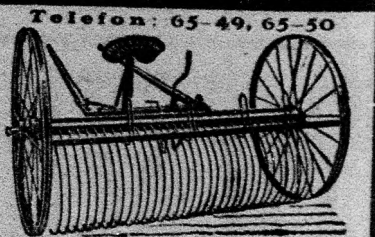
TELEFON: 5-72

GAZDÁK SZÁMÁRA KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK: Magyarország elnöki központja: BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.

„FAHR-KRUPP” világhírű gyártmányú szénagyűjtők, fűkaszálók, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, autó-rudhordókészülékekkel olcsó árakon raktárról szállíthatók.

„PYRAMIS” Magyar Földbirtokosok és Földbérlok R.-T. Budapest, VI., Teréz-körut 26. sz.

Telefon: 65-49, 65-50

Sürgőnycom: „PYRAMIS”

merülő minden költség a kérelmező felet terheli. Az eljárás költségeinek fedezése céljából a kérelmező fél köteles a kérelem előterjesztésekor a kérelemben megjelölt birtok minden kataszteri holdja után 5000 K-át költségátalányul az Országos Földbirtokrendező Alaphoz az alap kezelésével megbízott intézetnél befizetni s azt a kérvény beadása alkalmával igazolni.

Amennyiben az OFB megállapítása szerint a befizetett költségátalány a felmerült eljárási költséget nem fedezi, a kérelmező fél az OFB felhívására köteles 8 nap alatt a még szükséges összeget az Országos Földbirtokrendező Alaphoz befizetni s igazolni. Ha a kérelmező a költségátalányt a kérelem előterjesztésekor nem fizeti be vagy a hiányt nem pótolja, kérelmétől elállottnak kell tekinteni.

X. A Mht. II. és III. fejezetének végrehajtásához szükséges telexszabályokat az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

XI. Ez a rendelet 1925. évi június hó 1. napján lép életbe.

KÖNYVISMERTETÉS.

A jó dohánykertész. Irta Kerpely Kálmán. Kiadta az OMGE könyvkiadó vállalata 1914. 13 nyomtatott iv terjedelemben 55 képpel. Megrendelhető a „Pátriá”-nál. Ára 21,000 korona.

A dohány beváltási árának a legutóbbi időben történt és a békebeli aranyalapon való árakat meghaladó felemelése kétségtelenül hatalmas rugója lesz a dohánytermelés kiterjesztésének. A dohányval beültetett területek nagysága a háborús és azt követő években történt visszaeséssel szemben máris örvedetesen megnagyobbodott és a dohánytermelés körülményeit figyelembevéve, helyes utra terelődött beváltási politika egyre több gazdát indít arra, hogy gazdaságában a dohánytermesztést meghonosítsa, illetve ha már addig is természetesen dohányt, a termelést kiterjessze és tökéletesítse.

Erre vall az a számos érdeklődés és kérdés-kérdés is, amely a gazdák részéről az utóbbi időben szerkesztőségünkhez érkezik a dohánytermesztésre, annak egyes különleges részleteire vonatkozóan. Közérdekű szempontokat kívánunk tehát szolgálni akkor, amikor gazdatársaink figyelmét felhívjuk Kerpely Kálmánnak a fenti munkájára, amely a dohánytermesztés valamennyi gyakorlati kérdését felöleli s ebben a szakban legtökéletesebb szakkönyvünk. Kerpely Kálmán az a munkája a Köztelek olvasó könyvtára kiadásában még 1914-ben került ki a sajtó alól, de minthogy a háborús konjunkturák a dohánytermesztésnek nem kedveztek, a könyv nem fogyott kellőképpen. De meg talán a könyv címe után ítélve, azt hitték, hogy az főként és elsősorban a dohánykertészek számára készült holott, mint az alábbi tartalmi ismertetésből is kitűnik, a dohánytermelő gazdák számára is a legkitünőbb vezérfonal.

A könyv anyagát X fejezetre osztva tárgyalja. Az I. fejezet a dohánytermesztés előfeltételeit, az arra befolyással levő természeti és üzemi tényezőket, továbbá az egyes dohányfajtákat ismerteti. A II. fejezet a dohányföld előkészítését, az őszi és tavaszi munkákat tárgyalja. A III. fejezet a dohány trágyázásával és műtrágyázásával foglalkozik, az idevonatkozó összehasonlító kísérletek eredményeinek ismertetésével. A IV. fejezetben a palántanevelést, a melegágyak elkészítését, a palánták gondozását tárgyalja minden részletkérdésre kiterjeszkedő szakszerűséggel. Az V. fejezetben a palánták kiültetését, a dohány ápolását és kezelését, a bugázást, kacsózást és egyéb az egyes dohányfajtáknál eltérő különleges eljárásokat ismerteti. A VI. fejezetben a dohánylevelek törését, felfűzését, a különféle felfűzési módokat, azok előnyeit, avagy hátrányait ismerteti, majd a szárítás körüli eljárásokat tárgyalja külön-külön az egyes dohányfajtáknak megfelelően és a dohányszárító pajták építésére, méretezésére nézve tájékoztat. A VII. fejezet a dohánylevelek válogatása, osztályozása és csomózása szempontjából fontos tudnivalókkal foglalkozik. A VIII. fejezet a

magtermelés és dohánynevelés fontos kérdéseinek van szentelve és a magtövek kezelésénél, a magtermesztésnél követendő módszereket, a nemesítő eljárásokat s azok eredményeit ismerteti. A IX. fejezet a dohánybetegségeket sorolja fel és utmutatást ad a növényi, állati kártevők, valamint a dohány egyéb betegségeinek leküzdésére. Végül a X. fejezet a különleges dohánytermelési és kezelési eljárásokat ismerteti meg. A könyv szövegét ötvenöt külön ábra egészíti ki.

Amint e rövid ismertetésből is látható, a könyv a dohánytermesztés valamennyi részletkérdését a tudományos kutatás és kísérletek eredményeinek világánál, de gyakorlati szempontból tárgyalja és felöleli mindazt, amit a gazdának e kérdésben tudnia kell. Rendkívüli olcsóságánál fogva a könyv könnyen hozzáférhető a kisebb termelők számára is, de nemcsak ezek, hanem a nagyobb termelő gazdák is haszonnal forgathatják.

Mezőgazdasági Üzemtani Közlemények. az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet szakfolyóirata, legújabb számával most jött ki a sajtó alól. A tartalmas füzet három eredeti és közérdekű munkájával, könyvismertetésekkel, apró közleményekkel méltán igényelheti a modern gazdák érdeklődését. **Gárdonyi József dr.** az 1923/24. gazd. évvel kezdődő földbirtokok hasznosítását ismerteti 331 drs szerződés alapján; összehasonlítja birtokkategóriáinkat a háboru előtti és a közvetlen előző évi bérekkel, a változások okaira — adó, földreform, gazdasági viszonyok — rámutat. **Prack László dr.** a bajorországi Rott-völgyben tett üzemi tanulmányutjáról számol be. A Rott-völgy tisztán kiszagzavidék, termelése pedig még a németországi fejlett viszonyok mellett is legelső helyen áll. Földreformunkra való tekintettel szerző rámutat azokra a széleskörű kultur- és gazdaságpolitikai intézkedésekre, amelyek a földhözjuttatáson kívül szükségesek volnának ahhoz, hogy kisbirtokosaink a Rott-völgyi eredményeket megközelíthessék. **Károly Rezső dr.** „A munkaszervezet javítása és a Taylor-rendszer a mezőgazdaságban” címen ismerteti azokat a munkaszervezeti és díjazási irányelveket, amelyeknek megfelelő kereszttüvelével a munkás kereseti viszonyainak javulása mellett is a gazdasági munka olcsóbbá és hatékonyabbá lesz. Mivel a munkaköltség az üzemi kiadásoknak a legjelentősebb része, a dolgozat a legfontosabb üzemi kérdéssel foglalkozik, amely a gazdák anyagiak miatt is feltétlenül elsősorban érdekli. Aktuális szakkönyvek ismertetése zárja a füzetet. Megrendelhető az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézetnél, Budapest, IX., Köztelek-u. 3. Ara bérmentes küldéssel huszezer korona.

Az óskátrány gyáripára hazai szeneink kigazoloztatása a ország benzín- és olajszükségletének fedezése szempontjából. Irta: László Ernő vegyészmérnök.

A 83 oldalas, 32 ábrával ellátott füzet, szerző mult évi január hó 29-én, a Szénipari Szövetségben tartott előadásának kissé bővített lenyomata. Minket, mezőgazdákat azért érdekel a tárgy, mert ugy az óskátrány és az ebből finomított termékek, valamint a visszamaradó koksz mezőgazdasági motorok üzemeltetésére is alkalmas és így hivatva van a külföldről behozott drága nyersolaj, petróleum és benzín, sőt a legnagyobb mértékben szintén külföldről behozott faszén pótlására. Az óskátrányipar Angliában, Amerikában és Németországban van legjobban elterjedve, de utabban már Franciaországban is meghonosult. Hazánkban még csak melléktermékként állítanak elő csekély mennyiségű óskátrányt, melyet legnagyobb részben vidéki elektromos központok használnak fel Diesel-motoraikban. Szerző számításokkal igyekszik kimutatni, hogy milyen nemzet- és magángazdasági jelentősége volna hazánkban az óskátrányipar nagyarányú felkarolásának. Szerinte nem okozna nehézséget az óskátrányipar olyan mértékű fejlesztése, hogy tisztán hazai szeneink és tőzgejeink felhasználásával, eltekintve egyes különleges kenőolajfajták-

tól, egész ásványolajbehozatalunkat feleslegessé tegyük. Fokozza a kérdés iránt való érdeklődésünket még az is, hogy a szén kigazoloztatása közben jelentékeny mennyiségű kénsavas ammónia is nyerhető.

A gazdaközönség köréből.

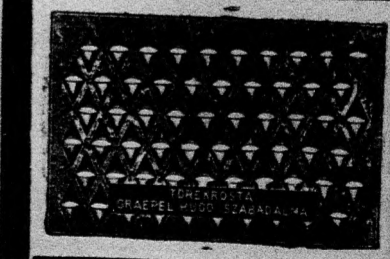
Aranyeső.

A „Köztelek” f. hó 14-i (38.) számában fenti címmel megjelent, a gazdák hitelszükséglete kielégítésének módjait tárgyaló cikk megállapításait szeretném az alábbiakkal kiegészíteni.

„A Jegybank nem hitelforrás, de különösen nem lehet egészséges gazdasági viszonyok között egyedüli hitelforrás.” Ez a megállapítás abban a részben, hogy a Jegybank normális gazdasági viszonyok mellett nem lehet egyedüli hitelforrás, feltétlenül helytálló, mert normális gazdasági viszonyok mellett nincs is szükség Jegybankra, mint egyedüli hitelforrásra. De kérdem, egészséges gazdasági életviszonyok között élünk mi most? Azt hiszem, a válasz csak tagadó lehet! Akkor, amikor azok az osztályok, amelyek békében a takarékoság szellemének megtestesítői voltak, annyi jövedelemmel sem rendelkeznek, hogy legminimálisabb szükségleteiket is kielégíthessék, a régi értelemben vett takarékoság utján való tökélekedésről s ezután új hitelforrások keletkezéséről egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben lehet szó. Addig tehát, amíg a jövedelmek normális színvonalra nem emelkednek, valójában — sajnos — a Jegybankot kell jórómán kizárólagos hitelforrásunknak tekintenünk.

A Jegybank feladata az, hogy a gazdasági életet — az egyes termelési ágakat gazdasági jelentőségüknek megfelelő mértékben dotálva — tőkével lássa el, hogy így lehetővé váljék a többet, jobban és olcsóbban termelés, ezzel parhuzamosan pedig a jövedelmek fokozása által a takarékoság, tökélekedés. Nem szabad meglepednünk arról, hogy a mai hitelkriszisek — igaz ugyan, hogy annak nem annyira mezőgazdasági mint kereskedelmi és ipari vonatkozásban — a fogyasztási válság az oka, amely igen nagy részben egyfelől a tisztviselői fizetések mostohaágában, másfelől a kartelek és trózszerű alakulatok kapzsi és önző ár- és munkáspolitikájában leli magyarázatát. A hitelinség csak a többet termelés, többet fogyasztás és nagyobb mérvű takarékoság által lesz végeredményben megszüntethető. Henry Ford, aki eszméinek életrevalóságát gyakorlatilag bebizonyította, azt az elvet állítja fel: „Mein Leben und mein Werk” című munkájában, hogy minden termelőnek arra kell törekednie, hogy minél többet, jobbat s minél alacsonyabb áron bocsásson forgalomba, emellett azonban minél magasabb bért fizessen munkásainak, mert ha a produktívval a fogyasztók vásárlóereje nem emelkedik egyenlő arányban, fogyasztási válság tör ki.

Ennek az elvnek megvalósításához kell a Jegybanknak segítő kezet nyújtania. A formája ennek a segítségnek nem lehet csupán az áruváltó, legalább is nem a gazdaközönség számára. Az áruváltó ugyanis azt jelenti, hogy a mezőgazda jóval drágábban fogja megvenni, beszerezni szükségleteit, mintha készpénzzel vásárolna s megszorult helyzetét a kereskedők alaposan ki fogják használni, mert kétségtelen, hogy a kereskedő aláírását nem fogja ingyen adni s a készfizesés árhoz a Jegybank leszámítási kamatában felül még jó egy-néhány százalékos hozzá fog esapni. No meg aztán a kifizetendő munkabérekéről pl. hogyan állítok ki áruváltót? Istálló, pajtát stb. építettünk, esetleg vályogból, vagyis téglát nem veszünk s csak az okvetlenül szükségeseket szerezzük be kereskedőtől! Hogyan juthatunk akkor pénzhez? Áruváltó utján bizonyára nem. Én igazán nem tudom átlátni, miért ne lenne egy

Uj, javított, szabadalmazott Graepel-féle lemeztörökrosta!

Az összes létező lemeztörökrostaikat messze felülmúlja, az eddigi világhírű Graepel-féle lemeztörökrostaiknál 20%-kal nagyobb teljesítőképességgel. A legrovidebb törökasztalnál is tökéletes munkát végez és minden magvesztéséget kizár. Pénzt, időt, fáradságot takarít meg szabadalmazott lemeztörökrostaik alkalmazásával. 7500 Több százezer kifogástalan üzemben!

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG, malomépítéset, gép- és rostalemezgyár
Telefon: Józsa. 91-27 Budapest, X., Sziávy-u. 20-30. Gergely-u. sarok. Székhely: Graepelék Budapest
Gyárt és szállít még teljes malomberendezéseket, egyes malomgépeket, trieurókat és lyukasított lemezeket bármilyen célra.

GROZIT BŐRFEDÉLLEMEZ erős, tartós, vihártálló

a legjobb fedéllemez. Több millió m² használatban.

Gyártja és tető- „GROZIT” ASZFALT- ÉS fedést vállal: KÁTRÁNYVEGYITERMÉKGYÁR Városi iroda: Budapest, VI. ker., Berlini-tér 3. sz. Telefon: 67-96. Aszfaltozás. Szigetelés.

rat feleslegessé
erdeklődésünket
közben jelen-
mia is nyerhető.

réből.

ában fenti cím-
lete kielégíté-
megállapításait

különösen nem
között egye-
tában a részé-
teliségi viszo-
ntelforrás, fel-
zadása viszo-
ybankra, mint
szésges gazda-
i most? Azt

Akkor, ami-
ben a taka-
váltak, annyi
y legminimá-
tunk, a régi
aló tőkeképzé-
kezéséről egy-
en lehet szó,
s színvonalra
s — a Jegy-
forrásunknak

zdasági életet
sági jelentő-
va — tökével
többet, jobban
osan pedig a
össz, töke-
nk arról, hogy

hogy annak
veskedelmi és
válság az oka,
ztviselői fiže-
telek és tröszt-
munkáspolitiká-
ság csak a
agyobbmértű
en megszün-
revalóságát

állítja fel
munkájában,
gednie, hogy
áron bocsas-
al magasabb
produkciónál
dik egyenlő

kell a Jegy-
nája ennek a
aló, legalább
Ar aruváltó
Az aruváltó
val drágáb-
leteit, mintha
tetét a keres-
késégetlen,
nyven adni
leszámitolási
haléket hozzá-
ndó munka-
dó? Istállót,
vagyis téglát
ükségeket
atunk akkor

ne lenne egy

400-500 holdas földbirtokosnak aláírása, még ha az nem is szerepel áruváltón, olyan jó, mint akár-melyik kereskedő. A gazdán igazán nem vesztette el még senki sem a pénzt, amit a magyarországi kereskedők egy részéről igazán nem lehet elmondani. Senki sem veheti tagadásba, hogy Jegybankunk egész szervezete s hitelnyújtása elsősorban a plutokráciának kiszolgálására van beállítva. Ami Angliában, ahol a földművelés jelentősége jóformán nulla, jó, nem felelhet meg az agrárjellegű Magyarország érdekeinek. Az áruváltók egymagukban semmiféle garanciát sem nyújtanak a Jegybank hitelének megóvására. A megboldogult állami Jegyintézet is csaknem kizárólag áruváltókat számított le s ezek mégis tönkretették a Jegyintézet s a korona hitelét. A mezőgazdaság hitelét csakis a Jegybank alapszabályainak megváltoztatása segítené. Az egyes mezőgazdasági nagy- és középüzemek számára külön-külön megfelelő hitelkeretet kellene megállapítani. A kisgazdaságok számára pedig falvakint. Aruváltó ide, áruváltó oda, végeredményben nem a Jegybank kényelmei szempontjai, hanem a mezőgazdaság érdeke a fontos. Egyszermindenkorra el kellene dönteni, hogy a Jegybank mennyi gazdaváltót és mennyi kereskedelmi váltót köteles leszámítani. Tekintettel arra, hogy agrárország vagyunk, a következőnek kellene lennie: mezőgazdaság 50%, ipar 25% és kereskedelem 25%. A mezőgazdaság érdeke az ország érdeke s ez előtt minden ellenvetésnek el kell nemulnia.

Ij. Levatic László.

Egyenlő adóelbánást kérünk!

A kommunizmus letörése után uralomra jutott pártok tagadhatatlanul agrár jelszavakat irtak lobogójukra. Mindenki azt várta, hogy a hozandó törvények és rendelkezések a háborus intézkedések által hátrébe szorult mezőgazdasági érdekeknek fognak kedvezni, azonban a tények rácafoztak e reményekre. A maximálás, a kivételi tilalmak még jó ideig való fenntartása ugyancsak súlyos károkat okozott a gazdának.

A pénzügyminiszternek a falu lakosságát sújtotta, mert a város, főleg Budapest, erről kellő időben szelket kapott és értékvásárlás útján pariozta ennek hátrányait. De egyértelmű is tudvalevő, hogy a falusi kisember ládafiából került elő a legtöbb papirpénz. A pénzügyminiszterrel szembe fordított elismervények — Korányi idevonatkozó rendelkezési ígérete ellenére — ma is tulnyomórésztben értéktelen aktívák a vidékének.

Vagyonváltásig kules címén a gazdák 20%-os megterhelése ellenében a merkantil foglalkozás csak 15%-kal adózott. Mig — főleg a nagygazdák — földben, amelynek akkoriban az aranyparitást meghaladó értéke volt, vonták le a vagyonváltásig, addig a merkantilok egy része folyton romló pénzzel egyenlített ki, mig egyes részvénytársaságok részvényeket adtak át az államkincstárnak, melyeket aztán felvizezéssel tettek értéktelenné.

1923-ban a kereskedelem és ipar összesen vagy 300 millió folyton romló papirkoronával adózott, amikor pedig a gazdák már buzában fizették az időközben 25%-kal felemelt földadót.

A szociális béke érdekében alkotott földreform oly egyoldalú gazdateher, melynek a merkantilok talán 2-3 év adózását összevéve sem járulnak ennek ekvivalensével a közterhekhez.

Mindezek betetéseül a kormány a mérlegvalódság helyreállításáról szóló adótervezet szerint adó-annesztiában fogja részesíteni a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat, amennyiben megengedi ezeknek, hogy a fölértékelésnél napfényre kerülő latens tartalékokat adómentesen állíthatják a rekonstruált mérlegbe.

A kiadandó rendelettel a kormány főképp a tőzsdikonjunkturát szándékozik föléleszteni. Már pedig ez hiu ábránd. Eppen úgy, ahogy a papirpénz infláció devalválja annak értékét, az utóbbi esztendőék-

papir inflációja — a kvantitás elmélete vaserejénél fogva — azok értéksökkenését vonta maga után. A tőzsdéi konjunktúra helyreállításának előfeltétele tehát a szigorú defláció. Ezt azoknak a köröknek kell keresztyülvinniök, akik a hiszékeny közönség kizsákmányolására felvizezésekkel, ekzóták bevezetésével, mondhatjuk, a pincétől a padlásig elárasztották a szabadságtéri palotát. A defláció eszközei: az erős részvényösszevonás és az ekzótáknak, a non valöröknek a részvényjegyzési törlése. Ezek szigorú keresztyülvitele után a megmaradó „érték”-papírok hovatovább visszanyerik a belső értéküknek megfelelő árfolyamot, de ezek is csak lassan, a meginduló és elhelyezést kereső tőkegyűjtési folyamat tempója arányában.

Az értékválódságról szóló törvényjavaslat ama rendelkezést, mely adóannesztiát biztosít a részvénytársaságoknak, a gazdáknak, mint igazságtalan, antiszociális, sőt immorális intézkedést — minden rendelkezésre álló eszközzel meg kell akadályozni, már csak azért is, mert — mint azt előbb kifejtettem — a kitűzött cél elérése is kilátástalan.

A latens tartalékok a fiskusnak is latens adótartalékaik képeztek, melyekre ma — a gazdasági depresszió mélypontján — fokozott mértékben volna szükség.

Eme adótartaléknak egyszerű leírása következőképpen lesznek, hogy az elmaradt bevételket — az eddig követelt gyakorlat szerint — a gazdákon fogják megvenni, m. pl. azokon a gazdákon, akiknek talán 90%-ánál 1924-ben — a katasztrófális termés következményeképpen — nem volt jövedelem. Ennek ellenére biztos, hogy a földadót 100%-ában be fogjuk fizetni és a jövedelmi adók kivételénél sem számíthatunk — eme veszteséggel zárult esztendőben — elnézésre, hanem igenis számíthatunk oly kiméletlen adópolitikára, mint amilyen tavaly érvényesült a gazdákkal szemben, amikor 12-14 koronás kataszteri tiszta jövedelemmel bíró föld holdja után 32-40 aranykorona tiszta jövedelmet állapított meg a adókiivető-bizottság. Főleg a veszprémmegyei és tolnamegyei gazdák ugyancsak alácsott egzisztenciái tehettek emellett tanuságot.

Visszatérve a részvénytársaságok tervezett adó-annesztiájára, nem hiszem, hogy a széjjeltagosodott és egyenesen fellépni mem tudó gazdatársadalom az idevonatkozó törvényjavaslatot meg tudná akadályozni.

Azonban a pénzügyminiszternek kellene immár jobb belátásra jutnia, megállapítván, hogy az eddig követelt kurzus a gazdák teherviselési képességeinek elbárát már jóval meghaladta és hogy az egyenlő határánál csak élvileg is helyreállítaná, ha a tervezett törvénnyel kapcsolatban oly törvényes intézkedéseket léptethetne életbe, melyek szigorú büntető szankciókkal akadályozzák meg ezentúl a latens tartalékok címén eddig követelt adóelvonásokat.

Végül még rá kell mutatnom annak a szemrehányásnak igazságtalan voltára, hogy a beszédett házbérrészesedés nagyobb, mint a kivett földadó. Ez tagadhatatlan tény.

Visszatérve azonban az is tagadhatatlan, hogy a gazdák is házakban laknak, amelyek után beszédi az állam a részesedést, továbbá az is vitathatlan, hogy a tulnyomórésztben a gazdák által viselt közadókól fizetett tiszviselőik házbérrészesedése tulajdonképpen szintén a gazdák zsebére megy és hogy a kereskedelem és ipar akkor, amikor bekalkulálja a házbérrészesedést az árak árába, azzal tulajdonképpen nem tesz mást, minthogy áthárítja ezt a közterhet is a legnagyobb fogyasztó kontingensre, a — gazdára.

Glaser Géza.

A zöld mező és zöldasztal.

Még azok sem tagadhatják, akiknek ez a megállapítás egyébként nem rokonszenves, hogy Magyarország agrár-ország, amelynek a sorsa évről-évre a zöld mezőn dől el. A táblákon zsendülő vetés nem hiába csillog a reménység színében: attól várja, abból reméli a gazda egy-egy esztendei fáradozása gyümölcsét, de sőt az államkincsar, a

pénzvillag, az ipar, a kereskedelem és a kultúra is abban látja legbőségesebb és legbiztosabb erőforrását. A városi ember éppen úgy lesi a májusi esőt, akár a falusi gazda és örvendözve vagy aggodalmaskodva számítja, mennyivel gyarapszik majd az alápergő esőcseppek nyomán a mi igazi nemzeti kincstárunk, mennyi kenyeret és mennyi egyéb szükségleti cikk megszerzésére alkalmas, aranyat érő csereeszközt terem meg a mi áldott, megcsontított, de csonkaságában is hűséges drága termőföldünk? Egy szinte példátlanul rendellenes őszi és téli időjárás okozta ezernyi gond és aggodalom után ismét, kissé bizakodva járjuk a zöld mezőt, ahol serényen foly a munka és ringó kalásztengerekre sugározza érelő hevét a pünkösdi napsugár.

A zöld mező sorsát azonban a természet őszerim és az emberi munkán kívül még valami más: a zöldasztal is irányítja. A zöldasztal, amely mellett az emberek törvényeket hoznak, jogszabályokat alkotnak, rendeleteket terveznek ki, tudományos tantételeket állapítanak meg, igazságot osztanak s a gazdasági életet irányítják, ahol a gazdasági érdekek mérkőznek és érvényesülnek. Bizonyos szempontból nézve az élet nem egyéb a zöld mező és a zöldasztal örök harcánál, amelyben a zöldasztal hol a zöld mezőért, hol pedig ellene folytat küzdelmet.

Akik előtt világosan áll a zöld mező és az ország gazdasági sorsának, jövőjének és boldogulásának szoros összefüggése, egymásra utaltsága: természetesen minden öröknél arra kell törekednünk, hogy a zöldasztal lehetőleg ne kerülhessen ellentétbe a föld érdekeivel, hanem hogy a zöldasztalnál kimódolt tudományos tételek, gazdasági szabályok és kormányzati rendelkezések a gyakorlati élet, a fejlődés és a termelés érdekeit szolgálják. A zöld mező és a zöldasztal kölcsönhatása, harmonikus összeműködése az az eszményi cél, amely felé törekednünk kell s a magyar mezőgazdaságnak az lesz az igazi pünkösdi, amely ezt a belátást, ezt a megértést teremti meg, amely az ugynevezett „illetékesek” előtt az egész vonalon erre a szoros érdekösszefüggésre vetíti reá a pünkösdi láng minden fényét és ragyogását.

Hogy a mai helyzet ebben a tekintetben még vajmi sok kívánni valót hagy fenn: eléggé igazolja az a temérdek nehézség, amivel mezőgazdaságunknak lepton-nyomon meg kell küzdenie. Mert ha a jelenlegi válságos termelési, értékesítési és hitelviszonyokat nem is lehet és szabad kizárólag a zöldasztal mellett hozott vagy elmulasztott intézkedésekre visszavezetnünk s ha tisztán látjuk is egyéb, hatalmunkon kívül álló erők báros közreműködését, annyi bizonyos, hogy kellő előrelátással, helyes gazdasági adó- és hitelpolitikával idejekorán lelt megelőző intézkedésekkel s a gazdasági erők szabad érvényesülésének előmozdításával sokat lehet segíteni s az állam, anélkül, hogy a fölösleges gyámkodás hibájába esnek, a maga hatalmát nagyon hasznosan érvényesítheti a magángazdasági erőgyűjtés, a mai válságos helyzet fokozatos leküzdése érdekében.

Távol áll természetesen tőlünk, hogy mindent az államtól várjunk, vagy hogy a háboru okozta kényszerhelyzet hatása alatt elhatalmasodott államszocializmust kívánók vissza, amely, bármennyire küzdünk ellene, mint valami hazafélték, amugy is még egyre kísért bizonyos hivatalos koponyákban és intézményekben vagy intézkedésekben. Az államnak azonban igenis kötelessége megadni azokat a jogi és gazdasági előfeltételeket, amelyek alapján a magángazdaság erőre kaphat s a termelő munka eszközeit, az értékesítésre legkedvezőbb piacokat magának megszerezheti.

Bud János dr. pénzügyminiszter teljes elismerés illet Mayer János földművelésügyi és Pesthy Pál igazságügyi miniszterrel együtt, hogy a mezőgazdaság égető hitelszükségleteinek lehető kielégítését előkészítő f. évi XV. törvénycíket előterjesztették. A hivatalos lap f. hó 28-án közölte a 3200. M. E. számú kormányrendeletet, amely a törvény végrehajtási utasítását tartalmazza s amelyet lapunk más helyén részletesen ismertettünk. Mivel a pénzügyminiszter ideközben a nagyobb záloglelvélkibocsátó pénzügyintézetekkel is teljes megállapodásra jutott, az állam által előlegezett 22 millió aranykoronás, 25 év alatt törlesztendő, egyelőre évi 13% tényleges kamatozású jelzálogos kölcsön folyósításának meg van adva a lehetősége. Rövid lejáratú kölcsön céljaira pedig 90 milliárd koronát bocsát az állam a körzeti hitel-szövetkezetek, a Pénzügyintézet Központ kötelékébe tartozó vidéki középintézetek és az OKH útján a hitel kereső gazdaközönség rendelkezésére évi 15%-os kamatozás mellett, szeptember végén esedékes lejáratú. Mindez persze a mutatózó hitelszükséglethez képest nagyon kevés, de legalább megtöri a jeget s megnyitja az utat további, immár remélhetőleg a kül- és belföldi magántőkére támaszkodó, a mezőgazdasági üzemek szükségleteinek megfelelő feltételi magán-hitelműveletek előtt.

TELEFON: 28-02 és 10-57

FÜKASZÁLÓK, SZÉNAGYÜJTŐK BÄCHER-MELICHAR

EKÉK, VETŐGÉPEK

ELISMERT ELSŐRANGU KIVITELBEN Vilmos császár-ut 60

Budapest, V.,

TELEFON: József 140-66

GOLYÓSCSAPÁGYGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, X., NOSZLOPY-U. 1. Egyedüli magyar golyóscsapágygyár

Szállít mindennemű golyóscsapágyakat és elvállal gyors eszközésre javításokat

VEGYESEK.

A „Köztelek” legközelebbi (44—45.) száma a pünkösdi ünnepekre való tekintettel egyesítetten, mint kettős szám június hó 7-én fog megjelenni.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter az 1898. évi XXVIII. t.-c. alapján létesült Országos Központi Hitelszövetkezetről megírt és egyike al-elnöki tisztre az 1920. évi XXX. t.-c. 25. §-a alapján Horánszky Dezső nemzetgyűlési képviselőt, m. kir. udvari tanácsost, az intézet vezérigazgatóját nevezte ki.

Szövetkezeti kongresszus és az OKH közgyűlése. Az OKH kötelekbe tartozó szövetkezetek folyó év május hó 27-én tartották az évente szokásos szövetkezeti kongresszusukat és ezt követően az OKH közgyűlést. A kongresszuson a kormányt Tóth Jenő dr. államtitkár és Rauscher Aurél dr. kormánybiztos képviselték, megjelentek: Keglevich Gábor gróf, Mátild József gróf, Förster Aurél, Fáy Gyula, Ipolyi-Keller Gyula, Beöthy László és számosan a szövetkezeti vezetők közül. A kongresszuson Bíró Zsigmond udv. tanácsos elnökölt, akinek rövid elnöki megnyitóját Horánszky Dezső, az OKH vezérigazgatója, nagyszabású beszédet mondott. Elsősorban az OKH üzletpolitikája ellen az utóbbi időben hangoztatott vádakát cáfolta meg. Rámutatott arra, hogy a szövetkezet kamatpolitikája ellen intézett támadások és kritikák jogtalanok és méltánytalanok, mert az OKH kamatpolitikája az adott gazdasági helyzeti természetszerű következménye. Nem lehet kívánni békebeli teljesítményt a háboru utáni lerongyolódás és szanálás folytán tőkéjében megfogyatkozott hitelszövetkezeti vállalatoktól, annál kevésbé, mert a Nemzeti Bank a szükséges hiteleket nem bocsátja rendelkezésre és így az OKH lényegesen drágább forrásokból is kénytelen meríteni. Rámutatott arra, hogy az adminisztrációs költségek redukciójában hiába keresnek a kamat drágaságának orvoslását, mert a központi a takarékosagot az egész vonalon keresztül vitte. Az adminisztrációs költségek ma alacsonyabbak a békebelinél és egyébként is az OKH költségei még lényegesen alacsonyabbak kamatozásuk, mint a többi hitelintézeteké. Ezután a szövetkezetek anyagi helyzetével foglalkozva, az OKH 1913. évi és 1924. évi mérlegeinek egybevetéséből megállapítja, hogy az alap- és tartalékok többszörösen csökkentek, a kamatozó kötvénykibocsátási lehetőség a minimálisra redukálódott az összes kötelekbe tartozó hitelszövetkezeteknél. Ez a mai és már évek óta tartó válságos gazdasági helyzet folyamán a ezen a helyzeten az oly sokat felhagyatott állami támogatás sem javíthatott. Ezután a hitelszövetkezeti életben tapasztalható jelenségekkel foglalkozott s megállapította, hogy a szövetkezetek jelenlegi száma nagy fejlődést mutat, mert 1136-ra, a bevont községek száma pedig 2501-re emelkedett. A jelenlegi taglétszám a 394.000-et meghaladja, tehát még több a békebelinél. Végül megállapította még, hogy a hitelszövetkezeti eszme minden támadás ellenére győzelmesen halad előre az utján és az átmeneti nehézségek leküzdése után ismét a régi fényében fog ragyogni. A jövő feladatait négy pontban jelölte meg. Először arra kell törekedni, hogy a gazdátársadalom a hitelszövetkezetekben lássa és keresse hiteléletének egyedüli tényezőjét, másodsor erőteljesen meg kell indítani a gazdátársadalom megszervezését, harmadszor pedig függetleníteni kell a szövetkezeti intézményeket minden tényezőtől, tehát lehetőleg az államtól is s végül a hosszú lejáratú mezőgazdasági hitel problémájának megoldására gyors és eredményre vezető eszközöket kell keresni. A nagy tetszéssel fogadott értékes előadás után többen felszóltak s erősen visszautasították az OKH ellen irányuló jogosulatlan támadásokat és megállapították azt, hogy az OKH adminisztrációját nem leépíteni, hanem mindegyiket kifejleszteni, a szövetkezeti eszmet propagandával megerősíteni kell. A kongresszus után az OKH évi rendes közgyűlést tartotta. Az igazgatóság előterjesztett jelentése a szövetkezet mult évi munkásságát ismertette, amely főként rövid lejáratú kölcsönök nyújtásában merült ki, emellett azonban számos

országos hitelakció lebonyolításában részt vett. Megemlékezik a körzeti hitelszövetkezetek megszervezéséről és azok működését és hivatását ismerteti. A földbérlet és munkavállaló szövetkezetek szervezése körüli eredményeket ismerteti. A forgalmi adatokra vonatkozó beszámoló szerint az intézet összforgalma megközelíti az 5 és fél billiót, a tiszta felesleg 867 millió korona. A szövetkezet az üzletrészek után 4%-os osztalékot ad. Az évi jelentést és a felügyelőbizottság jelentését a közgyűlés egyhanguan elfogadta s az OKH vezetőségének és Horánszky vezérigazgatójának elismerést és köszönetet szavazott.

A gyapjúpiac helyzete és a gyapjuaukelők. A háborus évek alatt, de még az utánuk következő időkben is, mindmostanáig a gyapju folytonos és nagy érdeklődés tárgya volt még akkor is, amikor — mint 1919—1920. telén — sohasem tapasztalt mértékben estek az árak. A világ azt várta, hogy az angolok az Ausztráliában a háboru alatt felhalmozódott és az angol kormány által átvett gyapjukat, egyszerre fogják a piacra dobni. Az angol kormány azonban a készleteket, amelyekre éhesen várt az ipar, csak kortyonként, kis részletekben adta a piacra, úgyhogy azokat csak emelkedő árak mellett lehetett átvenni. Így tartotta kézben az angol kormány a gyapjúpiac áralakulását 1924. derekáig, míg az összes, u. n. Bawra-készletek elfogytak. Ez annyit jelentett, hogy az árak éveken át lassan, de folytonosan emelkedtek. Már a tavaly nyári elanyúlásnak igazi oka is az volt, hogy az angol kormány elejtette a gyepit. Ez azonban oly ügyesen volt palástolva, hogy a közvélemény csak a szorult pénzpiacon okolta és az első fordulónál ismét felszöktette az árakat. Ez a vélemény és az általa teremtett piaci helyzet még eltartott kora távassig. Ekkor azonban az Ausztrálgapjuk, melyeket az Egyesült-Államok vettek volt még a télen, kezdtek átszállingózni Európába és míg a világ ezt észre vette az élelmes amerikai üzérek már 600.000 zsák gyapjút adtak el. E nagy mennyiséghez, amely most a kontinentális piacokat terheli, hozzájárult az, hogy Ausztráliának még megvan a tavalyi fél termése, mintegy 500.000 zsák és hogy egy olyan nyírás előtt áll, amelynek várható mennyiségét 400.000 zsákkal többre becsülik a megelőző évi termésnél. Ha most még hozzávesszük, hogy a dél-amerikai farmerek, akik megtartották készleteik nagy részét, mert a téli és tavaszi árak nem elégittek ki igényeiket, ezeknek a készleteknek jelentős részét, mintegy 6000 zsákot bizományi eladás és megelőlegezés végett átküldték Antwerpenbe, akkor érthetővé válik az a nagy depresszió, mely a gyapjúpiacra általában és így a magyar piacra is nehezedik. A tények olyanok, hogy ezeket elvitatni, vagy elmagyarázni nem lehet és ezekkel szemben csak egy kedvező körülményből lehet reményt táplálni a javulás irányában és pedig abból, hogy az ipar legnagyobb része teljesen készletek nélkül áll. A szükségletek fedezésének nagyjából a legközelebbi hetekben kell megtörténnie és a magyar gyapjúpiac nagy érdeke, hogy ebből az értékesítési lehetőségből ügyes módon vegye ki a részét. Ennek felismerése birta a budapesti gyapjuárverési vállalat vezetőségét arra, hogy az idei árverések első sorozatát minél előbbre, már július 8-ra tűzze ki. Ez a nap nagy körültekintéssel, egy nappal a londoni árverés megkezdése (július 7.) után, van megállapítva, még pedig azért, mert kétségtelen, hogy Londonban ekkor fogja a nagy ipar fedezni téli szükségletét. A londoni árveréstől tehát — ha nagyobb áremelkedéseket nem remélhetünk is — élénk üzletet és tartott árakat lehet várni, amelyekből ilyen módon az egy időbe eső budapesti árverések révén a magyar termelés is kivetheti részét.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság nyilvános tárgyalásai. Az Országos Földbirtokrendező Biróság (Budapest, V., Markó-utca 16.) újabbán a következő ügyekben tűzött ki nyilvános tárgyalást. Sorra kerül: az I. számú tanácsban június hó 2. napján délután 5 órakor Kécskéd község pótmegváltási ügye (Rosenthal Lajos vagyonváltása); június hó 5. napján Tiszaszőlős, Tiszaszentimre és Tiszaderzs községek földmegváltási ügye (vagyonváltás); Gráff

Jenő, Agrárbank R.-T. gyöngyösi bej. cég és néhai Losonezy Mihály örökösei); június hó 9. napján Gyékényes, Zákány és Órtilos községek földmegváltási ügye (Zichy Udön gróf és Festetich Tasziló herceg vagyonváltása); június hó 10. napján Büssü és Zimány községek földmegváltási ügyében kérvények, Büssü, Zimány, Porró és Patalom községek megváltási ügyében ármegállapítás; június hó 12. napján Sárd község földmegváltási ügyében a póttárgyalásról felvett jegyzőkönyvet felterjeszti a kiküldött bíró; a III. számú tanácsban június hó 3. napján délután fél 5 órakor Bakonyzentlászló és Bakonygyirót községek földmegváltási ügye, Kisapáti község földmegváltási ügye; június hó 4. napján Hejőbába községnek házhelyrendezési és a Bükk-Sebe r. kat. alapítvány birtokára megengedett megváltási ügy.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara f. hó 21-én Szigetvárott tartotta kerületi közgyűlést, Hoyos Miksa gróf elnökléte alatt. A közgyűlésen Mayer János földművelésügyi miniszter is megjelent. Hoyos Miksa gróf elnöki megnyitójában rámutatott, arra, hogy a kamarai intézmény ma még csak a szervezés állapotában van, alsóbb szervei ma még csak papíron léteznek. Hogy az eleven életlől ma még nincsen meg a kamarának kapcsolata, ez az anyagiakon mulik. A gazdák jóakaratu támogatását kérte. Mayer János földművelésügyi miniszter a kamarák hivatásáról szólt, amelyekben a törpe-, kis- és középbirtokosok egyaránt helyet foglalnak, de a munkást és munkaadót is a kamarák közelebb hozzák egymáshoz. Vanak, akik a mezőgazdasági kamarák megszüntetését hangoztatják, kijelentette, hogy a kamaráellenes hangulatot nyíltan elítéli és szükséges, hogy a gazdátársadalom a kamarák mellé álljon. Horváth Jenő kamarai igazgató köszönte meg a földművelésügyi miniszter szavait, melyből reméli, hogy fordulatot hoz és a szük látókörű testületek és egyének, akik szavukat a kamara ellen felemlik, elhallgatauk; majd ismertette a kamara jövő programját. Perczel Tibor dr. a Baranyamegyei Gazdasági Egyesület nevében szólva fel, kijelentette, hogy maga is ezek közé tartozik, akik nem voltak barátai a kamaráknak. Ha a kamarák ugyanazt a védelmet tudják majd nyújtani a gazdáknak, mint a kereskedelmi kamarák az iparosok és kereskedőknek, ez esetben számíthat a gazdák támogatására. Kovács János kisgazda szerint eddig nem volt alkalma a kamara hasznát élvezni. Erre a felszólalásra Mayer János földművelésügyi miniszter oktatva ki a felszólalót a kamara erkölcsi hasznáról. A gyűlés után Manningér Rezső dr. az állatorvosi főiskola tanára tartott az állati fertőző betegségekről előadást.

Az Alföld gazdasági problémája. Gesztelyi Nagy László dr., a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatója, a Magyar Közgazdasági Társaság legutóbbi gyűlésén a fenti címmel előadást tartott. Kifejtette, hogy Magyarország hovatartozását mindig az Alföld birtoklása döntötte el és ez a régi tapasztalat, amely a geográfiai és gazdasági erők örök törvényének az eredője, méltán táplálja azt a reményt, hogy az elszakított területek visszatérnek. Ezután rámutatott arra, hogy az Alföld mezőgazdasági művelésre jelenleg alkalmatlan területe közel egymillió katasztrális holdat tesz ki, amelynek ha csak a felét, ötszáz ezer katasztrális holdat vonnak be a mezőgazdasági kultúrába, akkor a megjavított területeken évi ötvenmillió aranykorona termelési érték-többlet érhető el. Előadásának további folyamán a tanyakérdésre tért át s kifejtette, hogy a célszerű közlekedési eszközök kiépítése folytán milyen jó eredményeket lehet elérni és példának említette meg a szegedi alsó- és felső tanyákat. Előadását azzal a gondolattal fejezte be, hogy nem volna-e szükséges az alföldi községeket és városokat egy nagy közös szövetségbe tömöríteni?

Az Egyetemi Mezőgazdasági Hallgatók Egyesülete folyó hó 20-án tartotta évi rendes közgyűlést, melyen Reichenbach Béla és Réthly Antal közgazdasági egyetemi tanárok is résztvettek. A közgyűlés egyhangulag és nagy lelkesedéssel Reichenbach Béla egyet. ny. rk. tanárt díszelnöknek választotta, majd a tisztikar számolt be elmúlt évi eredményes munkálkodásáról. Ezután az új tisztikar megválasztása

Szőrmebundák, szücsárúk CSERY GYULA szücsmesternél óriási választékban. Átalakítások és javítások a nyári idényben leszállított áron: Budapest, IV., Papnövelde-utca 3. Alapítva: 1884. Telefon: József 124-37

F & S golyóscsapályák cséplőgépekhez állandóan raktáron.

Tervakat kidolgoz, költségvetéseket készít és gyorsan szállít: **VECSEY JENŐ** okleveles gépészmérnök, Budapest, VIII., Kistáció-utca 11. szám. Telefonok: József 39-02 és József 51-99. Sürgőncim: Vecseyék Budapest

következett. Elnök lett Csorba Zoltán, alelnökök Kerek József és Mathiasz Lajos, főtitkár Koller István, titkárok Bartha Ferenc és Székány Ernő, főjegyző Zsolnay Endre, jegyző Herbst István, pénztáros Móra Zsigmond, könyvtáros Pálffy Gyula, ház-nagy Barcs Pál, ellenőr Barva István.

A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület május 14-én Nizregyházán igazgatóválasztmányi ülést tartott Jármy Menyhért dr. e. alelnök elnöklése alatt. Az egyesület kereskedelmi irodáját megszüntette és az iroda eddigi vezetőjével, Hoffer Bertalannal olyan megállapodást kötött, hogy az összes burgonyaiüzleteket mint az egyesület felügyelete alatt álló kereskedelmi iroda továbbra is kizárólagosan bonyolíthatja le, míg az egyesület egyéb gazdasági üzletágban teljesen szabad kezdet tart fenn magának. Jóváhagyta a választmány az *Első Magyar Általános Biztosító Társasággal* létesítendő kapcsolat szerződés-tervezetét, titkár előterjesztésére elhatározta, hogy az *OMGE* ingatlanforgalmi vállalatának szabolcsvármegyei képviseletét elvállalja, a *Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület* megkeresésére elhatározta, hogy az oklevéllel bíró szakképzett gazdasági szakértők kizárólagos alkalmazásának ügyében eljár; tervbe vette a választmány egy-egy tanulmányi kirándulás rendezését a *Hortobágyra* és valamelyik neves uradalomba. Elhatározta, hogy a dohánypajták tatarozására, illetve új pajták és mellékhelyiségek építésére nyújtandó állami hitel ügyében felterjesztést intéz. Megkeresi a vármegye alispánját a tavaszi tenyészállat mustrálásának alkalmatlanak talált bírák kivágatása ügyében.

A teheráru és átmeneti forgalom gyorsítása. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a békebeli gyorsáruforgalom visszaszerzése, a teherdarab-áruforgalom gyorsítása és az átmeneti forgalom fejlesztése érdekében számos célravezető intézkedést tett. Lényegesen megrövidítette a gyorstehervonatok menetidejét, úgy hogy a vidéken naponta feladásra kerülő, gyors továbbítást igénylő áruk a hajnali órákban Budapestben, a vásárosokban már kiszolgáltatásra kerülhetnek. Evvel az intézkedéssel bekapcsolódhatnak a budapesti piacok főzélék- és gyümölcsforgalmába azok a vidékek is, amelyek ebből a háború óta jóformán ki voltak zárva. Az érdekelték bevonásával a legnagyobb gondossággal állapította meg a Máv. a június hó 5-én életbelépő új menetrendben rendszeresített gyorsdarabáru, továbbá a tej szállítására szükséges gyűjtőkocsik közlekedését is. Minden intézkedés megtörtént a kiviteli és átviteli forgalom gyorsítása érdekében. Az üzemeltetett államvasutak igazgatósága érintkezést keresett a környező államok vasútjainak vezetőségeivel s azokkal egyetértőleg közvetlen összeköttetést létesített Európán minden metropoliszával. Külön kiviteli vonatokat indított meg, amelyek a különböző rendező-állomásokon kezelés alá nem kerülnek s így hamar érik el a határt. A Máv. igazgatósága készen áll arra, hogy a szállító közönség kívánataira ily vonatokat bármely más viszonylatba is beállít, ha azok megfelelő kihasználása biztosítható lesz. Az államvasutak igazgatósága különös súlyt vet a Kecskemét-Nagykőrös vidéki gyümölcs- és főzélékneműek gyors szállítására is. A gyümölcs primeuröket kívánatra gyorsvonattal is elszállítja s ezekre nézve gyorsvonati összeköttetést biztosított Wien-Passauon át Ostende, illetve Londonig.

Kivándorlás Kanadába. A „Külföldi Magyarság” egyik utóbbi számában Hordósy Iván, a Winnipegben székelő Kanadai Magyar Bevándorló Védő Iroda vezetője, tartalmaz e cikk keretében ismerteti a kanadai gazdasági viszonyokat s a bevándorlás lehetőségét. Az általa közölt adatok méltán tartanak számot a közérdeklődésre. A kanadai gazdasági viszonyok jellemzésére megállapítja, hogy a viszonyok általában kedvezőek. A munkabérek tisztességes megéltetést nyújtanak, mert jelenleg a farm-munkások 35-45 dollár havi bért és teljes ellátást kapnak.

Igaz, hogy az általános havibér tavaly ennek csak 50%-a volt. Kiforrott bevándorlási politikája Kanadának még nincs. A bevándorlási rendeletek szerint 3 fajta bevándorló lehet be: 1. pénzes földműves 4-500 dollárral, 2. földmunkás, 3. házieléd. Az első kategóriába tartozók minden körülmények között megkapják a vizumot és saját birtokukra helyezik őket és egy év után nyilatkozhatnak afelől, hogy meg akarják-e tartani a földet, vagy sem. A második csoportba tartozó bevándorlók számát kontingentálja a kanadai kormány s az e csoportba tartozó bevándorlókat a nyugaton működő Immigration departementek helyezik farmokra. Nyugat Kanada tartományában különösen Saskatchewanban jelentős magyar telepek vannak, amelyek szépen megőrizték magyarságukat és a lakosságnak megvannak saját tanítói. A második csoportba tartozó fajtából adódik természetesen a kivándorlók zöme s míg ezeknek a letelepedéséig meg lehetőségek kifizetésénél volt, most mindenestre előnyösebben alakul a helyzet a munkabérek jelentékeny emelkedésével. Földet Kanadában kedvező fizetési feltételek mellett lehet vásárolni. A Kanadában szokásos minimális birtok 160 hold, aminek a felszereléséhez hozzávetőleg 5-600 dollár kell. Nemesek a kis-, hanem nagybirtokok is különösen előnyös feltételekkel vásárolhatók; főként azért bocsálják ezeket áruba, mert a legtöbb nagybirtokos a magas munkabérek és földadó folytán a birtokára ráfizetett. Ezeket a birtokokot a tulajdonosaik jól beinstruálva 10-16 évi törlesztésre adják, a fele termék utólagos fizetése és 5-6%-os kamat mellett. Mindezt összevéve, az általános feltételek kedvezőeknek mondhatók, ennek folytán a közjövben előreláthatólag Kanada fog a magyar kivándorlók homokterét lépni. Eppen ezért nagyjelentőségű a winniepegi védő iroda létesítése, amelynek hivatása az idegenbe szakadt kivándorlót a kizsákmányolástól megmenteni és általában számukra megbízható és becsületes középpontot létesíteni. A védőirodára fontos feladatok hárulnak e tekintetben s már ma szépen megfelel feladatának, mert a kanadai magyar sajtó ügyét kezébe vette és „Kanadai Újság” címen hetilapot ad ki, ezenkívül kereskedelmi és társadalmi összeköttetés révén igyekszik minden irányban támogatni az ismeretlenbe szakadt magyarokat.

A keszthelyi gazdasági akadémiai hallgatók tanulmányi kirándulása. Május 22-én, a keszthelyi gazdasági akadémia III. éves hallgatói Stankovics János akad. igazgató, Faber Sándor, Juhas Lajos, Kukuljovic József dr. és Sass Gábor akad. tanárok vezetésével és Puszkás Károly akad. segédtanár, Biró Gyula dr. és Mikolics Ferenc dr. asszisztensek részvételével 2 napos tanulmányi kirándulást tettek Ferenő hajor királyi herceg uradalmában. A társaság Jánosházáról uradalmi hintókon *Pasztalánra* ment, ahol *Éltető* József, a sárvári m. kir. állami vajmesterképző iskola igazgatója és *Massáth* József kormányfőtanácsos, uradalmi jószágigazgatóval az élén a hercegi uradalom tisztikarát fogadták. Rövid reggeli után megtekintették a pusztaláni sajtógyárat, ahol *Éltető* igazgató és az iskola tanárai bemutatták és a legapróbb részletekig magyarázták a sajtógyártást. Megtekintették a szakiskolát, a vele kapcsolatos tehenészetet, ahol a mesterséges borjunevelést tanulmányozták, majd megtekintették a yorkshirei tenyészetet és a gazdaságot. Délután a *Lajos-majorban* *Keresztes* Gyula uradalmi állatorvos ismertette a ménes történetét, kifejtette a tenyészirányt, amelyben halad. Megmutatta a lovardát, a 200 m. hosszú tenyészló-istállót és a növendékszarvasmarhákat, *Taskádon* a tisztavérű szimmentáli bikatelepet, *Vadkerten* pedig a ménestelepen a már betanított anyakancákat, a csikó-évjáratokat és istállókat tekintették meg. Másnap *Ujmajorban* maga *Ferenc* királyi herceg fogadta a kirándulókat. Megtekintették a sajtógyárat, a híres algani tehenészetet, ahol maga a királyi herceg vezettetett elő egyes kiváló importált egyedeket és elmagyarázta az

által kifizető tenyészirányt. Majd megnézték a modern yorkshire sertésenyésztő telepet, a Hollandiából importált tenyészanyagot, a mintaszerű különleges típusú istállóberendezést. Ezután az algai és szimmentáli tehenészetet és a mesterséges borjunevelést mutatták be a társaságnak. Majd a gépház és a különböző üzemek kerültek sorra, továbbá az *ikervári villamosműveket* tekintették meg. Itt az üzem mérnöke és *Sass* Gábor akad. tanár tartottak előadást. *Berek-majorban* megnézték a híres *cornwall* sertésenyésztő telepet és a cornwall és yorkshire keresztű sertéseket, melyeket különösen a vasmegegyi hentesek vásárolnak előszeretettel. Ezután megnézték a hatalmas arányú téglagyárat s végül az uradalmi tisztek megmutatták a kastélyt, röviden ismertették annak történelmi múltját. *Faber* Sándor tanár és *Zabó* Zoltán a Georgicon kör elnöke köszönő szavai után a tanulmányozó társaság visszatért.

A Veszprémi Tejellenőrző Egyesület május hó 15-én kezdte meg működését, az egyesület kötelékébe tartozik a veszprémi püspökség, veszprémi és kislódi, Zichy Béla gróf Nagyvásznony és Zsófia pusztai, Eszterházy Tamás gróf devecseri, Nirnző Pál ajkai, a Magyar Agrár és Járadek-bank tótvásznonyi, Schrikker Sándor alsótekerespusztai, Schrikker Imre bozsóki gazdaságának tehenészei 429 drb. tehénrel. A Veszprémmegyei Gazd. Egyesület az ősszel az enyingi és zirci járásokban állít fel új tejelést ellenőrző körzeteket.

Mezőgazdász bucsust. A Közgazdasági Egyetem már másodízben bucsúja ki az életbe végzett hallgatóit és ebből az alkalomból a ballagó vendiárok az Egyetemi Mezőgazdasági Hallgatók Egyesülete rendezésében ünnepélyes keretek közt mondtak istenhözadót az Alma Maternek. Az ünnepély szombat, 23-án, a Budapesti Polgári Lovászegyesület Marciányi-téri díszes helyiségében zajlott le. A szép számban megjelent közönséget, melynek sorában ott volt *Czettel* Jenő dr., az egyetem dékánja és a tanári kar majdnem teljes számban, a bejáratnál magyarruhás, díszbe öltözött hallgatók fogadták. A magyarruhás lányok által tartott, bucsúalkalmából font diadalív alatt ballagtak be a végzett hallgatók, akikhez *Czettel* Jenő dr. dékán mondott nagyhatású beszédet. A bucsúzókat részéről *Popovits* Pál beszélt, az egyetemen maradókról pedig *Csorba* Zoltán mondott istenhözadót a végzeteknek. Azután a Ritka buza... gazdaszecsárdás dallamára megkezdődött a tánc, mely reggelig tartott.

Az automobilkiállítás fénypontja az amerikai *Lincoln*-automobil, amely az idei new-yorki kiállításon az első díjat nyerte. A Kormányzó ur *Ölfelmű*sága sokáig nézte a *Lincolnt* és az avval együtt kiállított *Ford*-kocsikat és megszólitással tüntette ki a *Ford*-gyárat autorizált képviselőjét, *Haltenberger* Vilmost. Ugyanitt feltűnést keltettek a képviselő (Budapest, VI., Nagymező-u. 19.) saját műhelyében gyártott *Ford*-automobilok, melyek súlyszellett alvázal az európai kocsikhoz teljesen hasonló vonalakat mutatnak. Nagy érdeklődés központjában voltak a *Ford*-traktorok, melyekből Magyarországon 500 drb-on felül van üzemben, különböző gazdaságokban.

Az Amerikai Automobil Kereskedelmi R.-T. (Budapest, V., Dorottya-u. 1.) Chrysler-automobilokat állított ki, még pedig a Brougham- és Sedan-típust. Ezeket a gépeket csak ez év tavaszán vezette be a képviselő Magyarországon és máris több mint tíz kocsi fut a fővárosban és vidéken. Oriási népszerűségét főleg azon körülménynek köszönheti a Chrysler-autó, hogy nagy erőfelfejtésének (12/70 HP) ellenére igen keveset fogyaszt, 100 km.-kint 9-5 kg. benzint. A Kormányzó ur *Ölfelmű*sága érdeklődéssel szemlélte egy a gépet, mint a tökéletes szépségű amerikai Fisher-karosszériákat.

Traktor-bemutató. A Falu Országos Szövetség által Szőregen, Szeged mellett, május 31-én, június 1. és 2-án megtartandó kiállítással kapcsolatban Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth cég 20 HP nyereső-laj-traktorjával bemutató-szántást eszközöl, melyen érdeklődőket szívesen látnak.

Schwarz Gusztáv banküzlete, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 3. Minuennemű banküzletek legelőnyösebb lebonyolítása és finanszírozása.

A takarékos gazda géptőzeggel csépel

kedvező fizetési feltételek mellett
legjobb minőségű géptőzeget szállít

Magyar Általános Tőzegipar R.-T., Budapest
V., Mérleg-utca 4. Telefon: 137-03

Telepek: Sávoly, Fenékpusztá és Nádasdladány.

7652

A gazdaközönség és a rádió. Lassan bár, de folyton terjed a magyar vidéken is az utolsó évek legmeglepőbb találmánya, a rádió. Legutóbb több birtokos szereltet fel rádió-apparátusokat, belátva azt, hogy mily iriási jelentősége van ennek a nagyszerű készüléknek, amely összeköti a magyar gazdát az egész világgal, újságot, hangversenyt, színházat és sok egyebet pótolván. Végre megszűnik a magyar falu elzártsága, amit azzal jeleztek, hogy „Isten háta megett”, mert hiszen most a legfelreesebb pusztán hallgathatja a gazda a római koncerteket, a zürichi híreket, a berlini felolvasásokat, Csepelről a politikai híreket és gabonatözsdei kurzusokat; szóval egyszeriben részesévé lesz mindannak, amit a nagyvárosok nyújthatnak. Felhívjuk olvasóink figyelmét a „Star” Kereskedelmi Részvénytársaság mai e tárgyú hirdetésére.

Mint már szakkörökben ismeretes, a *Roessemann-és Kühnemann R.-T.* gépgyár teljesen berendezkedett a világhírű szabadalmazott „Krause”-rendszerű esztétó berendezések gyártására. Mai számunkhoz mellékeljük ezen berendezések részletes ismertetését, amelyre felhívjuk ezúton is olvasóink szíves figyelmét.

NYILTÉR.

(E rovatban foglalkért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Prima cseh, román és jugoszláv
bükkfaszenet
 valamint **tűzifát**
 vagontételekben azonnal szállít, magyar koronákban is
LIGNOCOMMERCIA
FAIPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.
 Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 12.
 Telefon: 93-39. Sörgöncim: Koberfa Budapest

Sertés- és juh-
Shimló ellen
 biztos hatású oltóanyag
 minden mennyiségben kapható
Dr. PÉCSI DANI és Oltóanyagtermelő-Intézetében, Buda-
ISTVÁN pest, VI., Teréz-körút 31. Tel.: 88-00

Mig nem látja, el sem hiszi
 Telefon: 151-13 melyik a 7409
legolcsóbb,
legégségesebb és legpraktikusabb
fűtés. Magánházakban,
 villák, kastélyok, uradalmak, üzlethelyiségek és irodákban már több ezer berendezés üzemben nézze meg **Andrássy-ut 67.** sz. alatti legmodernebb berendezési mintaszobáinkat.
 Ajánlattal és prospektussal készséggel szolgálunk. Tervezést és felszerelést gyorsan és jutányosan készítünk.
Keszler Jenő és Fivére
 szerelési vállalata, egészségügyi berendezők
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 67.

Világszerte elismerten a leggazdaságosabb és legtartósabb szántógép a kétgéprendszerű, forrógözü
HEUCKE-féle gőzeke
 12-16 és 20 HP nagyságban.
!!! A gyárban teljes garnitúrák raktárról azonnal szállíthatók !!!

Rádió-készülékek

uradalmi villanytelepek berendezése. Mezei vasutak építése. 7831 Kérjen költségvetést.

GENERAL MŰSZAKI R.-T.
 Budapest, Kossuth Lajos-u. 6. Telefon: 10-03

Uradalmak korai borsó-, bab-, burgonya- és gyümölcskészletét

fix áron vagy bizományi elszámolásra átveszi a
SICULUS GAZDASÁGI IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.
 BUDAPEST, Központi vásárosarnok. Telefon: József 145-94

GŐZEKEBÉRSZÁNTÁST,

rigolizást vállal Fowler-gőzekegarnitúrával
GRÜNER MIKSA, Budapest, II., Lövőház-utca 6. 7098

ZÖLDHITELT

ajánlok földbirtokos urak részére. A hitel feltételeit levél-, vagy szóbeli megkeresésre azonnal közlöm.

Telefonszámok: **Schwarz Gusztáv**
 József 148-04 banküzlet
 148-05 Budapest, IV., Kossuth Lajos-
 7881 148-06 utca 3., I. emelet.

Bérszántást vállal

uj államgépgyári gőzekkel
M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója
 KÖZPONT: 7783
 BUDAPEST, V., Vilmos császár-ut 26-32.
 Nyugati hók: Keleti hók:
 VI., Vilmos császár-ut 63. VIII., Baross-tér 9.

Földreformeljáráshoz

kivánatra tényállásleírást és szakvéleményt készít, tárgyaláshoz szakértőt küld az
Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet
 Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. sz.
 Telefonszám: József 13-99.

Kérjen árajánlatot!

ÓVÁS:
 Legkitünőbb porosz szén hirdetéssel sok visszaélés történik! — Mi hivatalosan elsőosztályúnak minősített, a felsőszilózi prima szenek közt is első helyen álló

Szenet Brikettet Kokszt

ajánlunk szántáshoz, csépléshez, házi fűtéshez.
 Készséggel szolgálunk árajánlattal:

„CARBOFOR”
 TŰZELŐANYAGKERESKEDELMI R.-T.
 Budapest, II., Margit-körút 13. szám.
 Telefon: 63-12 7723

Kérjen árajánlatot!

KÉPVISELI: SZÉKELY ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 4. szám.
 Telefon: 96-60

Teljes gőzekészletek, hántoló-kultivátorok, billenőek, boronák, répakimelők és az összes tartalék- és pótalkatrészek.

Az Ifold Herds Limited, London

világhírű tenyésztő által Angliából importált

fajsértései.

Évtizedek óta tisztavérben tenyésztett és törzskönyvezett:

nagy yorkshire (large white),
 közep yorkshire (middle white),
 lincolnshire (curley-coted pig),
 cornwall (large black),
 berkshire,
 gloucester old spot és
 wesssex (sadel black) 7805

kanok és kocák

nagy választékban, kedvező fizetési feltételek mellett beszerezhető

SZABOLCS BÁLINT béruradalmában
 SZILFAMAJOR, Fejér megye, Állomás, posta, telefon.

Központi iroda:

BUDAPEST, V., TÖKÖR-UTCA 5. Telefon: 76-49

Hussertések

Német nemesített yorkshire

Németországból és Hollandiából importált szőlők tejjel nevelt és tisztavérben továbbtenyésztett, törzskönyvezett ivadéka, kanok és kocák, különböző korban, felsőszolgáegyházi tenyésztélpükön állandóan eladók

Érdeklődőket telepünkön bármikor szívesen látunk 7804

Felsőszolgáegyházi Hussertésenyésztés

Posta, távirat, vasut: Szolgáegyháza, Fejér megye

GÁBOR-fiunevelőintézet

Budapest, VI., Munkácsy-utca 21.

Telefonszám: 90-00.

Bentlakó és bejáró, elemi és középiskolai tanulók számára

Prospektus

Nyralótelep a Tátrában 7802

Elismerő nyilatkozat:

Tek. Heucke gőzekgyárnak, Gatersleben.

Köszönetesen igazoljuk, hogy az 1913-ban, tehát 11 év előtt nekünk szállított 20 PS gőzekészlettel teljesen meg vagyunk elégedve.

Évente átlag 1800-2000 kat. holdat szántottunk vele és 11-12 hűvolyk mélység mellett naponta 25-27 kat. holdat műveltünk meg.

A szénfogyasztás koldanként 75-85 kg., a vízszükséglet 280 liter volt. A szántást 1 gépész, 2 fűtő és 2 kezező ember végezte.

Az évi karbantartás nem volt költségesebb mint bármely más rendszerű gőzeké.

Mosonszentmiklós, 1924. február hó 20.

Teljes tisztelettel:

gróf Wenckheim Pál

mosonszentmiklósi uradalm.

7719

Hosszulejárta
jelzálogkölcsonöket
 legalább 500 kat. hold területű mezőgazdasági birtokokra, továbbá nagyobb tételben
zöldhitelek
 oleson folyósítat, előző terheket elintéz
Biró és Dr. Hütter
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 39., I. 6.
 Telefon: József 132-06 7839

Salvator-forrás

szénsavas lithium és borsavas nátrium tartalmánál fogva a
vese és hólyag
 megbetegedésénél, valamint reumás fájdalmaknál rendkívüli gyógyhatása van, emellett igen kellemes üdítő ital.

Félliteres palack 9.500 koronás ár-
 Egyliteres " 14.000 ban palack-
 Mástélliteres " 17.500 kal együtt

mindenütt kapható!

Főelárúsító: **ÉDESKUTY L.,**
 Budapest, V., Erzsébet-tér 8.

Vidéken minden szakmabavágó üzletben, fenti árak arányában kapható!

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Ügyfelei és a gazdaközönség kényelmére, a keleti pályaudvar tözsomszédságában

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

alatt (az érkező oldal szemben)

uj fiókot nyitott,

ahol az összes államgépgyári gyártmányu mezőgazdasági gépek és gazdasági eszközök kaphatók. Ugyanott pótalkatrészek is megrendelhetők.

KÖZPONT: 7740

BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-UT 26-32.

Keleti fiók: Nyugati fiók:

VIII., Baross-tér 9. VI., Vilmos császár-ut 63.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Rovatvezető: Rege Károly dr.

Az ubjuza.

A buza még zölden reng az alföldi rónaságon, a budapesti piacon máris adják, veszik azt. Az a körülmény, hogy a gazda már most kénytelen az ubjuzát piacra dobni, szomorú következménye a tavalyi rossz termésnek és jellemzi a gazdának a hitelhiány folytán bekövetkezett szorult helyzetét. Az amerikai vetésjelentések kedvezőtlenekek, így a júliusi és szeptemberi buza árjegyzése állandóan emelkedőben van. Az emelkedést megállították legutóbb az európai kedvező terméskilátások. Jól tudjuk, hogy a múlt évi gabonatermés csak éppen, hogy fedezte a világfogyasztás szükségletét, úgyhogy az idei aratás ugy Európában, mint Amerikában üres magtárakat fog találni. Nem szabad tehát a magyar gazdának túlzottan könnyelműen viselkednie az uj-

buza eladásánál. Nem hiába keresett az ubjuza fokozatosan emelkedő árak mellett az európai piacokon és nem hiába keresik a prompt buzát a berlini gabonapiacokon. Lássuk tehát, hogyan is jegyzik jelenleg a buzát a világpiacra. Amerikában a newyorki tőzsdén az őszi vörösbuza ármétermázsánként 7 dollár 70 cent, ami megfelel 550,000 magyar koronának, ugyanott az őszi kemény buza 7 dollár, amely 500,000 magyar koronát tesz ki. Az amerikai határidős buza ára newyorki paritásában: a júliusi buza 476,000 magyar koronát, a szeptemberi pedig 458,000 magyar koronát tesz ki métermázsánként számítva. Ha a mindenkori kamatot hozzászámítjuk, akkor láthatjuk, hogy alig árnyalati különbség van csak a régi prompt buza ára és a júliusi és szeptemberi buza ára között. Tehát a nemzetközi gabonakereskedelem az ubjuza árát meglehetősen jól itéli meg. Ma, midőn nálunk is a nemzetközi gabonapiacok árjegyzései az irányadók, nem szabad a magyar gazdának a külföldi piacok irányzatát figyelmen kívül hagyni. Addig pedig, míg közraktári intézményünk kiépítve nincsen, óvatossá kell eljárnia a magyar gazdának az eladásnál, nehogy az aratás utáni tömeges eladásnál mélyen a világpiaci árak alá nyomják az árát. Aki csak teheti, ne dobja piacra összes gabonáját, hanem tartson készleteket, hogy a későbbi remélhető árjavulást ő is élvezhesse, ne csak a spekuláció, amelynek jól megszervezett hada régi tapasztalatok szerint mindig felhajtani tudta a gabonárait a téli hónapokban, amikor azonban a gazdának már rendszerint üres a magtára.

Rege Károly dr.

Budapesti gabonapiac. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Gabonasztyájának jelentése.) 1925. május 27. Obuzában és rozsbán alig van üzlet. Ellenben mindinkább élénkül az ubjuza forgalma és változatlanul tartott irányzat mellett budapesti paritásában 4050 koronás áron kötöttek üzleteket. Ujrozsbán is létrejöttek kötések budapesti paritásában 3300 koronás áron. A termények piacán a tengeriben volt legélénkebb az üzlet. Az árufélékben és zabban változatlan a helyzet. Budapesti paritásában, kg.-kint a következő árakat jegyezték: Buza 76 kg.-os: tiszavidéki 4950-5000, fejmegyei és pestvidéki 4925-4950 K. Buza 78 kg.-os: tiszavidéki 5050-5100, fejmegyei és pestvidéki 5025-5075, rozsz 4075-4125, takarmányrpa 3200-3300, zab 4150-4300, tengeri 2775-2825, köles 2700-2800, korpa 2300-2325 K.

Budapesti liszt- és őrleménypiac. (Avena Mezőgazdasági Termény- és Állatértékesítő R.-T. jelentése.) 1925. május 28. Lanyha irányzat mellett a mai tőzsdén a következő lisztárak fordultak elő: duplanullás 7700, nullás 7600, kettes 7500, hatos 6500, takarmányliszt 3000, korpa 2500, 1-es rozsliszt 6200, 75%-os egység rozsliszt 5400 K. volt kg.-kint budapesti paritásában, zsákkal együtt.

Külföldi tőzsdék. Ujvidék, máj. 27. (Terménytőzsdé.) Az irányzat egyenetlen. Bácskai tengeri 189-50, bánáti 205, kettősfogású nullás buzaliszt 700, kettes 655, ötös 600, hatos 550 dinár volt mázsánként. — Chicago, máj. 27. (Terménytőzsdé.) Az irányzat lanyha. Buza májusra 629-3 júliusra 599-9, szeptemberre 578-8, tengeri májusra 455-8, júliusra 463-1, szeptemberre 462-6, zab májusra 320-3, júliusra 322, szeptemberre 322-8, rozsz májusra 462-6, júliusra 462-6, szeptemberre 457-2 cent volt mázsánként. — Newyork, máj. 27. (Terménytőzsdé.) Az irányzat lanyha. őszi vörösbuza 759-1, kemény 691-9, tengeri 502-5, liszt 786-1 cent volt mázsánként.

Budapesti takarmányvásár. Május 29. (A szélesföldrosi vásárgazdaság hivatalos jelentése.) Rétiszóna I. rendű 120,000-130,000, II. r. 85,000-110,000, III. r. 70,000-75,000, III. r. csomagolásra 40,000-80,000, muharszóna 130,000-140,000, lucernaszóna felszárva 110,000-135,000, lucernaszóna zöld, nyers 60,000-105,000, alomszalma 60,000-75,000, zsupszalma I kéve 5000 K.

Vetőmagvak. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Vetőmagosztályának jelentése.) Árak nyersáruért 100 kg.-kint budapesti paritásában, minőség szerint, 1925. május 29-én:

Bab, fehér	310,000-330,000 K
Bab, tarka	220,000-230,000 "
Biborhere	400,000-450,000 "
Borsó, Viktória	500,000-560,000 "
Bükköny, tavaszi	240,000-260,000 "
Bükköny, szősős	420,000-450,000 "
Coriander	380,000-400,000 "
Cirókmag	190,000-200,000 "
Csilbehur	280,000-300,000 "
Csilagfűrt	250,000-270,000 "
Kendermag	380,000-420,000 "
Köles, fehér	380,000-420,000 "
Köles, szürke	300,000-320,000 "
Köles, vörös	310,000-340,000 "
Lencse, kisszemű	320,000-350,000 "
Lencse, nagyszemű	500,000-650,000 "
Lenmag	630,000-650,000 "
Mák	2.400,000-2.500,000 "
Muharmag	200,000-220,000 "
Mustármag	650,000-700,000 "
Napraforgó	370,000-390,000 "
Tatárka	310,000-330,000 "
Tokmag	620,000-650,000 "

Budapesti vágómarhavasár. 1925. évi május hó 28-án. Felhajtás 768 darab nagy vágómarha. Lanyha irányzat mellett az elsőrendű marhák árai változatlanok maradtak, míg a közép- és gyengeminőségűek kg.-kint 500 K.-val, helyenkint még többel is olesóbbodtak. A legközelebbi marhavasár a pünkösd hétfői ünnep miatt kedden, június hó 2-án lesz megtartva. Eladatlanul visszamaradt 66 drb nagymarha. Következő árakat jegyezték kg.-kint elősúlyban: Bika, jobb minőségű 12,500-15,500, kivételesen 16,000-16,500, bika, silányabb minőségű 8500-12,000, tarka hizott ökör, jobb minőségű 13,000-16,000, kivételesen 17,000, középminőségű 8000-12,000, alárendelt minőségű 5500-7500, magyar tehén 7000-13,000, tarka tehén 5500-15,500, kivételesen 16,000-16,500, bivaly 7000-9000, növendék 6000-12,500, kicsontozni való 4000-5000 K.

Budapesti szarumarhavasár. 1925. május 26. Felhajtás: 602 drb, ugyanint 601 drb élő belföldi szopósborju és 1 drb gödölye. A vásár irányzata élénk volt, az árak változatlanok maradtak. Eladatlanul visszamaradt 8 drb. Jegyzett árak kg.-kint: Élő borjúk: Belföldi szopós: I. rendű 19,500-20,000, kivételesen 21,000, II. rendű 18,000-19,000, III. rendű 17,000, 1 drb gödölye 110,000 K. lábón.

Budapesti juhvásár. 1925. május 26. Felhajtás: 29 drb juh, ugyanint: 3 drb kisorolt kos, 26 drb kiverő és anyajuh. Eladatlanul visszamaradt 28 drb. Jegyzett árak kg.-kint elősúlyban: Kisorolt kos 14,000 K.

Tenyészállatok és járműok. (Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága jelentése.) 1925. május 29. Importált fehér erdélyi járműokör 16,000-18,000, I. rendű fehér belföldi járműokör 12,000-14,000, I. rendű tarka belföldi járműokör 12,000-15,000, friss fejűstehén 15,000-18,000, 1 1/2 éves őszök 12,000-14,000, 1 1/2 éves tinók 12,000-14,000 K.

Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Sertésleteleinek jelentése.) A ferencvárosi nyílt és zárt vásáron a csütörtöki felhajtás 4400 darab volt, melyből eladatlanul 2606 darab maradt vissza. Nagyon lanyha irányzat mellett az árak 1000 K.-t estek. A lanyha irányzat a pénteki vásáron folytatódott és előreláthatólag a jövő hetet is a lanyhaság fogja jellemezni. Árak: prima urasági 19,000-19,500, prima szedett 18,000-19,000, közép 18,000, könnyű jobb 16,000-18,000, könnyű silányabb 15,000-16,000, öreg urasági 18,500-19,000, kivételesen 19,500, öreg szedett 17,000-18,000, angol sonkamalac 20,000, beállítani való sovány szűldő 15,000-17,500, zsir nagyban 26,500, szalonna nagyban 22,500, sertésus fejjel-lábbal 25,000-27,000, hasított felsértés 23,000 K. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizomanyi hízalásra sertéseket elfogad és olesó előleget folyósít.

Budapesti lovasár. Május 28-án tartott heti lovasár forgalma közepes. Felhajtattott I. oszt. ló 705 drb. Eladatott 383 drb. Eladatlan maradt 322 drb. Árak: Jobb minőségű háta, csikó 600,000-2.000,000, könnyebb kocsi 900,000-1.000,000, igás kocsi nehéz 4.400,000-12.000,000, könnyű 3.000,000-8.600,000, számár 900,000, ószvér 1.500,000-3.000,000, alárendelt minőségű lovak 400,000-3.500,000, vágólovak 400,000-2.500,000 K. Fővárosi vágóra vásároltak 31 darabot. Vidéki vágóra vásároltak 43 darabot.

Wieni vágómarhavasár. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága jelentése.) F. hó 25-iki, hétfői fővásár felhajtása: 2600 darab volt. Irányzat nagyon élénk, árak 10-15 Groschenal emelkedtek. A folyó hó 28-iki csütörtöki pótvásár felhajtása 433 darab volt. Marhában az irányzat változatlan, bikák iránt a kereslet lanyhább.

Wieni sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R.-T. jelentése.) A folyó hó 28-iki, keddi, fővásár felhajtása: belföldi husstertés 36, zsirsertés 12, magyarországi zsirsertés 530, romániai husstertés 51, zsirsertés 2096, jugoszláviai zsirsertés 277, lengyelországi husstertés 9846, zsirsertés 14, összesen husstertés 9933, zsirsertés 2929 darab. Irányzat husstertésben rendkívül élénk, zsirsertésben kezdetben szintén nagyon élénk, később ellanyhult. Jegyzések a következők: prima zsirsertés 2-30-2-40, kiv. 2-45, közép zsirsertés 2-20-2-35, öreg zsirsertés 2-10-2-25, szedett zsirsertés 2-20-2-40, husstertés 2-00-2-55, kiv. 2-60. A folyó hó 28-iki csütörtöki pótvásár felhajtása 2600 darab volt. Irányzat és árak változatlanok.

Gyapju. A gyapjupiac múlt jelentésünk óta változatlan. A külföldi érdeklődés ezideig jelentéktelen a magyar gyapju iránt és a pénzsűke miatt nem vásárolnak a kereskedők és a gyárak. Árak 24-28 ezer korona között váltakoznak. Kivételesen uradalmi prima tételért 32 ezer koronát lehet elérni kilogrammonként szennyes állapotban. A gazdák a mai nyomott árak mellett nem hajlandók megválni készleteiktől.

Nyersbőr. Nyersbőrök: marhabőr 12,000-12,500, száraz marhbőr 22-23,000, borjubőr fej nélkül 22-24,000, száraz borjubőr fej nélkül 44-45, gyapjas juhbőr 16-18,000, nyírt 15-16,000, báránybőr 40-42,000 kg.-kint, löbör szózt 170,000-200,000, száraz 135,000-140,000 K. darabonként a budapesti piacon.

Tej és tejtermékek. Árak a budapesti piacon: Teljes tej literje 5800-6000, tejszínhab literje 45,000-60,000, tejfel literje 24,000-30,000, vaj kg.-ja 90,000-110,000, tehénturó kg.-ja 16,000-20,000, juhturó kg.-ja 35,000-48,000, ementáli sajt kg.-ja kicsinyben 60,000-90,000, nagyban 50,000-55,000, grói sajt kg.-ja kicsinyben 50,000-85,000, trappista sajt kg.-ja kicsinyben 45,000-60,000 nagyban 32,000-38,000 K.

Baromfi és tojas. Árak a budapesti piacon kicsinyben: Cairke, darabja 15,000-55,000, tyúk drbja 35,000-70,000, hizott ruca kg.-ja 24,000-28,000, libamáj kg.-ja 40-100,000, ludzsir kg.-ja 45,000-60,000, tojas drbja 1000-1400 K.

Budapesti halpiac. Árak kg.-kint: Ponty Ia kicsinyben 30,000-45,000 K., nagyban 35,000-40,000 K., ponty IIa kicsinyben 25,000-30,000, nagyban 28,000-30,000 K.

FORDSON-TRAKTOROK, OLIVER-EKÉK, FORD-AUTÓK
ANTAL JÁNOS és TÁRSA a „FORD”-gyárak autorizált képviselője **Kaposvár, Fő-utca 22. szám**
 ES ALKATRÉSZEK azonnali szállításra kaphatók: 1478

aguk miatt
egy mást kiegészítik/180.sz.
1-4. lap.

Zöldség és gyümölcs. Árak kilogrammonként a budapesti piacon: Sárgarépa 2000—3000, petrezselyem 3000—10,000, zeller 8000—12,000, kalarabé 4000—7000, vöröshagyma 4000—5000, fokhagyma 38,000—50,000, cékla 2000—5000, fejeskáposzta hollandi 12,000—16,000, kelkáposzta 6—12,000, fejesaláta drb-ja 0-500—2000, rózsaburgonya kicsinyben kg.-kint 3000—3600, nagyban q.-kint 260,000—280,000, fehérburgonya kicsinyben kg.-kint 1400—2000, nagyban q.-kint 135,000, uborka újd. 35,000—45,000, zöldpaprika drb-ja újd. 4000—12,000, tök 30,000—45,000, zöldborsó 5000—8000, karfiol 30,000—50,000, dió 16,000—20,000, torma 8—32,000, spárga 3000—24,000, cseresznye 8—32,000, sóska 4—10,000, egres 6000—18,000, spenót 2000—4000, eper 30,000—60,000, champiognomba 30,000—100,000 alma 7000—60,000 korona.

Borpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Borértékesítő Osztályának jelentése.) Május 29. Az árak nagyon vonatott üzletmenet mellett továbbra is lemorzsolódnak. Tömörborok ma már 5500 K-ért kaphatók hektoliter-Malligand-fokonként ab termelőállomás, sőt elvélve még ennél olcsóbban is. A Tokajhegyalján is teljes üzlettelenség uralkodik és az igen jó minőségű 1924. évi készletek majdnem mind megvannak még a termelők pincéiben. Az új terméskültsők eddig az ország minden részében igen kedvezők. Peronoszpóra csak elvélve lépett fel anélkül, hogy említésre méltó károkat okozott volna. Ha nagyobb baj nem éri a szőlőket, úgy mennyiségileg jó szüretre számíthatunk.

Szesz és szeszitalok. A Szeszértékesítő R.-T. 26-án megtartott ülésében a szeszárnak változatlan jegyzését határozta el. A szeszüzletben a forgalom kielégítő és úgy finomított, mint denaturált szesz kelt el detail tettelekben. Ecetgyártáshoz szolgáló szeszben is kielégítő volt a kereslet. Gyümölcsiparkafélékben a kereslet kielégítő, a törkölypálinka 60—82 ezer, seprópálinka 60 ezer, szilvórium 75—80 ezer, borparlat 100—120 ezer korona ab termelő állomás, 10,000 literfok.

Zürich, május 28. (Devizaszórlat.) Budapest 0'007275, Berlin 123'12 1/2, New-York 516'75, Bécs 72'75, Prága 15'32 1/2, London 251'75, Paris 25'93 1/2, Milánó 20'5375, Belgrad 8.60, Bukarest 2'4375.

Egy aranykorona ma a dollár hivatalos jegyzésének pénzfolyamán számítva 14,263'42 papirkoronával egyenlő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. B. Tápiószéle. A fehérmostár savanyítása nem nagyon ajánlatos, mivel savanyított alakban nem szolgáltat oly jó takarmányt, mintha frissen etetnék fel. Szénája sem izletes. Ha oly mennyiségek állanak belőle rendelkezésre, hogy zölden fel nem etethető, úgy erősen fonnaszítva kell be-savanyítani, mert különben kellemetlen pópés masszát alkot. A be-savanyított fehérmostár átlag 85% vizet tartalmaz, az emészthető nitrogéntartalmu anyagok mennyisége 12%, amelynek fele tiszta protein; 100 kg.-ja pedig oly tápláló-értékű, mint kereken 5 kg. keményítő. Nagyjában tehát táplálóértéke a savanyított csalamádé táplálóértékének 1/3 része. Szives figyelmébe ajánljuk a „Köztelek” mai számában a fehérmostárral foglalkozó közleményt. W. I. dr.

Lótejtűrtás. Szénkéneggel, ha az irtást most végzik el és ha négyzetméterenkint 24 gr. szénkéneget adnak, majdnem teljes eredményt érhetnek el. A szénkéneget legjobb négyzet- méterenkint négy lyukba adni hat grammjával mintegy 25—30 cm.-nyi mélységbe. A szénkéneveskendővel a szétosztás és adagolás legjobb és leggyorsabb. Ha öntözött és laza talajról van szó: nem lehetne az öntözést — elárasztással fokozni? Ez volna a leggyökeresebb munka. Tudok szemé- lyes tapasztalásból olyan (budapesti) esetet, hogy a 24 óráig elárasztott gyepen (a víz állandóan a gyeper fölött állott!) a lótejtű mind kiveszett, mert megfulladt. Az elárasztás július eleje táján volt, tehát akkor, amikor a lótejtű az évi fiasítása már kikelt a tojásból. A 24 óras elárasztás a tojásban nem tenne kárt. Jáb.

Legelsőrendű kivitelben és legprimább anyagból készült

kocsisöltönyök, inas-, vadász- és soffőrruhák, eső-köpenyek, szűrők.

Óriási választék mindennemű munkás-, gépész-, cséplő-méhész- stb. öltönyökben.

Előnyös árak!

Kérje képes árjegyzékün- ket, ingyen és bérmentve küldjük meg!

Pontos és előzékeny kiszolgálás.

Meg nem felelt árut bármikor kicserélünk.

Cuhmann
ÉSTÁRSA
RÁKÓCZI ÚT 16

Védekezzünk a burgonyavész ellen!

BURGOL
(porozószer)

PÉROSAN
(permetezőszer)

Haszonszámítás:

10 kat. holdra kell 250 kg. Burgol 3—4-szeri porozáshoz à 10.000 K 2,500.000—K

3—4-szeri porozáshoz 10 napszám à 50.000 K 500.000—K

Egy porozógép első évben teljesen leírva 500.000—K

Összkiadás 10 holdra 3,500.000—K

A porozás, vagy permetezés átlagosan 20% terméstöbbletet biztosít, még akkor is, ha a betegség nem lép fel; ha pedig burgonyavész pusztít, akkor a terméstöbblet lényegesen nagyobb.

10 kat. holdon terem porozatlanul 600 q à 100.000 korona ... 60,000.000—K

Csak 20% terméstöbblet felvéve a porozás javára, terem 720 q ... 72,000.000—K

Terméstöbblet 120 q értéke ... 12,000.000—K

Tiszta nyereség 8,500.000— kor.

Minden gazda a **saját érdekében** cselekszik, ha megszokja a burgonyavész elleni rendszeres védekezést.

Minden gazda a **köz érdekében** cselekszik, ha szomszédainak számszerűen bebizonyítja a védekezés rentabilitását.

Porozás vagy permetezés sorrendje:

- I. június első fele,
- II. július eleje,
- III. július vége,
- IV. augusztus közepe.

CHINOIN
gyógyszer- és vegyszertári termékek gyára t.-t.
UJPEST.

AJKAI KÖSZÉNBÁNYA R.-T.

BUDAPEST, V., ORSZÁGHÁZ-TÉR 4.
Telefon: 168-58 Sörgöncím: Ajkázén

Hirneves **Szent Egydy-i GŐZEKEKÖTELEKET**

legelsőrendű minőségben raktárról azonnal szállít a gyár képviselője:

Magyar Béla
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 30.
Telefon: 44-47 7159 Telefon: 44-47

Üzletáthelyezés!

Gyapjubizományi üzletemet V., Dorottya-utca 9. szám alól **V., Szabadság-tér 17. szám alá** Tőzsdepalota (főbejárati) helyeztem át. Uj telefonszám: 76-99

GYAPJUT
elsőrangú bel- és külföldi megbízásból, későbbi szállításhoz legmagasabb áron veszek
ZEISLER ARTUR

Világszabadalom! Forró nyárban sem kell jég,

ha húst, tejet, tojást, sőt stb.

önműködő A-S géppel hűt

mely ily bámulatosan egyszerű:

Egyodárulattás:

Gellert Ignác és Társa R.-T. Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon: 12-21 Wien, III., Kegelsasse 27

Saborsky Ede és Társa

Budapest—Wien
szarvasmarha-, sertés-, borjú- és juhbizományosok

BUDAPEST: Sertésvevőhid, telefon: József 15-30-30
Marhavágóhid, telefon: József 15-30
Saborsky István Jakkóknak telefonára: József 44-17
WIEN: R O P A. III. St. Marx.
Telefon (Untermyway) 22-81
Erdőmárványok címzése: Budapest-Kisbuda-utca
Budapest-Sertésvevőhid Wien, St. Marx

DEUTALAN VABAU JELENTÉSEK 1923

Háromezeröttszáz holdas kastélyos birtok dunántúli. Ezer holdas gazdaság Pest mellett kastélyval, malommal. Ezer holdas prima birtok Békés megyében. Négyszázötven holdas dunántúli. Négyszázötven holdas felszereléssel, szénbányával jutányosan megvehető. Négyszázötven holdas prima birtok vágható öserdővel, szőlőgyárral, gazdag élő- és holtfelszereléssel jutányosan megvehető. Négyszáz holdas határozás urakkal. Háromszázötven holdas prima birtok Posthoz közel, fővonalon, négyszázötven modern urakkal.

Háromszáz holdas prima birtok nyolcszáz kastély, sok gazdasági épület, mind jókarban, gazdag élő- és holtfelszereléssel, családi okok miatt jutányosan megvehető. Két százötven holdas, erdővel, fővonalon, négyszázötven urakkal, felszereléssel körülvéve megvehető. Száz holdas prima birtok Balatonparton ötszáz villaival, vízjellel. Budapestnél nyolc-tizenöt holdas urai gazdaságok, kastélyokkal. Ötven holdas tanyabirtokok. Balatonparton modern

villák két-három holdas belsővel, gyümölcsös, villatelek kapható. Bérpótlak, villák Budapest bármely kerületében ártási válasszal kapható. Téglyagyár és fűtőberendezés nagy jövedelemmel, modern villa és sok gazdasági épülettel, modern felszereléssel, biztos bevétel, családi okok miatt eladó. Kőszénbánya, mely bérbe van adva, egy tulajdonos eladó, mely biztos jövedelem. Bővebb felvilágosításokat nyújt Török-iroda, O. F. B., Budapest, VIII., Rákóczi-ut hevenhat. Telefon: József 53-49. 7821

GŐZEKE részleteket mindenféle gyártmányú gőzekhez készít és szállít precíz kivitelben, acélfogaskerekeket, fémcsapágyakat, tűzszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEKET**
SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, MISKOLCON. 7187

Gőzeket elismert legjobb minőségben kapható: **HEGEDŰS JOZSEF** okl. gépészmérnök Budapest, IV., Papnövelde-utca 1. sz. TEL.: J. 154-04 és J. 70-97 7428 Sörgöncim: HEGEDŰS

Vezérképviselet: **RACZ F. mérnök** Budapest, V., Falk Miksa-u. 8.

Juhtenyésztés és gyapjulszervezés Irtó: Kovácsy Béla. Ár 25.000 K és postaköltség "PÁRIA" r.-t. könyvoztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Motorekeberszántást őszi, tavaszi, sekély- és mélyszántást vállal **60-80 és 100 HP-es motorekkel** 100 holdtól 1000 holdig, kedvező feltételekkel **COLUMBIA MŰSZAKI VÁLLALAT, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 66.** Telefon: 161-27 7312

Villamos-világítási, erőátviteli és akkumulátor-telepeket tervezünk, építünk, javítunk és karbantartunk. **RÁDIO-berendezéseket**, szerelési anyagot, izzólámpát raktárról szállítunk. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. **HOFFER és SZOMMER** műszaki és elektrotechnikai vállalat, Budapest, VI., Eötvös-u. 29. 7113 Telefon: 49-03

Rietschel és Henneberg r.-t. Budapest, VIII., Práter-utca 12. szám Telefon: József 23-18 7548 Vízvezeték, csatornázási, esőcsínáló, központi fűtési, fűrdő- és egyéb egészségügyi berendezések

Cséplőgép-golyóscsapágyak javításának ideje itt van! Szavatoljuk, hogy az általunk javított golyóscsapágyak golyópályáit mindenkor ujjonnan lesznek csiszolva és az összes régi golyók újakkal helyettesítve. **Uj golyóscsapágyak minden méretben raktáron!!** **JAUSZ TESTVÉREK** Budapest, VI., Teréz-körút 37. Telefon: 150-44 7814

HEUCKE-GŐZEKE készlet 7719 tulhevitős, 16 HP, alig használt, minden részében teljesen kifogástalan, igen jó állapotban, ekekkel, lakókecsi stb. tartozékokkal **azonnal kapható** **Székegy és Székely mérnökök** a Heucke-gőzekegyár képviseleténél Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 4. szám.

Jelzálogkölcson kisebb-nagyobb birtokokra, dollárban vagy koronában, hosszabb időre is, kedvező feltételek mellett folyósítat: **Földhitel, Budapest, VII., Dohány-utca 90.** 7820

Cséplőgéptulajdonosok!! **Pénzt, időt, munkát** takarítanak meg a 1764 **STERN-féle dobkosár-betétléccel** 680 kg. tiszta **buzaszem** volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, betétsínes géppel szakértőbizottság előtt utáncsépeltetünk. **Pénzt, időt és munkát** takarítanak meg. **Kérdőzködésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást.** **BÁRDOS és BRACHFELD** BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/F

TÖZEGKORPÁT **ALOMTÖZEGET** légszűrő állapotban azonnal szállít a **TÖZEGKITERMELŐ R.-T.** Központi iroda: Budapest, VI., Teréz-körút 28. (Pyramis helyiségben) Telefon: 65-48, 65-49, 65-56 Interurbán: 196-87 Termelőtelep és gyár: Fonyód (Szugy u.)

Szabadalmazott **STILLE** HENGER-DARÁLÓ félannyi erő igénybevétele mellett kétannyi teljesítménnyel bír, mint más daráló. 7777 **Vezérképviselet:** **Bárdos és Brachfeld** Budapest, VI., Gyár-utca 5. szám.

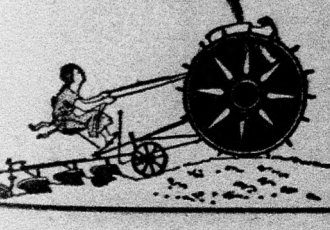
Lószekér, ökörsekér, tárcsásborona a legolcsóbb napi áron kapható. A gazdaközönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu, kintőn bevált egyes és kettős ekéinkre, tárcsásboronánkra, rőtörő-, magtakaró-boronánkra, porhanyítóinkra, gyomirtóinkra, ekekapáinkra, különböző nagyságu, legjobb kivitelű **ló- és ökörsekereinkre.** 1 darab kocsierek bevasalattal 200.000 korona, komplett famunka 2.000.000 korona. **Öntödénk elállít mindennemű szürke öntvényt. Magánjáró átalakításhoz szükséges öntvények kg.-kint 6000 koronáért raktárról szállíthatók.** 7807

GAZDASÁGOK FIGYELMÉBE: **3-soros tengeriültetők, tárcsásboronák** 8, 10-es ekék, Losonci Gazdasági Gépgyár gyártmányu vetőgépek, míg a készlet tart, tothengeres és kanalas-rendszerü **SATURNUS** 7430 **Műszaki és Gépkereskedelmi Részvénytársaság, Budapest, V., Rudolt-tér 11. sz.**

Fordson-traktorok és ekék eredeti gyári áron **Lábassy-téle Mezőgazdasági Ipar és Gépgyár R.-t., Törökszentmiklós**

Lótartók! Lószerszámot, pokrócot, szállításra kész szállítunk bármilyen mennyiségben! Igás, párja 1.700.000 K-tól Parádés, párja 4.000.000 K-tól Nyergek, drb.-ja 2.000.000 K-tól Mindennemű árunk 1. rendű. **KOLHÁNYI TESTVÉREK** szíjgyártók és nyergek Budapest, IX., Viola-utca 48. szám Hívótelefon: József 53-09 7643

HOLAMO a jelenkor legjobb **SZÁNTÓGÉPE!** Szánt, csépel, vontat, malmot hajt! **Benzin- vagy petróleumüzem!** Nagy teljesítmény! **Kis fogyasztás!** Nagy járókerék! Szabályozó! **Farkas J. és Társa motortelepe,** Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61. Telefonszám: 87-77 7653

Malom? **M kell jég,** **st, sört stb.** **géppel hűt** egyszerű: **Nincs utántöltés!** Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon: 12-01 Wien, III., Kegelgasse 27

IRODAK: Sorévközpont, telefon: József 18-20 Marhavágóhid, telefon: József 18-80 Saborny lévén lakásának telefonára: József 44-17 **WIENI IRODA:** III., St. Marx. Telefon (Interurbán): 22-81 **Küldemények címzése:** Budapest-Marhavágóhid, Wien, St. Marx Budapest-Sorévközpont **DEJALAN VÁSÁRI JELENTÉSEK** 1023

H-S-C-S

NYERSOLAJTRAKTOR

szántásra, cséplésre, vontatásra

egy
henger

egyszerű
kezelés

alacsony
fordulatszám

hosszu
élettartam

nyers-
olaj

legolcsóbb
üzem

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

Egy állandó öserő áramlik
állandóan gazdasága felett

A SZÉL!

Ne engedje el kihasználatlanul!

Magyarország szélstatistikája a legkedvezőbbek egyike: 300 szeles nap.

Kérjük tudakozódják szélmotoraink felől!

Halápy Oszkár ur Érd; gr. Zichy Rafael ur Felsőszentiván; Jakabffy Dező ur Pusztacség; Weber Aladár ur Ballószeg; Voigt Vilmos ur Órkény uradalmainál stb. stb.

Ingyenerő!

Ingyenvilágítás!

Minden felvilágosítást díjtalanul adunk!

MALOMBERENDEZÉSEK

mindenféle nagyságban a legmodernebb kivitelben.

ESŐZTETŐBERENDEZÉSEK

szántóföldi öntözésre.

SZÍVÓGÁZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK

6—35 lóerőig.

SZALMATÉPŐ-CSÉPLŐGÉPEK

„GRENO” DARÁLÓMALOM

200—300 kilogramm dara óránként, 1½—3 lóerőig.

CENTRIFUGÁL-SZIVATTYUK

MINDENFAJTA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 57.

TELEFON: 28-28, 11-85

INTERURBÁN: 26-68

Prospektus ingyen!

Méternöklátogatás ingyen!

A gazdaság minden ágában jártas, nagy gyakorlatlal rendelkező, modern, izr.
állatorvos
 uradalmi állást vállalna, ahol hivatásán kívül egyéb teendők ellátására is vállalkozik. Ajánlatot „Külön referenciája állatorvos 7840” jelgőn a kiadóhivatalba kér. 7840

STOCK-, WD-, COMNICK-motorekét
 bérletre keresek. 7837
 NEU GYULA, Budapest, Vilmos császár-ut 66.

GYAPJUT
 vesz napi áron
 ÁLTALÁNOS GYAPJUKERESKEDELMI R.-T.
 Budapest, V., Tükör-utca 4. szám
 Telegramm: Negretti 7841 Telefon: 203-34

Bérbeadó földbirtok.
 Az újfalusi vasútállomáshoz 3 kilométerre, Pusztapáskán, a félegyházi határban lévő, Poor István tulajdonát képező 496 magyar hold kiterjedésű birtok, magyar holdankint 75 kg. búza és 75 kg. rozsért 6 szendőre bérbe kiadó. A birtokon van 4 szobás urlakás, több cselédlakás, hatalmas magtár és görő, továbbá 50 drb marhára istálló. Értekezni lehet. 7842
 dr. Dömötör Gergely ügyvédnél, Kecskeméten, Nagykőrösi-utca 18. szám.

BAKFODÁR szikrafogó

 Földbirtokosok, lokomobil- és gőz-
 eketulajdonosok figyelmébe!
 Szereltesse fel lokomobiljára, gőzekéjére a mezőhegyesimenesbirtok mozdonyán 6 hónapon át kipróbált és a tenyészállatvásáron üzemben bemutatott szab. **BAKFODÁR** szikrafogót, mely kizár minden tüzesetet. A **BAKFODÁR** a legjobb tűzbiztosítás. Garantáljuk, hogy a **BAKFODÁR** szikrafogó alkalmazása után, a legmegegerőltetőbb üzem mellett, egyetlen szikra sem hagyja el a kéményt. A **BAKFODÁR** szerkezeténél fogva a huzatot elősegíti. Megrendelésnél kérjük tudatni, hogy hány HP-és lokomobilra, illetve gőzekére lesz a szikrafogó alkalmazva. — Vezérképviselet: 7826
COLUMBIA műszaki vállalat, Budapest, VI. ker., Vilmos császár-ut 66. Tel: 161-27

2 drb Big-Four-traktor, komplett ekékkel és tárcsásboronákkal
 1 „ Hofherr és Schrantz löherfejítőgép
 1 „ MAV. 26 HP benzinlokomobil, M. 27
 1 „ KPN. jelű kukoricamorzsoló, 4 felöntőgarattal
 1 „ Cambridge-henger
 15 „ Extirpator
 19 „ ZH. 9. jelű eredeti Sack-ek
 használt, gyárilag gondosan javított állapotban, igen kedvező áron **eladó**
Gépjármű és Műszaki R.-T.
 Budapest, Rudolf-tér 1. sz.
 Telefon: 189-80 7818

Korai burgonyát, zöldborsót
 és egyéb kerti veteményeket legjobban értékesít
Schönwald Lipót, Budapest, IX., Lónyay-utca 46.
 Áru címzendő: Schönwald Lipót, Budapest, Központi vásárcsarnok. 7825 Telefon: József 23-49

KOMNICK-motorekék és gőzekék, FORDSON-traktorok, Oliver-ekével, SKODA-tejszeparátorok, HAWA-cséplők
 Mindenféle kisebb-nagyobb mezőgazdasági gépek, műszaki cikkek, olajok, kedvező feltételekkel „AGRICULTURA” KERESKEDELMI R.-T. géposztályánál (Fleischl Samu cég géposztálya) Budapest, V., Nádor-utca 28. 7424

Megvételre kerestetik egy használt, jókarban lévő **Asványi-féle tengeriszártépő**
Eladó egy 10 lóerejű, kifogástalan állapotban lévő **Ganz-féle benzincséplőmotor**
 Ajánlatok küldendőek Csurgói Bérgazdasághoz, Csurgó, Somogy m. 7830

Egy kitűnő karban lévő ötéves Hofherr-Clayton 8-as cséplőszekrény elevátorral és egy szintén jókarban lévő 8 lóerős MAV. lokomobil bérletátadás miatt folyó évi június hó 3-án délután 2 órakor Pápadereskén **szabad kézből elárvereztetik.**
 Érdeklődőket, kik az árverésen megjelenni óhajtanak, előzetes értesítésre Pápa vasútállomáson kocsit várja. **Lengyel Károly, Budapest, V., Nádor-utca 13. szám, III. emelet.** 7836

Gazdálkodók és földbirtokosok figyelmébe!
Tölgy iparvasuti talpfákat és mindennemű tölgy épületfát
 minden méretben, vagonfélteként, továbbá tölgy boroshordókat bérmentve az cseh-magyar határ, legközelebb szállít:
REIZMAN SÁMUEL fatermelő és hordógyáros, Mukačevo (Podkarp. Rus)
 Érdeklődőknek ajánlattal szolgál. 7746

A nagyérdemű t. Uradalmak és gazdaközönség szíves tudomására hozom, hogy módomban lenne elsőrangú kiterjedt összeköttetésem révén úgy mosatlan, zsírban nyírt, szennyes, valamint usztatott és háton mosott **gyapjút**
 a mindenkori legmagasabb napi áron értékesíthetni. Szíves ajánlatokat alanti címre a mennyiség, gazdaság és legközelebbi vasúti vagy hajóállomás megjelölését kérve, egyuttal megszilidabb kiszolgálásról az igen tisztelt gazdaközönséget biztosítom.
Keller Zsigmond, Budapest V., Vadász-utca 33. Telefon: 21-08
 Sürgőnycim: Kellerszig Budapest. 7823

Alapított 1873. Telefon: 41-96
SCHWARZ M. L. r.-t.
 Budapest, V., Vilmos császár-ut 4.
 Mindennemű **kocsis- és inaslibériák,**
 valamint **soffőr-ruházati cikkek**
 főraktára.
Gépész-, munkás-, cséplő-stb. öltönyök nagy választékban állandóan raktáron. 7742
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Hungária-drótfonatok
 a legolcsóbbak és legtekélyesebbek. 7134
 Egyedüli gyártója: **Haidekker Sándor R.-T.**
 sodrony-, szövet-, fonat-, kerítés-, vasbutor- és lánegyár
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/5.
 Fiók: Budán, II., Fő-utca 59.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Rozsdásodás ellen kátrányozott táskadrót alkalmi áron.

Eladó birtok
 Veszprém megyében, Balaton mellett, vasúttól két kilométerre: 725 magyar hold, nyolcszobás urlakással, kétezár marhára istállósval, felszereléssel, vasúttal azonnal átadó. Gazdasági termények balatoni fürdőtelepekhez legmagasabban értékesíthetők. Csak közvetlen vevőkkel tárgyal: **dr. Horvát Gyula, Budapest, V., Fatk Miksa-utca 3. vagy dr. Révész Tivadár, Budapest, V., Csáky-utca 40.** 7837

GAZDASÁGI NYOMTATVANYOKBÓL
 Árjegyzékét küld a „PÁTRIA” nyomda r.-t. nyomtatványosztály, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket
 uradalmak, málmok, kastélyok stb. részére, meglévő telepek átalakítását, bővítését, szivattyúk, gazdasági és hűtőberendezések beépítését vállalja:
Székely és Társa mérnökök
 Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 4. sz.
 Telefon: 98-60. 7719 (Alapított 1905-ben)

Honka-pusztai ménés és gazdaság elad: 7822
 létszámfeletti 5 drb amerikai vemhes kancát és 6 drb csikót, belgalótenyésztésből 14 drb törzskancát egy törzsménnel és éves méncsikókat. Gazdasági felszereléséből pedig elevátort, lószerszámot, lókapát, kézi eszközöket, fahengereket stb.
 Értekezés: **Martens Caesar, Tereske, Nógrád m.**

„RATIMORS”
 a legmegbízhatóbb patkányirtószer
 A gazdaközönség köréből beérkezett kéréseknek és megnyilatkozott kívánásoknak megfelelőleg, hosszú időn át kísérletezünk olyan patkányirtószer előállításával, amely rendelkezésének megfelel, a patkányokat tehát kipusztítja és az anyag egyéb állatra nem mérgező hatása. Célunk eléretett, a befejezett kísérletek abszolút eredményeknek bizonyultak és ennél fogva a **RATIMORS** patkányirtószer a mai naptól kezdve forgalomba hoztuk.
 A **RATIMORS** folyadék, amely a használati utasítás szerint használható fel. Egy liter, amelynek tartalma egy liter anyagnak felel meg, ára 80.000.- korona. Megrendelhető a 7838

Veterinária Vegyészeti R.-T.-nál
 Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 18/b szám.

Eladó kétgéprendszerű gőzekészletek és tartozékok:
FWLER-féle 20-as
FWLER-féle 16-os
FWLER-féle 14-es
GANZ-DANUBIUS-féle 20-as
MAV GÉPGYÁRI gőzek
Billenőekék sekélyszántáshoz 10-es, 9-es, 7-es, 6-os, 5-ös.
Billenőekék mélyszántáshoz 5-ös és 4-es.
FWLER-féle gőzekegrubber 5 méter munkaszélességgel, tarlóhántáshoz kiválóan alkalmas.
FWLER-féle gőzborona 7 m. munkaszélességgel,
Rőtörőhengerek,
Uj vizhordóajtók,
Lakókocsik,
Gőzekékőtelek.
Erdélyi Márk Gépgyár
 Budapest, VI., Lehel-utca 10. sz.
 Telefon: 191-17, 194-35
 Sürgőnycim: Gőzeke Budapest 7819

CEMENTIPARI GÉPEK ÉS FORMÁK SZÁNTÓ és BECK MÉRNÖK GÉPGYÁRÁBAN BUDAPEST, X., GYÖMRŐI-UT 76-78. SZ. Telefon: József 80-88, József 90-34 7221

Kérjen árajánlatot

6917. kig. 925.

Árverési hirdetmény.

Baja thjt. város közönsége a folyó 1925. évi gazdasági év végétől kezdődőleg haszonbérbe adja a tulajdonát képező:

Mátéhazi-puszta IV. majorságot, mely Csávoly községtől 0-5 km-re, Felsőszentiván községtől 3 km-re, a legközelebbi vasúti állomással rendelkező Bácsbokod községtől 5-5 km. fekszik. A majorság területe 1000 □-övel számított **584 hold 780 □-öl szántó, 4 hold 348 □-öl rét és 32 hold 778 □-öl nádas.** Továbbá haszonbérbe adja a

Mátéhazi-puszta VII. majorságot, mely Felsőszentiván községtől 2 km-re, Csávoly községtől 4 km-re, Tataháza községtől 5-5 km-re a legközelebbi vasúti állomással bíró Bácsbokod községtől 6 km-re fekszik. E majorság területe 1000 □-övel számított **987 hold 787 □-öl szántó.**

Az árverés folyó évi **június hó 3-án délelőtt 9 órakor** fog megtartatni Baja város székházának közgyűlési termében.

Csakis zárt írásbeli ajánlatok tehetők. Bámultipénz 1000 □-öles holdankint 5 aranykorona, mely az árverés előtt letendő.

Ajánlatok tehetők az egész majorságra, azonkívül külön egy-egy kalkaturára is, mely utóbbi esetben a bérlőnek a gazdasági épületek aránylagos használatához van joga. A kalkaturák nagysága 1000 □-övel számított 160-260 hold között változik.

A bérbeadás 12, vagy 16, vagy 20 évre történik. A haszonbér 1000 □-öles holdankint 50%-ban buzában, 50%-ban morzsolt tengeriben ajánlandó meg.

A IV.-ik majorságban a gazdasági épületek közül csak egy istálló és egy cselédlak képezi a város tulajdonát, a netán még szükséges épületeket új bérlőnek kell emelnie 2 év alatt, de jogában áll a régi bérlőtől az épületeket megváltani.

A VII. majorság megfelelő gazdasági épületekkel, ugymint egy gazdasági lak, két cselédlak, két nagy istálló és egy görével van felszerelve.

A bérlet szabadon gazdálkodhatik, köteles azonban minden 5 hold szántó után egy számoszószágot tartani.

A haszonbér utólag fizetendő és pedig szeptemberben a buza, áprilisban a tengeri.

A föld jöminőségű és kifogástalan karban van. 1918-tól kezdve 12 évi bérleti szerződése ugyanazon haszonbérlet birtokában volt. Szorgalmas, jó munkás, csekély igényű gazdasági cselédség és munkások szerződhetők, különösen a közel fekvő Felsőszentiván és Bácsbokod községekből.

Részletes feltételek Baja város tanácsától szerezhetők be.
Baja, 1925. évi május hó 18-án.

Városi Tanács.

Védjük gyümölcsöseinket, szőlőinket, kertjeinket

a Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayern & Co. Leverkuseni gyárnak az egész világon kipróbált szerével

**Solbar: lisztharmat, monília, fusicladium,
Ustin: vértetű,
Venetan: levéltetű ellen.**

**Gyártja: Krausz-Moskovits Egyesült Ipartelepek E.-T., Budapest, VIII.,
Grömvölgy-utca 8.**

**Forgalomba hozza: A Magyar Növénynemesítő R.-T., Budapest, VII.,
Dohány-utca 20.**

**Kapható: „Hangya” Fogy. Szöv. összes fiókjaiban, a Magyar Mezőgazdák
Országos Szövetségében és a szakmába vágó összes kereskedésekben.**

Szeszfűző- és finomító-(tisztázó)-üstök

raktári garanciával szállítottok. Mindennemű vöröszedények, fűző- és mosóüstök, tejgazdasági üstök stb. készítése, javítása és ónozás.
Gyümölcsbefűző üstök.
Godra Sándor és Fia
rémfűzőüzem
Budapest, IX., Gróf
Haller-utca 4. szám.
Modern Ikkőgyár-
berendezések. 7826
Ismertetői díjtalanul!

Kész ablakok és ajtók

minden méretben, lakó- és munkahelyek részére, építési szabványok szerint, tehát nem olyan, mint a forgalomban lévő raktári készítmény, hanem az alapanyagok, bármely mennyiségben azonnal kaphatók

HUFNAGL IMRE ablak- és ajtógyártó
gyárban
BUDAPEST, VI., KARTÁCS-UTCA 27. SZÁM
(A, B, C, J és F villamosokkal Nyugati pályaudvartól
500m távolságra) 7419 Telefon: 103-22
Rajzokat vonatkozó árral felhívásra díjmentesen küld

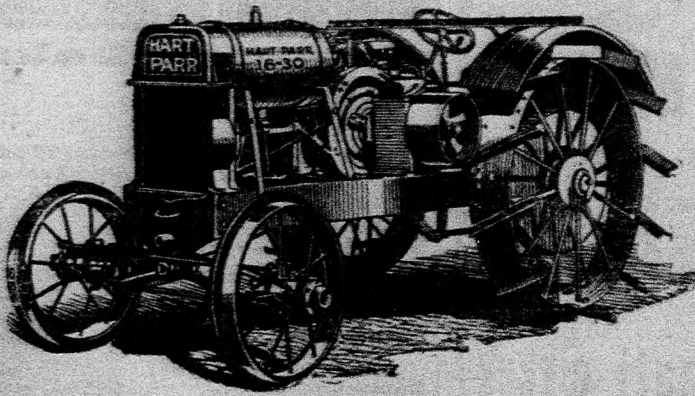
A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit-

PALA

CSAK AZ „Eternit” VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MŰVEK MÁTSCHKE LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-UJFALU.

HART PARR A TRAKTORIPAR MEGALAPÍTÓINAK 24 ÉS 30 LÓEREJŰ, LEGÚJABB RENDSZERŰ PETRÓLEUMTRAKTORJAI A TRAKTORGYÁRTÁS LEGTÖRÉLETESEBB ALKOTÁSAI RAKTÁRUNKRÓL SZÁLLITHATÓK!

A HART PARR-traktorok valóságos mezőgazdasági traktorok!
Gyökeresen eltérnek az automotoros traktoroktól!

Jellegzetes kiválóságuk:

Alacsonyfordulatszámú fekvő motor!

Minden rész bámulatos könnyedséggel hozzáférhető!

Teljesen újrendszerű szabadalmazott petróleumkarburátor, mely a leggazdaságosabb fogyasztást biztosítja!

Szántás: 3-vasú eredeti amerikai ekével!

Cséplés: 48"-54"-60" dobszélességű cséplővel, melyeket játszani könnyedséggel el is vontatnak.

Súlya: 24 HP traktor 1850 kg., 30 HP traktor 2400 kg.

Árajánlattal és kimerítő ismertetéssel szívesen szolgál a vezérképviselő!

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80.

nket,

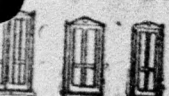
gyárnak az

m,

udapest, VIII.,

Budapest, VII.,

ny Mezőgazdák
kedésében.

és ajtók

csak részére, époly
yan, mint a for-
itmény, vasalva és
azonnal kaphatók

E asztalosár-
gyárban

UTCA 27. SZÁM

ugati pályaudvartól

Telefon: 103-23

ara díjmentesen küld

YAGA

ALÓDI

ERGES-UJFALU.

aktorok!

ól!

2

RJAI

aktorok!

ól!

mető!

karbura-

ztosítja!

vel, me-

2400 kg.

80.

Gyorsjáratu 7088
TEHERAUTOMOBILOK
előnyös feltételek mellett
Metropol Garage
Budapest, VI., Lehel-utca 25.
Telefon: 112-23, 112-24, 112-25, 112-27

Alapítástól 1892-ben.

ZUPKA ANTAL
autókarosszéria- és
kocsigyár, Budapest,
VIII., Ilés-utca 17. sz.
Telefon: J. 48-06.
Állandó raktár-
uj és használt ko-
csikban. Kocsik ja-
vitásák, fényezésük,
újra való kárpitozá-
sát jutányosan el-
vállalom. 7072

Szab. BROWN-féle
kéménytoldók
és vasaló hevítőcsövek

LAROS LAJOS
Takaréküzheleggár R.-T.
BUDAPEST
Központi iroda és gyár:
VIII., Bezerédy-utca 8. sz.
Telefon: József 21-34
Városi üzlet és raktár:
IV., Váci-utca 40. szám
(Irányi-utca sarok)
Telefon: József 153-52

KEMNA J. GŐZEKEGYÁR
Budapesti iroda: VI., Vilmos császár-ut 51.
TELEFON: 91-21
SÜRGÖNYCIM: KEMNA 9121 BUDAPEST

Breslauer törzsgyáram **gyárt és szállít** azonnal, vagy a legrövidebb idő alatt saját gyártmányu, szabadalmazott

forrógőzekekészleteket
új, vagy használt, de gyárilag teljesen kijavított, szavatoltan üzemképes állapotban. Továbbá általánosan elismert, saját gyártmányu

tárcsásboronás Kultivátort
5 méter munkaszélességgel 16-os, 20-as és 24-es készle-
tekhez és 275 méter munkaszélességgel 10-es, 12-es
és 14-es készletekhez. Kapható továbbá mindenféle

ráakasztó- és szántókészülék
valamint legújabb szabadalmazott

altalajturó
törés elleni biztosítással. Azonki- 7542
vül kaphatók saját gyártmányu

forrógőzűtíhengerek, motoros utíhengerek
minden nagyságban és súlyban, legújabb szabadalom szerint.

Itt Budapesten állandóan dusan felszerelt raktáram van mindenféle **Kemna-géphez szükséges alkatrészekből és gőzekesodronyokte-
lekből.** Szíves megkeresésekre minden megkivan-
tató felvilágosítással azonnal szolgálok.

Ha némelyik asszony tudná,

hogy néha mennyire nem praktikusán vásárol, akkor sok pénzt megspórolhatna. — Ne hagyja magát félrevezetni s ne tartson más kávépótléket éppen olyan előnyösnek, mint a „**Franck**”-ot.* Az igazi olcsóság éppen abban az utólérhetetlen kiadóságban rejlik, amely a régen bevált „**Franck kávépótlék**”-nak specifikus tulajdonsága.

* A kávédarálóval mint védjegy.

SIRIUS darálók
a legjobb útdőződő műköve-
kel, golyócsapágyakkal.
Óriási teljesítmény! Kis erőszükséglet!
Csakély beszerzési ár! 7131
Farkas J. és Társa
BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 61/K

MODERN
Transzmisszió-
KIVITEL
P R E C I Z
tengelyt, gyűrűkandós álló, függő- és falcsapágyak,
szű- és kőszékcsapágyakat, tengelykapcsolói azáltal:
Abeles Emil transzmissziógyár
Budapest, V., Váci-ut 88. Telefon: 24-41 és 98-32
Sürgönycim: Barsel 1543
Teljes közelművelések tervezése és szerelése
SZERKEZET

Rádiót! Hamar egy rádiót! Rádiót!

Miért kell minden gazdának rádiókészülék?

Lesz tán, aki azt mondja erre, dehogyan kell rádió, felesleges luxus, pedig nincs igaza, éppen ellenkezőleg, sok luxuskiadástól óv meg bennünket a rádió. A rádiókészüléken

- a gazda** hallgathatja a legfrissebb pesti **gabonatözsdei** jegyzéseket, az amerikai gabonakurzusokat, a papírok árfolyamait, a valuták jegyzését, a politika híreit. Csepelről **magyarul** s az egész világból közvetlenül az idegen nyelven (ha akarja)
- a felesége és leánya** előszeretettel a sok gyönyörű muzsikát fogja hallgatni Londonból és Rómából, Zürichből és Königsbergből, szóval Európa minden tájáról, koncertet, szólóéneket, jazzbandet, azután meséket, elbeszéléseket, felolvasásokat, mindenféle komoly és vidám témákról
- a fiuk** is mindezeket szívesen fogják hallgatni, még idegen nyelvleckéket is kapnak ingyen német városokból, az esti órákban francia, olasz, angol nyelvleckéket továbbít az ördögös masina.

Mennyivel mulatságosabb lesz az élet a tanyán, a faluban, a kisvárosban, ha ott a rádió, mely összeköt bennünket egy szempillantás alatt azzal az országgal, melynek híreit, zenéjét éppen hallani akarjuk.

Mennyi pénzt dob ki a magyar gazda, amikor időközönként felruccan Pestre, vagy felküldi az asszonyt s a lányokat pár heti szórakozásra. Hiszen most még a nagybirtokos is takarékoskodni **szeretne**, a birtokán töltene szívesen az egész esztendő is, de persze nem bírja ki, ha legalább egy párszor nem tölt Pesten néhány hetet. **Ha van rádió,** sokkal könnyebben ellen tud állani a csábításnak, hogy megint egyszer bekukkantson a fővárosba, ami pedig mindig kétszer annyiba kerül, mint amennyit rászántunk. **Milyen változatos a rádió programja!** Most éppen Csepel jelenti, hogy Hindenburg bevonult Berlinbe; a mutatón esavarunk egyet, Bécsből Beethoven-koncert hallatszik, de olyan tisztán, mintha két lépésnyire volna; megint tovább: Rómából éneket hoz a szikra; no most meg éppen Svédországból szavalnak valamit, hogy mit, azt nem értjük; Londonból jazzband hallatszik a Savoy-Hotelből és jaj be érdekes: magával hozta a villamosáram, ami nincs a programban: a Westminsteri apátság harangjai konganak bele; most kezdünk igazán esodálkozni: milyen messze visz bennünket a technika haladása. Elviszi a hortobágyi pusztára a londoni harang bimbamját is. Végre egy találmány, mely beleilleszhető éppoly könnyen a falusi környezetbe, mint a nagyvárosba, **sőt a falu jobban tudja élvezni, mint a város.**

Meg kell jegyezni, hogy sok tökéletlen rádiókészülék van forgalomban, melyeket olcsóságuk miatt vásároltak, vagy dilettáns módon összetákoláltak. Ilyenekből óvakodni kell.

Kitűnő, hibátlanul működő rádiókészüléket szállít s a helyszínen gondosan felszerel szavatosság mellett a

„Star” Kereskedelmi R.-T. gépek, műszaki és vegyi cikkek részére
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 61.
Minden felvilágosítást ingyen adunk

ELADÁS

6 HP gőzép... 2190

Olajpogácsa... 2195

Olajnövényeinket... 2195

Cseplőgarnitúra... 2196

Eladó: 1 Hornsby-Graepel... 2197

Ekealkatrészeket... 2197

Patkányt sikeresen irta... 2197

Fordson-... 2214

Egy nagyobb birtok... 2218

Alföldi... 2218

Eladó... 2218

Spárga... 2233

60 és 80 HP WD motorok... 2233

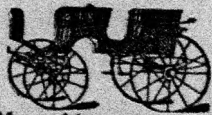
Eladó... 2232

Szerszámfát... 2232

WOLLNER KÁROLY... 2232

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY... 2232

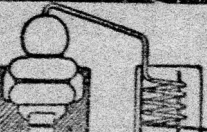
Bérszántást vállal: Szolinszky Jenő mérnök... Budapest, VII., Damjanich-u. 46.

Kocsiarucsarnok Szövetkezet... Budapest, VIII., Rákóczi-ut 51.

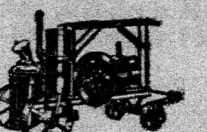
KÖZPONTI FÜTÉS-, VIZVEZETÉK-, CSATORNA-, ÖNITATÓ-berendezések tervezése és készítése... Budapest, VI., Rózsa-utca 62.

WOLF MÁRK... Budapest, VI., Rózsa-utca 62.

Legújabbban... Budapest, IX., Üllői-ut 19.

Olajpogácsa... Budapest, V., Vörösmarty-lőr 4.

OSERS ÉS BAUER motorgyár... Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Motorok... Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Diesel-rendszerű nyersolajmotorok... Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Szivógáztelepek... Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Osers és Bauer motorgyár r.-t. Budapest, V., Hold-ut. 23.

Kérjen Arájanlatot! Saját érdeke, hogy... Budapest, II., Margit-kört 13.

VÉTEL... Budapest, II., Margit-kört 13.

Tulajdonostól... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Keresek... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Uj... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

BÉRLET... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Haszonbérbe... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Bérlet... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Bérlet... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

100-200... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Magyarország legrégibb, legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti és borászati szaklapja a „BORÁSZATI LAPOK”

„BORÁSZATI LAPOK”... Budapest, V., Merleg-utca 4.

Tépetlen alomtőzeget... Budapest, V., Merleg-utca 4.

Magyar Általános Tőzegipar R.-T. Budapest, V., Merleg-utca 4.

BIBER a legmegbízhatóbb szigetelő anyag... Budapest, V., Vilmos-császár-ut 22.

SCHILLINGER MIKSA Zsák és ponyva kereskedés és kölesönzés... Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Gőzekeköteleket... Budapest, I., Mezőly-a. 6.

Kocsik, gummikerekek, loszerszámok, nyergek... Budapest, VII., Akácfa-utca 23.

SABORSKY JÓZSEF ÉS FIAI R.-T., BUDAPEST, VIII., Rökk Szilárd-utca 14.

FOGLALKOZIK: élő és leölt szarvasmarha, borju-, juh- és sertésbizományi eladással és bizományi vétellel

Magyarország legrégibb, legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti és borászati szaklapja a „BORÁSZATI LAPOK”

„BORÁSZATI LAPOK”... Budapest, V., Merleg-utca 4.

Tépetlen alomtőzeget... Budapest, V., Merleg-utca 4.

Magyar Általános Tőzegipar R.-T. Budapest, V., Merleg-utca 4.

Az állat drága, vigyázzunk rája és használjunk állandóan nyers Lysoform-ot,

„A fertőtlenítés a gazdaságban” című nagyon tanulságos füzetünket minden érdeklődőnek díjmentesen beküldi a Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyár r.-t., Ujpest.

Mangalica tenyészkának... Budapest, Szabolcs megye, vasútállomás Tokaj.

Uj tejüzem! Veszünk tejet, tejtermékeket (évi kötésre is) VITAMIN Tejipari Vállalat Budapest, VIII., Kálvária-utca 23. szám.

ZÖLDHITEL! Földbirtokosoknak legkulánssabban folyósít azonnal 6 hónapi lejárat-tal zöldhitelt az

AGRÁR INDUSTRIA R.-T. Budapest, V., Nádor-utca 20. sz. Telefon 21-83, 125-14

Tűz-, jég-, betörés-, baleset-, szavatossági és életbiztosítást csak a

Gazdák Biztosító Szövetkezeténél a magyar gazdatársadalom szintiszta magyar biztosító intézeténél kössünk

Igazgatóság: Budapest, IX., Üllői-út 1. sz.

Vezérképviselőségek: Balassagyarmat, Vármegeyház. — Debrecen, Kossuth Lajos-u. 4. — Győr, Deák-u. 12. — Kaposvár, Fő-u. 31. — Nagykanizsa, Kazinczi-utca 43/b. — Miskolc, Széchenyi-u. 35. — Pécs, Rákóczi-utca 11. sz. — Szeged, Tisza Lajos-körút 38. — Szekesfehervár, Ferenc József-tér 9. — Szombathely, Széll Kálmán-u. 7. — Szolnok, Gorove-u. 2680.

Ismét kaphatók **eredeti amerikai Massey-Harris fűkaszalógépek.**

Legjobb gyártmányu egyetemes acélekék, talajmivelőszközök, egyszerű és műtrágyaszórával kombinált sorvetőgépek, rosták, trieurók, morzsolók, daralók, szecskavágók, répavágók, borgazdasági eszközök, szénaprések, továbbá az összes Massey-Harris gyártmányokhoz való alkatrészek

raktáron vannak és azonnal szállíthatók:

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Nyugoti fiók: VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 63. BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-UT 32. Keleti fiók: VIII., BAROSS-TÉR 9.

LÓSZERSZÁM Gépszij

minden méretben, kg.-ja 125.000 K.
varrószijak, kötőszijak, szirony, kumet lószerszámok
mindenkor raktáron.

Állati bőrt kiteszt
bérmunkában (szőrmével is) esetleg megvesz

GÁL MIHÁLY bőrgyáros és szijgyártó
Városi iroda és főszékhely: Budapest, VI., Lázár-utca 16. (Operaház mögött) 7155
Telefon Interurbán 130-87

UJ RÁBA teherautók

REIMAN BUDAPEST, V., Vörösmarty-tér 3.
TELEFON: 141-08, 148-77 7174

Kedvező feltételek mellett vállalkozunk legmodernebb, tulthetős kétgéprendszerű gézekészletekkel és motorekkel

bérszántást.

Erdélyi Mór gőz- és motoreke bérszántási vállalat
Budapest, VII., Damjanich-utca 47. 7190

Kétgéprendszerű gézekkel

bérszántást vállal

HAJDU LÁSZLÓ okt. gépészmérnök, türelemsz. szakértő
Budapest, VIII., József-körút 49. sz.
Tel.: József 22-55. Sürgőnycim: „Hajmár Budapest“ 7203

Csépléshez román búkk tűzifát porosz szenet

legelőcsöbbsen szállít vagonféltelben a

PROSILVANIA R.-T.
Budapest, V., Hádor-utca 21. szám.
Sürgőnycim: Conifa, Budapest 7199

„Westfalia“ tejseparatorok

mindennemű tejjgazdasági eszközök, tej-, vaj- és sajt-készítő telepek berendezése legelőnyösebben

STANGA JOZSEF tejjgazdasági, gépkereskedelmi és műszaki vállalatnál vásárolhatók. Iroda és raktár: Budapest, IX., Ráday-u. 26/K. Telefon: J. 25-73 7118

Istállóablakot, magtárablakot
azonnal szállít 7217

FARKAS ÉS TÁRSA
Budapest, VI., Lehel-utca 8. Telefon: 82-70

Gyárlag javított, újjal egyenértékű, fiatal, legújabb típusú, teljesen felszerelt, 16 HP Fowler-féle kétgéprendszerű gézekészlet, valamint egy ugyancsak fiatal alig használt tulhívós, 20 HP Wentski-féle kétgéprendszerű gézekészlet, teljes felszerelésű, telj. feltételek mellett, jutányos áron, eladó.

ERDÉLYI MÓR
Budapest, VII., Damjanich-utca 47. 7190/6

Tökéletes cséplés osakis a szabadalmazott **dobkosárbetételeim** alkalmazásával, mert osak ennek segítségével lehet a kalászból a gabonát az utolsó szorig kitesztelni.

Raktárról, postán is **KEMÉNY MANÓ** gazdasági cikkek BUDAPEST, V. ker., Rudófi-szálon szállíthatom: Sürgőnycim: SZAKÉRTŐ BUDAPEST, rakpari 8. sz. 7200

ERDÉLYI MÁRK
gőz- és motoreke-alkatrészgyár és gézeke-bérszántó vállalat
Budapest, VI., Lehel-utca 10.
Telefon: 191-17, 194-35
Sürgőnycim: „Gézeke“ Budapest

KNUTH K.
MÉRNÖK ÉS GYÁROS
Budapest, VII., Garay-utca 10.
Telefon: József 10-75 7599

Vizvezetékek
Központi fűtések
Szárítóberendezések

Aratás utáni fizetésre
azonnal szállít, a legelőnyösebb napi árak mellett:

Muhart | Kölest | Tarlórepát

Rézgálicot | Raffiát | Kénport | Rézkénport

Porosz szenet | Kenőolajokat | Zsák- és ponyvákat | Manillát

FÖLDES GYŐZŐ Mag- és Terménykereskedelmi Részvénytársaság
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 14. SZ.
TELEFON: 141-10 és 141-16
Sürgőnycim: FÖLDESUR Budapest

Mielőtt szuperfoszfát- és egyéb műtrágyaszükségletét beszerezné, kérjen tőlünk ajánlatot a DANICA Vegyi Ipar Részvénytársaság, budapesti vezérképviselősege.

Vállal BÉRSZÁNTÁST
legmodernebb, tulthetős, majdnem teljesen új gézekkel, vállalja továbbá:
gézekészletek, billenőkék teljes gyári javítását, új tüszekrények építését, mindennemű kazánmunkákat.

GŐZEKEALKATRÉSZEKET
szállít minden rendszerű gézekészlet raktárról, vagy készit és javit rendelés után.
Modellek után acélföntést, szürke vagy bronzöntvényt.
Mint a Delehsel-gyár budapesti képviselője. Állandóan raktáron tart és azonnal szállít új

gőzesodronyköteleket
minden méretben, eredeti gyári áron. 7214

KNUTH-K

Gazdák figyelmébe!
Férfi és női angol lovaglósizmák, vízhatlan gazdasági csizmák, vadászcipők a legjobb kivitelben, a legelőcsöbbsen árban megrendelhetők

Stefanits János
cégnel 7547
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 85. sz.

Mezőgazdák
„Zuhatag“ kutja
(serleges rendszer)
Sok ezer darab üzemben!!
Kizárólag szállítja:
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM 7520

Az amerikai **DEERING**-féle petróleumüzemű **TRAKTOR**
valódi **SACK**-féle automatikus hiemelésű **hármasekével**
a mai nap létező **LEGTÖKÉLETESEBB SZÁNTÓGÉP**
Szánt Vontat Csépel 7078
Felvilágosítással készséggel szolgál ezen gépek magyarországi kizárólagos képviselője:
PROPPER SAMU RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. KERULET, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 52. SZÁM